

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu

14. Toplantısı

**Gelişmelere İlişkin
Değerlendirmeler ve
Kararlar**

12 Eylül 2006

TÜBİTAK UZAY Enstitüsü Toplantı Salonu,

Ankara

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) Hakkında

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) 4 Ekim 1983 tarih ve 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulmuştur.

Kurulun yasa ile belirlenen görevleri; Türk bilim politikasının yürütülmesi, uzun vadeli bilim ve teknoloji politikalarının tespitinde hükümete yardımcı olunması, hedeflerin saptanması, plan ve programların hazırlanması, kamu kuruluşlarının görevlendirilmesi, özel kuruluşlarla işbirliği sağlanması, gerekli yasa ve mevzuatın hazırlanması, araştırmacı insan gücünün yetiştirilmesinin sağlanması, araştırma merkezlerinin kurulması için tedbirler alınması, araştırma alanlarının tespit edilmesi ve koordinasyonunun sağlanmasıdır.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu, Başbakanın başkanlığında, ilgili Devlet, Milli Savunma, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık, Tarım ve Köyüşleri, Çevre ve Orman, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanları ile YÖK Başkanı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarları, TÜBİTAK Başkanı ile bir yardımcısı, TAEK Başkanı, TRT Genel Müdürü, TOBB Başkanı ve YÖK'ün belirlediği bir üniversitenin seçeceği bir üyeden oluşur. Ayrıca, ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri de BTYK'da davetli sıfatıyla yer alırlar.

KHK ile yılda en az iki defa toplanması planlanan Yüksek Kurul ilk toplantısını 9 Ekim 1989'da yapmıştır. 8 Eylül 2004 tarihinde yapılan 10. toplantısında, Yüksek Kurul'un 2010 yılına kadar her yılın Mart ve Eylül aylarının ilk haftalarında toplanmasına karar verilmiştir.

Yine aynı KHK uyarınca Yüksek Kurul'un sekreteryası faaliyetleri TÜBİTAK tarafından yürütülmektedir. Daha önceki toplantılarda alınan kararlara TÜBİTAK Bilim ve Teknoloji Politikaları Dairesi'nin <http://www.tubitak.gov.tr/btpd> adresli internet sitesinden erişebilir.

Not

Kurul toplantısında alınan kararlar 8 Eylül 2005 tarihinde gerçekleştirilen 12. toplantıdan itibaren aşağıda gösterilen sistematik ile numaralandırılmıştır:

YYYY/TKK (Örnek: 2005/201)

YYYY: Yıl (Örnek: 2005)

T: Kararın alındığı toplantının o yıl içindeki toplantılar arasındaki sırası (Örnek: 2)

KK: Kararın o toplantı içerisinde alınan kararlar arasındaki sırası (Örnek: 01)

İÇİNDEKİLER

I.	Gündem	1
II.	Üyeler ve Davetliler Listesi	2
III.	Sonuçlanan Kararlar	7
IV.	Gelişmeler	9
V.	Onaya Sunulan Ek Karar Taslağı	47
VI.	Onaya Sunulan Yeni Karar Taslakları	53

BİLİM VE TEKNOLOJİ YÜKSEK KURULU

14. Toplantısı

GÜNDEM

- 1) Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Açış Konuşması
- 2) TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nüket Yetiş'in Sunumu
- 3) Daha Önceki Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Toplantılarında Alınan Kararlara İlişkin Gelişmeler
 - i. Sonuçlanan Kararlar
 - a. 2006 Yılında TÜBİTAK Ar-Ge Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar [2006/102]
 - ii. Gelişmeler
 - a. Ulusal Bilim ve Teknoloji Sistemi Performans Göstergeleri [2005/3]
 - b. Ulusal Savunma Araştırmaları Programı [2005/8]
 - c. Ulusal Uzay Araştırmaları Programı [2005/9]
 - d. Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010 [2005/10]
 - e. 2006 – 2008 Kamu Ar-Ge Ödeneği [2005/202]
 - f. AB Çerçeve Programlarına Katılım [2005/203]
 - g. Ulusal Yenilik Sistemi Performans Göstergeleri [2006/101]
- 4) Genel Görüşme
- 5) Onaya Sunulan Karar Taslakları
 - i. Ek Karar
 - a. Ulusal Kamu Araştırma Programları Hazırlık Çalışmaları [2005/5]
 - ii. Yeni Kararlar
 - a. Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması [2006/201]
 - b. Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY) Stratejisi (2007-2010) [2006/202]
 - c. AB Çerçeve Programları Ulusal İrtibat Kuruluşu Görevlendirilmesi [2006/203]
 - d. 2007 Yılında Kamu Ar-Ge Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar [2006/204]
- 6) Kapanış

BTYK ONDÖRDÜNCÜ TOPLANTISI ÜYELERİ

Recep Tayyip ERDOĞAN	Başbakan
Mehmet Vecdi GÖNÜL	Milli Savunma Bakanı
Kemal UNAKITAN	Maliye Bakanı
Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK	Milli Eğitim Bakanı
Prof. Dr. Recep AKDAĞ	Sağlık Bakanı
Dr. Mehmet Mehdi EKER	Tarım ve Köy İşleri Bakanı
Ali COŞKUN	Sanayi ve Ticaret Bakanı
Dr. Mehmet Hilmi GÜLER	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Osman PEPE	Çevre ve Orman Bakanı
Prof. Dr. Erdoğan TEZİÇ	YÖK Başkanı
YÖK tarafından belirlenecek bir üniversitenin Rektörü (*)	
Dr. Ahmet TIKTIK	DPT Müsteşarı
İbrahim H. ÇANAKÇI	Hazine Müsteşarı
Tuncer KAYALAR	Dış Ticaret Müsteşarı
Okay ÇAKIROĞLU	TAEK Başkanı
Prof. Dr. Nüket YETİŞ	TÜBİTAK Başkan V.
Ali GÜNEY	TRT Genel Müdür V.
M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU	TOBB Başkanı
Dr. Güldal BÜYÜKDAMGACI ALOGAN	TÜBİTAK Başkan Yardımcısı

(*) 77 sayılı KHK, Madde 3 uyarınca YÖK tarafından belirlenmiştir.

BTYK ONDÖRDÜNCÜ TOPLANTISI DAVETLİLERİ (*)

Org. Yaşar BÜYÜKANIT	Genelkurmay Başkanı
Osman ARSLAN	Yargıtay Birinci Başkanı
Abdullah GÜL	Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Doç. Dr. Abdüllatif ŞENER	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Mehmet Ali ŞAHİN	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Prof. Dr. Beşir ATALAY	Devlet Bakanı
Prof. Dr. Mehmet AYDIN	Devlet Bakanı
Ali BABACAN	Devlet Bakanı
Kürşad TÜZMEN	Devlet Bakanı
Nimet ÇUBUKÇU	Devlet Bakanı
Cemil ÇİÇEK	Adalet Bakanı
Abdülkadir AKSU	İçişleri Bakanı
Faruk Nafiz ÖZAK	Bayındırlık ve İskan Bakanı
Binali YILDIRIM	Ulaştırma Bakanı
Murat BAŞESGİOĞLU	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
Atilla KOÇ	Kültür ve Turizm Bakanı
Cengiz KAPTANOĞLU	TBMM Milli Savunma Komisyonu Başkanı
Dr. Tayyar ALTIKULAÇ	TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı
Dr. Soner AKSOY	TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı
Doç. Dr. Sait AÇBA	TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı
Ahmet Münir ERKAL	TBMM Çevre Komisyonu Başkanı
Prof. Dr. Vahit KİRİŞCİ	TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı
Prof. Dr. Cevdet ERDÖL	TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı
Reha DENEMEÇ	AK Parti Ankara Milletvekili
Prof. Dr. Dursun AKDEMİR	ANAP Iğdır Milletvekili
Ömer DİNÇER	Başbakanlık Müsteşarı
İ. Melih GÖKÇEK	Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı
Mehmet Yiğit ALPOGAN	Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri
Prof. Dr. Tunçalp ÖZGEN	Hacettepe Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ali DOĞRAMACI	Bilkent Üniversitesi Rektörü
Fahri KASIRGA	Adalet Bakanlığı Müsteşarı
Korg. Yalçın ATAMAN	Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı
Şahabettin HARPUT	İçişleri Bakanlığı Müsteşarı
Büyükelçi Ali TUYGAN	Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı
Hasan Basri AKTAN	Maliye Bakanlığı Müsteşarı
Prof. Dr. Necat BİRİNCİ	Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı
Sabri Özkan ERBAKAN	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müsteşarı
Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR	Sağlık Bakanlığı Müsteşarı
İbrahim ŞAHİN	Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı
Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Müsteşarı
Enis YETER	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı
Doç. Dr. Adem ŞAHİN	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarı
Doç. Dr. Sami DEMİRBİLEK	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı
Prof. Dr. Mustafa İSEN	Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı
Prof. Dr. H. Zuhuri SARIKAYA	Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarı
Mehmet ŞAHİN	Gümrük Müsteşar V.
Murad BAYAR	Savunma Sanayii Müsteşarı
Mustafa Oğuz DEMİRALP	AB Genel Sekreteri
Dr. A. Zahid AKMAN	RTÜK Başkanı
Prof. Dr. Engin BERMEK	Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı
Prof. Dr. Ayşe SOYSAL	Boğaziçi Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Metin Lütfi BAYDAR	Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Durul ÖREN	Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörü
Hv. Pilot Tümğ. Orhan UĞURLUOĞLU	Milli Savunma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
Halil İbrahim AKÇA	DPT Müsteşar Yardımcısı
Atakan BAŞTÜRK	TÜRKAK Genel Sekreteri
Yusuf GÜNAY	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı
Dr. Tayfun ACARER	Telekomünikasyon Kurumu Başkanı
Dr. Hasan GÜL	Kamu İhale Kurumu Başkanı
Erdoğan BAYRAKTAR	TOKİ Başkanı
Doç. Dr. Ömer DEMİR	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı
Dr. Süleyman Hilmi BENGİ	Anadolu Ajansı Yön. Kur. Bşk. ve Gn. Md.
Yusuf BEYAZIT	Vakıflar Genel Müdürü

Tuncay TEKSÖZ
Dr. Özkan DALBAY
Doç. Dr. Yusuf BALCI
Kenan MALATYALI
Gökhan AYDINER
Doç. Dr. Aysen GÜRCAN
Hv. Pilot Tuğg. Yalçın ERGÜL
Hakan FİDAN
Osman ARIOĞLU
Dr. Ahmet KESİK
Naci AĞBAL
Ömer DUMAN
Kemal MADENOĞLU
Tuğg. Taner AKAY
Doç. Dr. Elife ÜNAL
Kamil AYANOĞLU
Rona YIRCALI
Kemal ÖZGEN
Kudbettin ARZU
M. Şadan EREN
M. Zafer ÇAĞLAYAN
A. Nejat KOÇER
C. Tanıl KÜÇÜK
Fikret YÜCEL
Şerif KAYNAR
Ömer SABANCI
Prof. Dr. Sahir ÇÖRTOĞLU
Prof. Dr. Aysel ATIMTAY
Doç. Dr. Salih KAFKAS
Erdal KARAMERCAN
Ufuk GÜÇLÜ
Doç. Dr. Ahmet ADEMOĞLU
Prof. Dr. Hüseyin AKAN
Prof. Dr. Abdullah ATALAR

ÇSGB Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı
SSK Başkan V.
Türk Patent Enstitüsü Başkanı
Türk Standartları Enstitüsü Başkanı
Emniyet Genel Müdürü
Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürü
Genelkurmay Başkanlığı BİLKARDEM Başkanı
TİKA Başkanı
Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanı
Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanı
Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Gen. Md.
Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürü
DPT Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Md.
MSB Müsteşarlığı Ar-Ge ve Teknoloji Daire Bşk.
SSM Ar-Ge ve Teknoloji Yönetimi Daire Başkanı
DPT Sosyal Araştırmalar Daire Başkanı
Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu İcra Kurulu Bşk.
Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yön. Kur. Bşk.
Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yön. Kur. Bşk.
Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Yön. Kur. Bşk.
Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı
Gaziantep Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı
İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı
TTGV Yönetim Kurulu Başkanı
Bilim Merkezi Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı
TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı
TTGV Genel Sekreteri
ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi
Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe
Bitkileri Bölümü Öğretim Üyesi
Eczacıbaşı Topluluğu Genel Koordinatörü
Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. Gen. Md. Yard.
TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi

Prof. Dr. İsmail Hakkı BİÇER	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Erhan BİŞKİN	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ömer Ziya CEBECİ	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi ve Bşk. Yard.
Nuri GÜRGÜR	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Metin HEPER	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Hüsamettin KAVİ	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Bayram MECİT	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ahmet Mete SAATÇI	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Şefik SÜZER	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Feridun Cahit TANYEL	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ömer ANLAĞAN	TÜBİTAK Başkan Yardımcısı
Ali ŞİMŞEK	TÜBİTAK Genel Sekreter V.
Önder YETİŞ	TÜBİTAK MAM Başkan V. ve UEKAE Müdürü
Prof. Dr. Cem SARAÇ	TÜBİTAK ULAKBİM Müdürü
Doç. Dr. Müjdat TOHUMCU	TÜBİTAK SAGE Müdürü
Dr. Uğur Murat LELOĞLU	TÜBİTAK UZAY Müdür V.
M. Sermet SÜER	TÜBİTAK UME Müdür V.
Dr. Savaş Şafak BARKÇİN	TÜBİTAK Başkan Danışmanı
Mustafa Ertan ATAKAN	TÜBİTAK Bilim ve Toplum Daire Bşk. V.
Doç. Dr. Nilay BAŞARAN	TÜBİTAK Uluslararası İşbirliği Daire Başkanı
Doç. Dr. Serhat ÇAKIR	TÜBİTAK Bilim ve Teknoloji Politikaları D. Bşk.
Dr. Necdet GÜNER	TÜBİTAK Araştırma Destek Programları Bşk.
Esin ALTEN	TÜBİTAK İkili ve Çoklu İlişkiler Müdürü
Raşit GÜRDİLEK	TÜBİTAK Popüler Bilim Dergileri Müdürü

 (*) 77 sayılı KHK, Madde 3 uyarınca davet edilmişlerdir.

Sonuçlanan Kararlar

Karar: 2006/102 2006 Yılında TÜBİTAK Ar-Ge Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar

TÜBİTAK'ın 2006 yılında Ar-Ge ödeneğini proje ve programlara dağıtırken aşağıdaki esaslara uymasına karar verilmiştir:

- 1. 2006 yılında amaç, mevcut Ar-Ge kapasitemizi tüm gücüyle harekete geçirmek olduğu için, büyük altyapı destekleri verilmeyecektir.*
- 2. Mevcut kapasitenin tam güçle çalışabilmesini sağlamak için ihtiyaç duyulan teknisyen, ikincil teçhizat gibi ilaveler için destek verilebilecektir.*
- 3. Ar-Ge desteklerinde öncelik verilecek projeler:*
 - a. Akademik, toplumsal veya ticari sonuçlar (katma değer) üretecek,*
 - b. Sonuçlarının kullanıcısı ("müşterisi") belirlenmiş ve başvuru sürecinde kullanıcının ihtiyacı ve kullanım niyeti taahhüt altına alınmış,*
 - c. Ülkemizde insanların yaşam kalitesini yükseltme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan,*
 - d. Toplumun etkileyen sorunlara çözüm getirme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan,*
 - e. Ülkemizin rekabet gücünü artırma konusunda katkı vaadeden,*
 - f. Ülkemizin sahip olduğu coğrafi, doğal (örneğin bor kaynakları), beşeri (örneğin genç nüfus), vb. güçleri veya fırsatları değerlendirmeye yönelik,*
 - g. Ülkemizin karşı karşıya olduğu veya olabileceği zorluklara ya da tehditlere karşı hazırlanmamızı sağlayabilecek,*
 - h. Bilim insanı ve genelde her tür araştırmacı insan gücümüzü (nitel ve nicel anlamda) geliştirme amacımıza hizmet edecek*
 - i. Türkiye Araştırma Alanı'nın (TARAL) dokusunu sağlamlaştıracak şekilde oluşturulacak işbirlikleriyle (üniversite, sanayi, kamu, STK'ların ikili, üçlü, vb. ortaklıkları ile) gerçekleştirilecek,*
 - j. Bilim ve teknoloji kültürünü tüm topluma yaygınlaştırma potansiyeli taşıyan projeler olacaktır.*

Kararla ilgili açıklamalar

2006 yılı Ar-Ge ödeneği, BTYK'nın 13. toplantısında alınan bu kararda belirtilen esaslar doğrultusunda kullanılmakta olduğundan karar sonuçlandırılmıştır. Söz konusu ödeneğin kullanım durumuna ilişkin ayrıntılı bilgi 2005/10 nolu kararla ilgili gelişmeler bölümünde verilmektedir.

Gelişmeler

KARAR

2005/3 Ulusal Bilim ve Teknoloji Sistemi Performans Göstergeleri

Ülkemizin bilim ve teknoloji performansı, aşağıdaki göstergeler başta olmak üzere çeşitli ulusal ve uluslararası kabul görmüş göstergeler bazında izlenecek ve değerlendirilecektir:

1. Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarının (GSYARGEH) GSYİH'e Oranı
2. Kişi Başına GSYARGEH
3. Toplam Araştırmacı (Tam Zaman Eşdeğer)
4. Bin Çalışan Kişi Başına Araştırmacı Sayısı
5. Özel Sektör Tarafından Gerçekleştirilen GSYARGEH'in Toplam GSYARGEH'e Oranı
6. Kamu Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen GSYARGEH'in Toplam GSYARGEH'e Oranı
7. Yüksek Öğretim Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen GSYARGEH'in Toplam GSYARGEH'e Oranı
8. Üçlü Patent Sayısı
9. Milyon Kişi Başına Bilimsel Makale Sayısı
10. Milyon Kişi Başına Atıf Sayısı
11. Kendi içinde Yenilik Yapan KOBİ'lerin Tüm KOBİ'lere Oranı
12. Birlikte Yenilik Yapan KOBİ'lerin Tüm KOBİ'lere Oranı
13. "Pazara Yeni" Ürünlerin Satış Gelirinin Toplam Ciroya Oranı
14. Yüksek Teknoloji Sektörlerinde Katma Değerin Toplam İmalat Sanayi Katma Değerine Oranı
15. Yenilik Harcamalarının Toplam Ciroya Oranı
16. A-tipi Üniversite ve İleri Araştırma Programları Mezunlarının İşgücüne Katılım Oranı
17. Genel Rekabetçilik Sırası
18. Küresel Rekabet Endeksi Sırası: Altyapı
19. Rekabetçilik Sırası: Teknolojik İşbirliği
20. Rekabetçilik Sırası: Teknolojik Gelişmenin Finansmanı
21. Rekabetçilik Sırası: Ar-Ge'yi Etkileyen Hukuki Ortam
22. Teknoloji Ödemeler Dengesi

Bu göstergelerin çeşitli ülkeler için bilinen son değerleri karşılaştırma amacıyla 2005/3 – Ek 1'de sunulmaktadır.

Bu göstergelerin doğru ve güvenilir şekilde derlenmesi ve izlenmesi bilim ve teknoloji stratejimizin hem geçmiş uygulamasını değerlendirmek, hem de gelecek ile ilgili hedefler belirlemek açısından önemlidir.

Bu nedenle, tüm ilgili kuruluşların, sorumlu kuruluşların veri toplama, tasnif ve analiz çalışmalarında azami işbirliğini sağlamalarına karar verilmiştir.

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- -

DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTILAR

- 8 Eylül 2005; 12. BTYK Toplantısı
- 8 Mart 2006; 13. BTYK Toplantısı

SORUMLU KURULUŞLAR

- BTYK

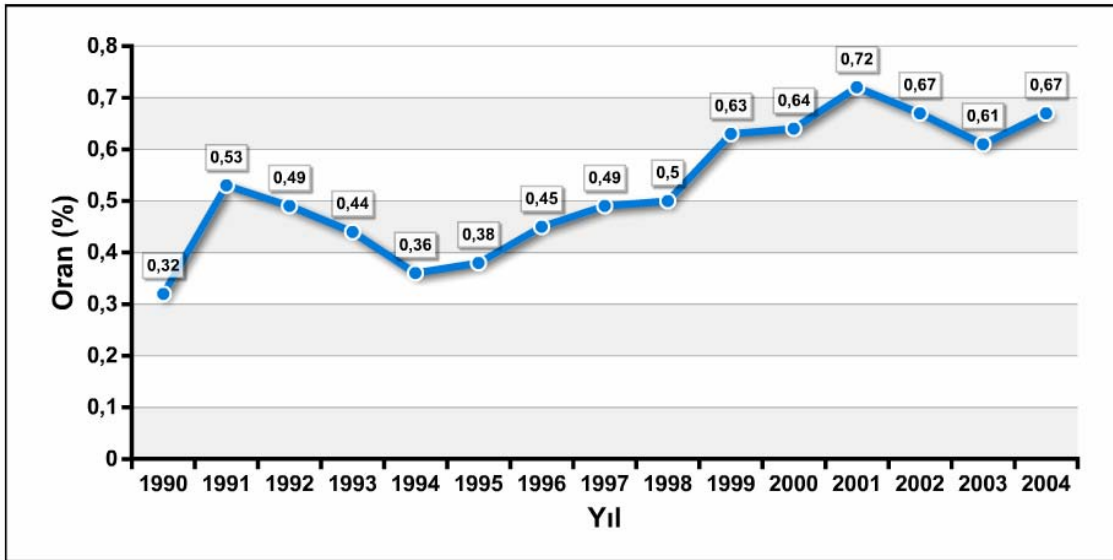
İLGİLİ KURULUŞLAR

- Maliye Bakanlığı
- TÜBİTAK
- DPT
- TÜİK

Ar-Ge Harcamaları

TÜİK tarafından gerçekleştirilen 2003 ve 2004 yılları Ar-Ge Faaliyetleri Araştırması ile yukarıda anılan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 numaralı; OECD Temel Bilim ve Teknoloji Göstergeleri 2006/1 (OECD Main Science and Technology Indicators) ile 8 numaralı ve Uluslararası Yönetim Gelişimi Enstitüsü (Institute for Management Development – IMD) Dünya Rekabetçilik Yıllığı 2006 (World Competitiveness Yearbook 2006) verilerine göre 17, 18, 19, 20 ve 21 numaralı Ulusal Bilim ve Teknoloji Sistemi Performans Göstergeleri güncellenmiştir. 9 numaralı gösterge Institute for Scientific Information (ISI) endekslerine göre yenilenmiştir. 22 numaralı Teknoloji Ödemeler Dengesi göstergesine ilişkin çalışmalara 2007 yılından itibaren başlanacaktır. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 numaralı göstergelere ilişkin gelişmeler henüz raporlanmamıştır. Güncellenen göstergeler ve bu göstergelerin AB-15 ile AB-25 değerleri bu bölümün sonunda yer alan Tablo 1’de özetlenmektedir.

2002 yılında % 0,67 olan Ar-Ge harcamalarının Gayri Safı Yurt İçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı 2003 yılında % 0,61’e gerilemiş, 2004 yılında ise tekrar % 0,67’ye yükselmiştir. (Şekil 1)

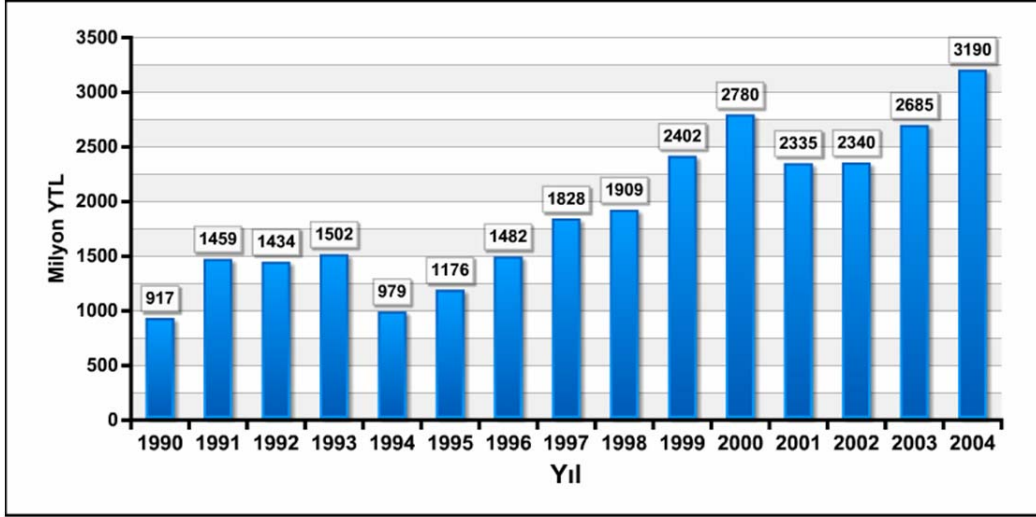

Kaynak: TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

Şekil 1. Gayri Safı Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarının (GSYARGEH) Gayri Safı Yurt İçi Hasılaya (GSYİH) Oranı (%)

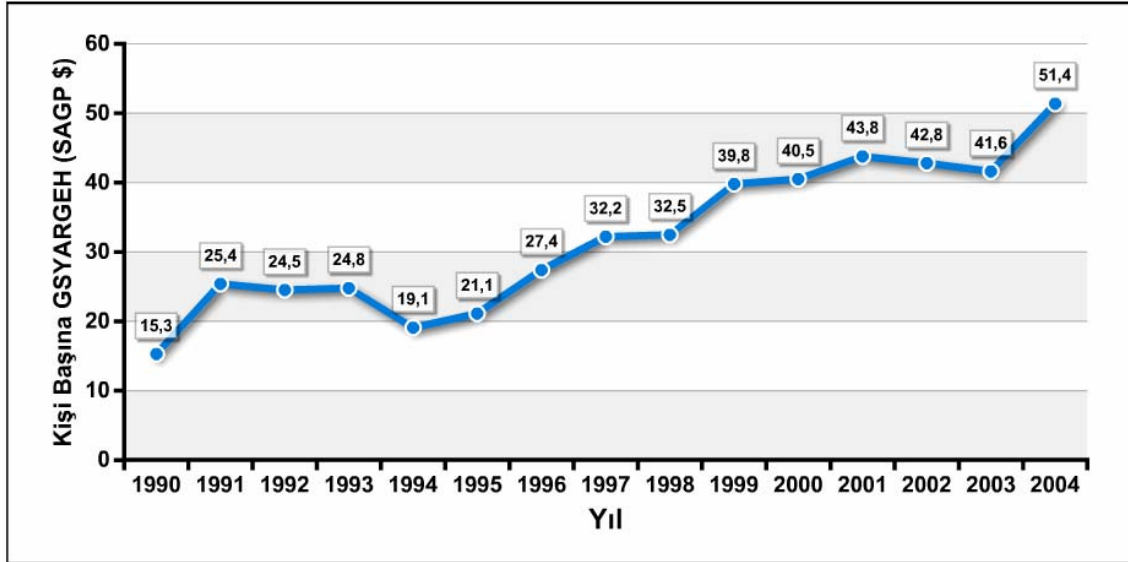
Kamu ve özel sektördeki araştırma birimleri ve personelini kapsayan anket sonuçları ile üniversitelerin kesin hesapları, detay yatırım programları, bütçe ve personel dökümlerine dayanarak yapılan hesaplamalara göre, cari fiyatlarla Gayri Safı Yurt İçi Ar-Ge Harcaması 2002 yılında 1,8 katrilyon TL, 2003 yılında 2,2 katrilyon TL, 2004 yılında 2,9 katrilyon TL’ye yükselmiştir. 2005 yılı sabit fiyatlarıyla yıllara göre Gayri Safı Yurt İçi Ar-Ge Harcamaları Şekil 2’de gösterilmiştir.

2004 yılında Ar-Ge harcamaları satın alma gücü paritesi cinsinden ölçüldüğünde, 2003 yılına göre % 28 artarak 2,9 milyar dolardan 3,7 milyar dolara yükseldiği gözlenmektedir. Kişi başına düşen Ar-Ge harcamaları ise aynı yıllarda 41,6 dolardan 51,4 dolara yükselmiştir. (Şekil 3)

Kaynak: TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

Şekil 2. Yıllara Göre Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcamaları (2005 sabit fiyatlarıyla)

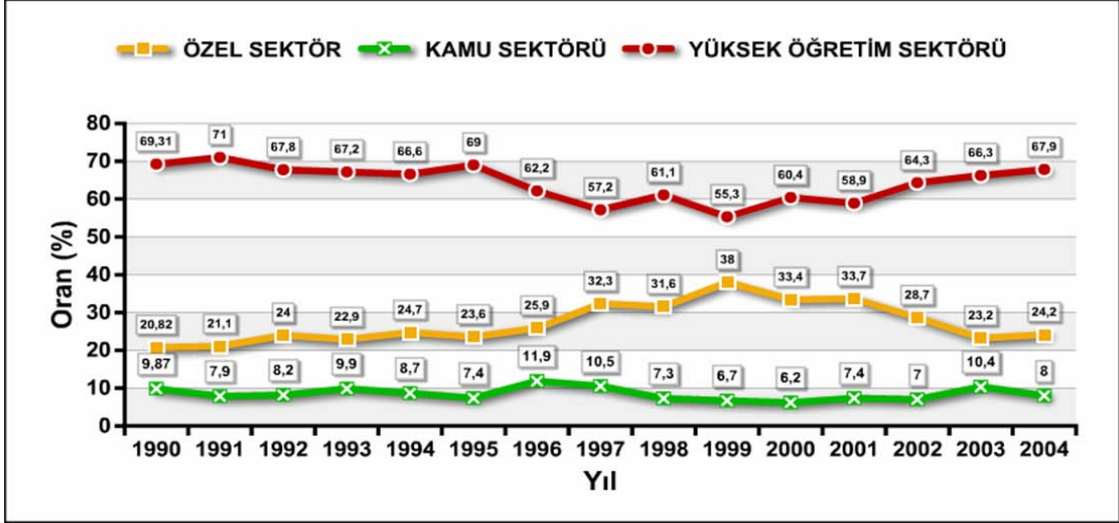

Kaynak: TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

Şekil 3. Kişi Başına Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması (GSYARGEH) (Satın Alma Gücü Paritesi \$)¹

Özel sektör tarafından gerçekleştirilen Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması' nın toplam Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması'na oranı 2003 yılında azalarak %23,2'ye düşmüştür. Bu rakam 2004 yılında %24,2 olmuştur. Kamu sektörü tarafından gerçekleştirilen Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması'nın toplam Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması'na oranı 2003 yılında %10,4'e yükselmiştir. Bu rakam 2004 yılında %8'e düşmüştür. Yükseköğretim sektörü tarafından gerçekleştirilen Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması'nın toplam Gayri Safi Yurt İçi Ar-Ge Harcaması'na oranı, 2003 ve 2004 yıllarında sırasıyla %66,3 ve %67,9 olmuştur. (Şekil 4)

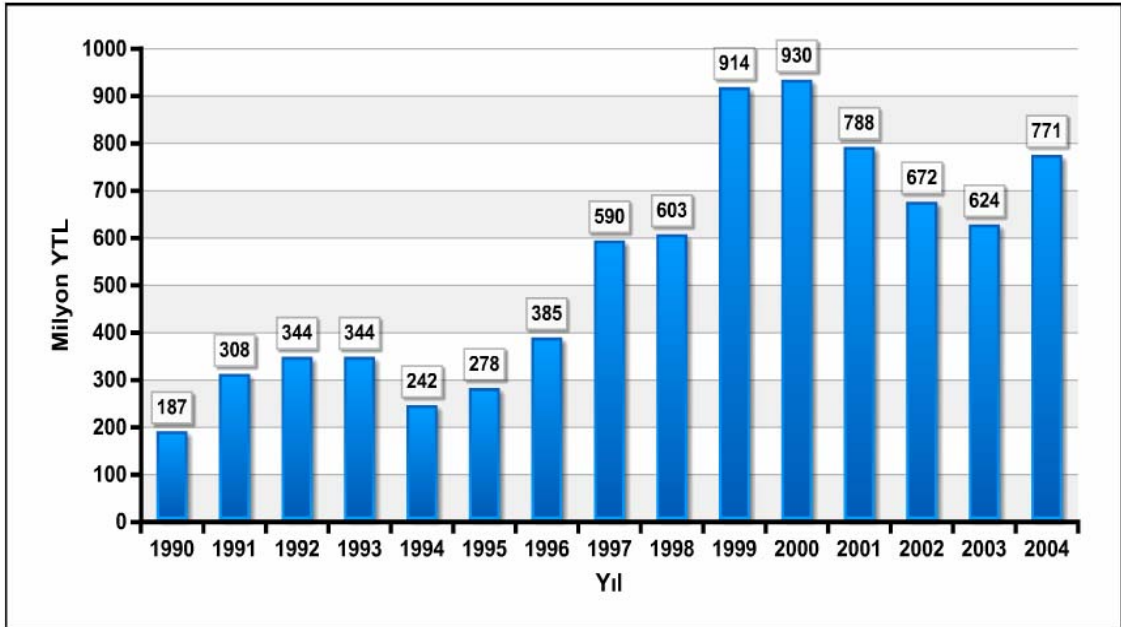
¹ Satın Alma Gücü Paritesi : Uluslararası anlamda gerçek fiyat ve hacim karşılaştırmalarına olanak sağlayan bir değişim oranıdır. Bu oran kısaca herhangi bir para biriminin farklı ülkelerdeki satın alma gücünü eşitleyen bir değişim oranıdır.

Kaynak: TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

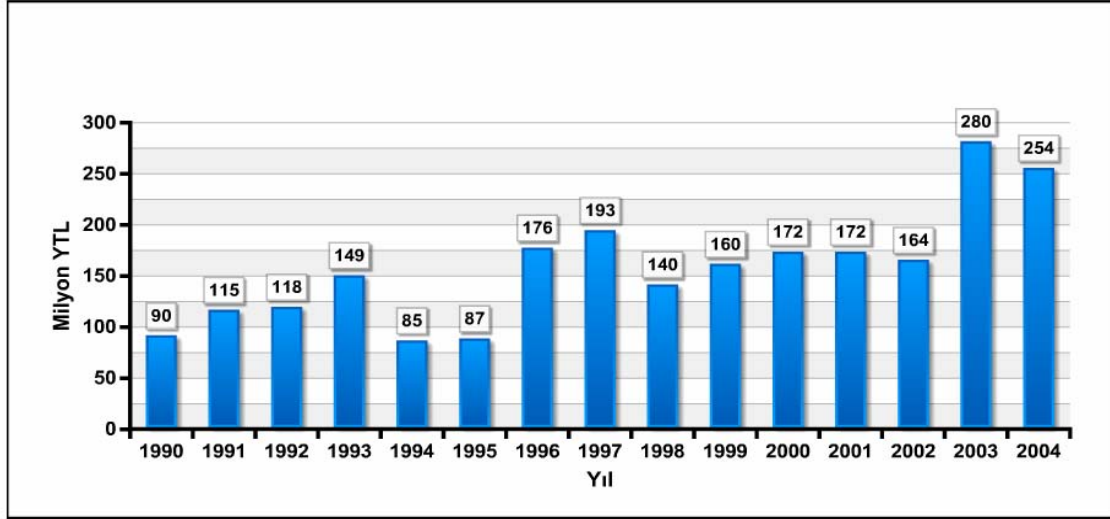
Şekil 4. Özel Sektör, Kamu Sektörü ve Yükseköğretim Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen Gayri Safı Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarının Toplam Gayri Safı Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarına Oranı (%)

Gerçekleştiren sektöre göre Ar-Ge harcamalarının yıllara göre dağılımı Şekil 5, 6 ve 7’de gösterilmektedir.

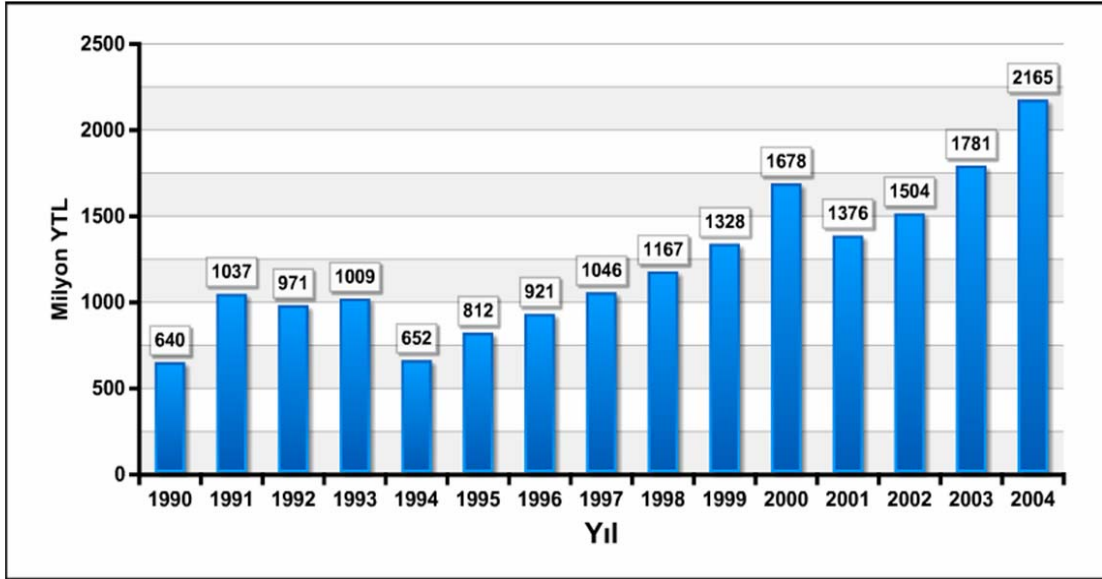
Kaynak: TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

Şekil 5. Yıllara Göre Özel Sektör Tarafından Gerçekleştirilen Ar-Ge Harcamaları (2005 sabit fiyatlarıyla)

Kaynak: TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

Şekil 6. Yıllara Göre Kamu Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen Ar-Ge Harcamaları (2005 sabit fiyatlarıyla)

Kaynak: TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

Şekil 7. Yıllara Göre Yüksek Öğretim Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen Ar-Ge Harcamaları (2005 sabit fiyatlarıyla)

8 Eylül 2004 tarihli 10. BTK toplantısında alınan 2004/1 No'lu kararla uygulamaya konan Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi'nde (2005-2010) Ar-Ge harcamalarının Gayri Safi Yurt İçi Hasıla içindeki payının 2010 yılına kadar %2' ye çıkarılması hedeflenmiştir. Bu karar gereği 2005 yılından başlanarak doğrudan kamu Ar-Ge desteklerinde önemli artışlar olmuştur. 2005'ten itibaren kullanılmaya başlanan bu Ar-Ge ödeneğinin göstergelerdeki etkileri 2005 yılından itibaren görülmeye başlanacaktır.

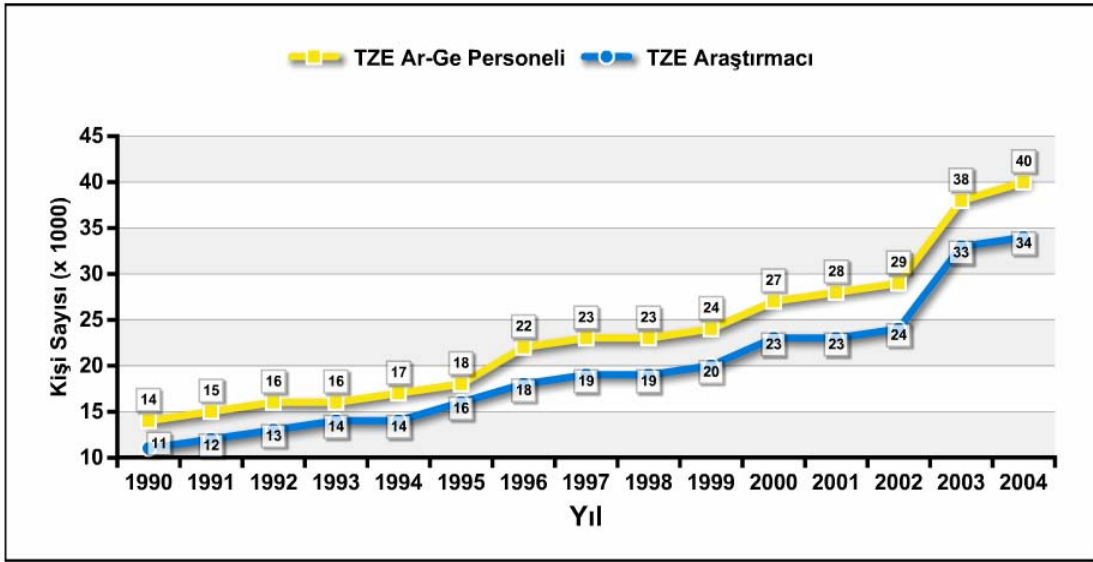
Ar-Ge İnsan Kaynağı

Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Ar-Ge personeli sayısının 2002 yılında 28.964 olduğu, bu rakamın 2003 yılında 38.308'e, 2004 yılında ise 39.960'a yükseldiği saptanmıştır. (Şekil 8)

Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Araştırmacı sayısının 2002 yılında 23.995 olduğu, bu rakamın 2003 yılında 32.659'a, 2004 yılında ise 33.876'ya yükseldiği saptanmıştır. (Şekil 8)

10.000 kişiye düşen toplam TZE Ar-Ge personeli sayısı 2002 yılında 13,6'dan, 2003'te 18,1'e, 2004'te ise 18,3'e yükselmiştir (Şekil 9). Ar-Ge personeli sayısının TZE cinsinden hesaplanmasında OECD tarafından yayınlanan Frascati Kılavuzu'ndaki tanımlar kullanılmıştır. Yüksek öğretim sektöründe daha önce kullanılan TZE çarpanları yenilenmiştir.

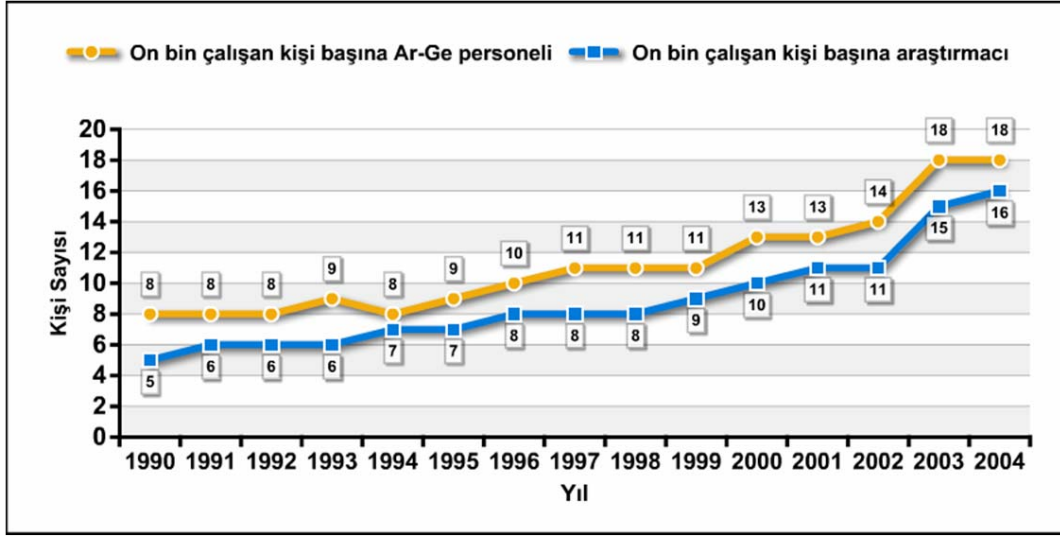
10.000 kişiye düşen toplam TZE Araştırmacı sayısının 2002 yılında 11,2 olduğu, bu rakamın 2003'te 15,4'e, 2004 yıllarında ise 15,6'ya yükseldiği belirlenmiştir. (Şekil 9)

Kaynak: TÜİK TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

Şekil 8. Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Toplam Ar-Ge Personeli ve Araştırmacı Sayısı²

² **Tam Zaman Eşdeğer:** Bir yıl içerisinde Ar-Ge de çalışan insan gücünün Ar-Ge faaliyetlerine ayırdığı zamanın kişi/yıl olarak tanımlayan değerdir. Bir TZE bir kişi-yıl olarak düşünülebilir. Dolayısıyla zamanının % 30'unu Ar-Ge çalışmaları için ve kalanını da diğer faaliyetlerde harcayan bir kişi, 0,3 TZE olarak ele alınmaktadır. Benzer olarak, tam zamanlı bir Ar-Ge çalışanı, bir Ar-Ge biriminde sadece 6 ay istihdam edildiyse, bu 0,5 TZE anlamına gelir.

Kaynak: TÜİK Ar-Ge İstatistikleri

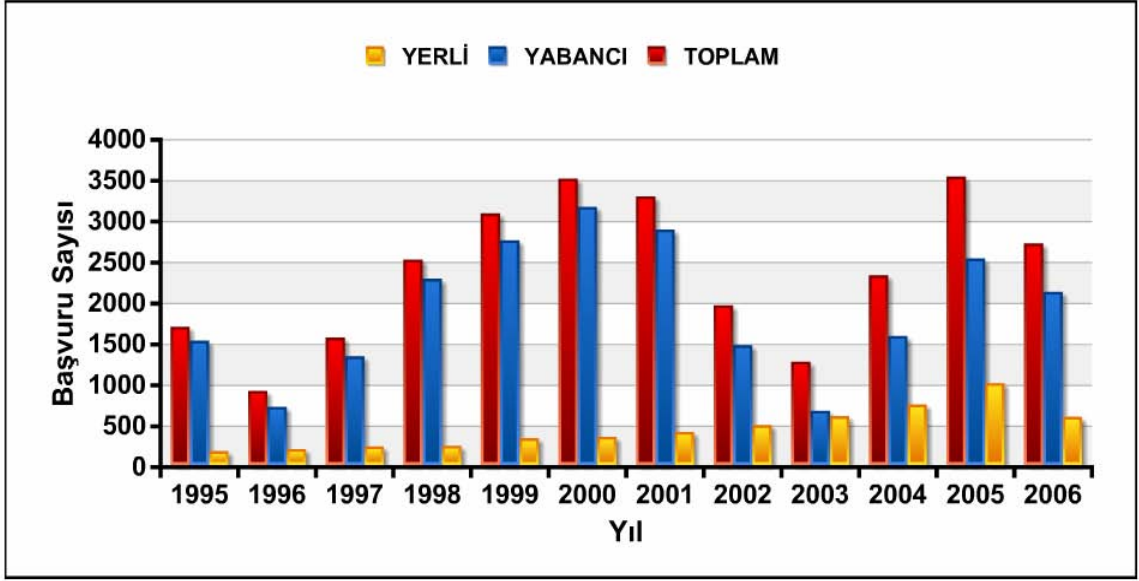
Şekil 9. On Bin Çalışan Kişi Başına Ar-Ge Personeli Sayısı ve Araştırmacı Sayısı

Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Göstergeleri

İşletmelerin en önemli gayri maddi varlıklarından olan fikri ve sınai mülkiyet hakları, katma değer yaratarak küresel rekabette öne çıkmanın ve uluslararası pazarda yer almanın en önemli unsurudur. Dolayısıyla ekonomik gelişme, ekonomik değerleri yüksek patentleri artırmakla, güçlü markalar ve tasarımlar oluşturmakla mümkün olacaktır. Şirketlerin değeri, fiziki varlıklarından çok, elindeki fikri sermayesiyle, yani patentleri, markaları ve tasarımlarıyla ölçülmektedir. Bu nedenle dünyada ve Türkiye’de patent, marka ve tasarım konularına verilen önem gün geçtikçe artmaktadır. Bu durum başvuru sayılarında yaşanan artıştan gözlemlenebilir.

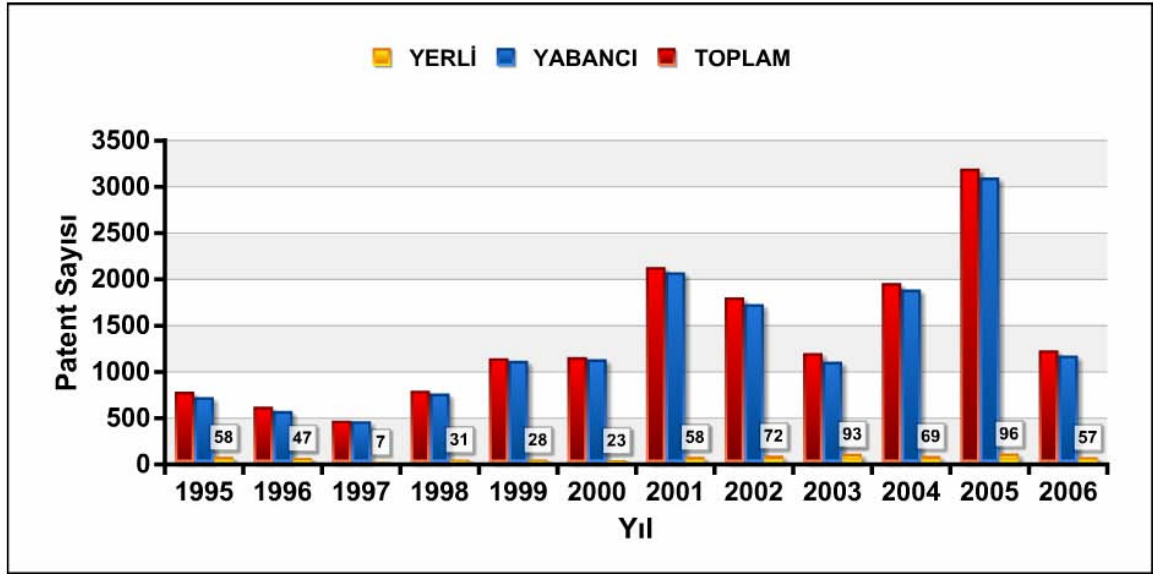
Türk Patent Enstitüsü verilerine göre, marka başvuru sayılarındaki artış oranı 2003 yılında %6 iken 2004 ve 2005 yıllarında %25’e ulaşmıştır ve ülkemiz marka başvurusu sayısı sıralamasında Avrupa’da ilk 5 ülke arasında yer almaktadır. Endüstriyel tasarımlarda ise diğer ülkelerde genelde başvuru sayısında azalma yaşanırken, ülkemizde önemli oranda artış gerçekleşmiştir. 2003 yılında 4.284 olan başvurular 2004’te 4.901’e, 2005 yılında ise 2003 yılına oranla %25 artış ile 5.334’e ulaşmıştır. Ülkemiz, tasarım başvuru sayıları açısından Avrupa sıralamasında ilk 3 ülke arasında yer almaktadır.

Üçlü patent sayısında 2002 ve 2003 yıllarında da bir artış sağlanamamıştır. Bu rakam, 1999’da 4, 2000’de 5, 2001’de 6, 2002 ve 2003’te 7’dir. Bu rakamlar 2003 yılında ABD’de 19.222, Almanya’da 7.111, G.Kore’de 747, İtalya’da 844 ve İspanya’da 115’dir (Kaynak: Main Science and Technology Indicators 2006-1). Türk Patent Enstitüsü’ne yapılan patent başvuruları ile verilen patentlerin yıllara göre dağılımı Şekil 10 ve 11’de sunulmaktadır.

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü

Şekil 10: Türk Patent Enstitüsü'ne Yapılan Patent Başvurularının Yıllara Göre Dağılımı³

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü

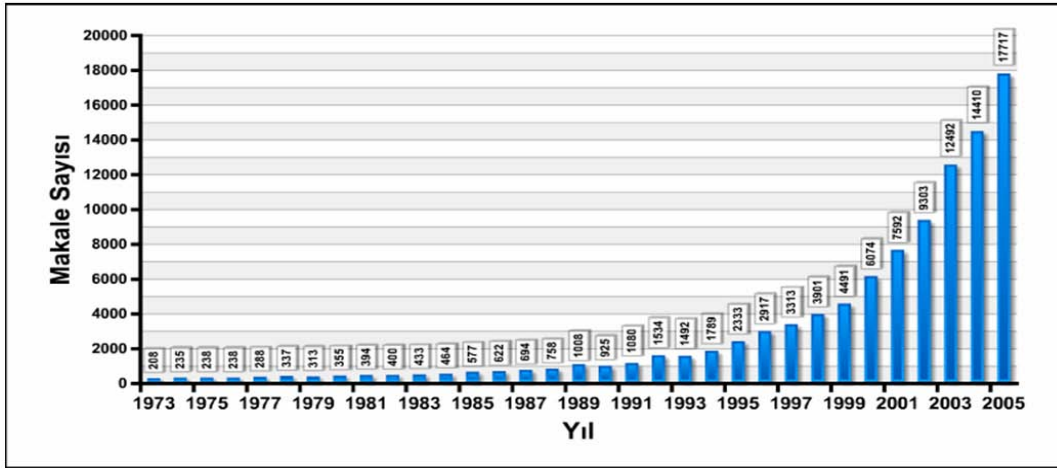
Şekil 11: Türk Patent Enstitüsü Tarafından Verilen Patentlerin Yıllara Göre Dağılımı⁴

^{3,4} Veriler 17.08.2006 raporlama tarihi itibari ile derlenmiştir. İlk başvuru sahibinin 17.08.2006 raporlama tarihi itibari ile sicilde bulunan bilgileri gözönünde bulundurulmuştur. İlk başvuru esnasında geri çevrilen, işlemde kaldırılan başvurular, başvuru sayılarına dahil edilmiştir. Chapter-1 ve Chapter-2 ye göre yapılan Patent İşbirliği Antlaşması (Patent Cooperation Treaty-PCT) başvurularının toplamı alınmıştır. Avrupa Patent Sözleşmesi (Electronic Patent Convention-EPC) başvuru sayılarında istem başvurusu yapılmış olup daha sonra fasikül başvurusu yapılanlar, tek başvuru olarak sayılmıştır.

Uluslararası Yönetim Gelişimi Enstitüsü (Institute for Management Development – IMD) Dünya Rekabetçilik Yıllığı 2006 (World Competitiveness Yearbook 2006) verilerine göre; Genel Rekabetçilik Sırası'nda 2004 yılında 55. sırada yer alan ülkemiz 2005 yılında 48. sıraya yükselmiş, 2006 yılında ise 51. sıraya gerilemiştir. Ülkemiz Küresel Rekabet Endeksi Sırası Altyapı sıralamasında 2004 yılında 53. sıradan 2005 yılında 51. sıraya yükselmiş, 2006 yılında ise 52. sırada yer almıştır. Rekabetçilik Sırası Teknolojik İşbirliği'nde 2004 yılında 50. sıradan 2005 yılında 47. sıraya yükselen Türkiye, 2006 yılında 55. sıraya düşmüştür. Rekabetçilik Sırası Teknolojik Gelişiminin Finansmanı sıralamasında 2004 yılında 49. sırada yer alan Türkiye 2005 yılında 43. sıraya yükselmiş, 2006 yılında ise 45. sıraya gerilemiştir. Rekabetçilik Sırası Ar-Ge'yi Etkileyen Hukuki Ortam sıralamasında 2004 yılında 47. sırada yer alırken 2005 yılında 50. sıraya gerilemiş, 2006 yılında ise 44. sıraya yükselmiştir.

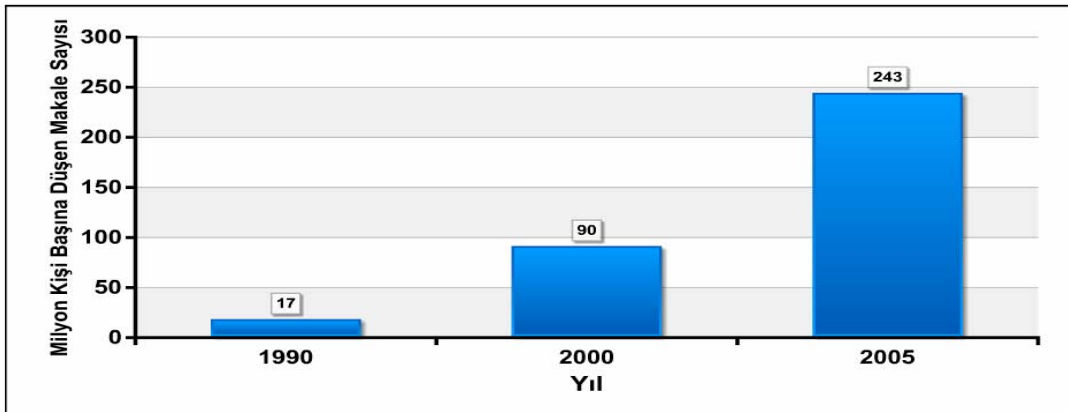
Yayın Sayıları

Uluslararası kabul görmüş Bilimsel Enformasyon Enstitüsü (Institute for Scientific Information - ISI) atıf endekslerinde Türkiye ülke sıralamasında 2000 yılında 25. sıradayken 2005 yılında 19. sıraya yükselmiştir. Toplam makale sayısı, milyon kişi başına düşen makale sayısı ve ülke sıralamalarının yıllara göre dağılımı sırasıyla Şekil 12, 13 ve 14'te verilmiştir.

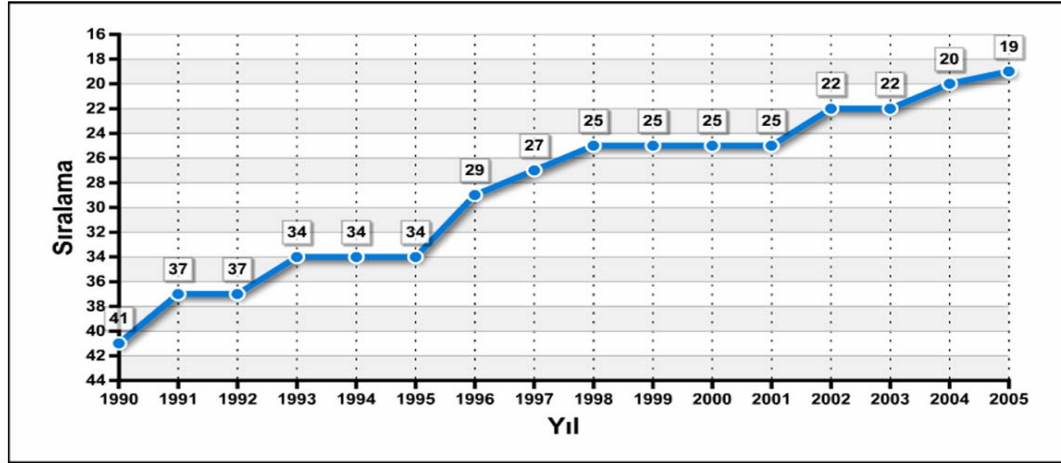
Kaynak: ISI Veritabanı

Şekil 12. Yıllara Göre Türkiye Kaynaklı Bilimsel Makale Sayısı

Kaynak: ISI Veritabanı

Şekil 13. Yıllara Göre Türkiye'de Milyon Kişi Başına Düşen Makale Sayısı

Kaynak: ISI Veritabanı

Şekil 14. Yıllara Göre Bilimsel Yayın Sayısı Bakımından Türkiye'nin Dünya Sıralamasındaki Yeri

Tablo 1. Güncellenen Bilim, Teknoloji ve Yenilik Göstergeleri, AB-15 ve AB-25 Değerleri ile Karşılaştırması

Gösterge No	Gösterge Adı	TÜRKİYE						AB25 2003	AB15 2003
		2002	2003	2004	2005	2006	Hedef 2010		
1	Gayri Safı Yurt İçi Ar-Ge Harcamalarının (GSYARGEH) GSYİH'e Oranı	0,67	0,61	0,67	-	-	2	1,81	1,9
2	Kişi Başına GSYARGEH	42,8	41,6	51,4	-	-	124	459	527,9
3	Toplam Araştırmacı (Tam Zaman Eşdeğer)	23.995	32.659	33.876	-	-	40.000	1.178.116	1.061.539
4	Bin Çalışan Kişi Başına Araştırmacı Sayısı	1,1	1,5	1,6	-	-	2,3	5,9	6,1
5	Özel Sektör Tarafından Gerçekleştirilen GSYARGEH'in Toplam GSYARGEH'e Oranı	28,7	23,2	24,2	-	-	50	63,3	64,1
6	Kamu Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen GSYARGEH'in Toplam GSYARGEH'e Oranı	7	10,4	8	-	-	12	13,4	12,8
7	Yüksek Öğretim Sektörü Tarafından Gerçekleştirilen GSYARGEH'in Toplam GSYARGEH'e Oranı	64,3	66,3	67,9	-	-	38	22,1	22
8	Üçlü Patent Sayısı	7	7	-	-	-	100	15.990	15.936
17	Genel Rekabetçilik Sırası	49	56	55	48	51	35	-	-
18	Küresel Rekabet Endeksi Sırası: Altyapı	43	52	53	51	52	45	-	-
19	Rekabetçilik Sırası: Teknolojik İşbirliği	-	-	50	47	55	-	-	-
20	Rekabetçilik Sırası: Teknolojik Gelişmenin Finansmanı	-	-	49	43	45	-	-	-
21	Rekabetçilik Sırası: Ar-Ge'yi Etkileyen Hukuki Ortam	-	-	47	50	44	35	-	-

KARAR

2005/8 Ulusal Savunma Araştırmaları Programı

BTYK'nın 8 Eylül 2004'te gerçekleştirilen toplantısında alınan karar gereğince, yeterli ve gerekli kaynak ayırmak suretiyle Savunma alanında Ar-Ge projeleri oluşturularak,

a. 98/11173 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında yer alan Türk Savunma Sanayii Politikası ve Stratejisine uygun olarak yürütülmesine,

b. Kamu kuruluşlarının ve savunma sanayiinin ihtiyacı olan millî olması zorunlu ve kritik sistemlerin gelecekte ülkemizde üretilmesine yönelik olarak sistem altyapısı ve yetenek altyapısı geliştirme proje konularının belirlenmesi, önceliklendirilmesi ve savunma ihtiyaçları ile sivil ihtiyaçların ülkemizin bilim ve teknoloji stratejisi dahilinde birleştirilmesine,

c. Türk savunma sanayiinin teknolojik kabiliyetlerinin geliştirilmesi suretiyle yerli sanayiden istifade imkanının artırılması ve yurt dışına bağımlılığın en aza indirilmesine,

d. Projelerin ülke genelinde sanayi, üniversite, araştırma kuruluşları, KOBİ'lere aktarılması ile ülke çapında teknoloji ve üretiminin yaygınlaştırılmasına,

e. Topyekün sanayinin yurt dışı rekabet gücünün artırılmasına,

f. Nitelikli insan gücü oluşturulması için çalışmalar yapılmasına

karar verilmiştir.

Bu hedeflere ulaşılabilmek için, savunma sanayi Ar-Ge projelerine ayrılan kaynağın sürekliliğinin sağlanması, bu tür Ar-Ge projelerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasların ilgili kurum, kuruluşlar arasında esasa bağlanması, kısa dönemde sistem, alt sistem geliştirme projeleri ele alınmakla birlikte orta ve uzun vadede öncelikle teknoloji üretmeye yönelik projelerin gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- –

DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTI

- 8 Eylül 2005; 12. BTYK Toplantısı
- 8 Mart 2006; 13. BTYK Toplantısı

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK
- Milli Savunma Bakanlığı

İLGİLİ KURULUŞLAR

- Üniversiteler
- Kamu ve Özel Sektör Savunma Sanayii Kuruluşları

GELİŞME

Yukarıda belirtilen BTYK kararına uygun olarak TÜBİTAK tarafından 2004 Ekim ayında Ulusal Savunma Araştırmaları Ön alışma Grubu kurulmuştur. Bu Ön alışma Grubu; Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı (MSB) Müsteşarlığı ve Savunma Sanayi Müsteşarlığı (SSM), Devlet Planlama Teşkilatı, TÜBİTAK'a bağlı merkez ve enstitüler, üniversite ve savunma sanayi kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile çalışmalarına başlamıştır. Çalışma Grubu tarafından MSB Müsteşarlığı, SSM ve TÜBİTAK aracılığıyla 600'den fazla proje önerisi toplanarak Genelkurmay Başkanlığı'na ulaştırılmıştır. Genelkurmay Başkanlığı tarafından

2005 yılı için 90 adedi öncelikli savunma, 43 adedi öncelikli uzay projesi olmak üzere toplam 133 proje tespit edilmiştir.

Bu projeleri değerlendirmek, birleştirecek ve/veya iptal edilecek projeleri belirlemek üzere Genelkurmay Başkanlığı, TÜBİTAK, MSB ve SSM temsilcilerinden oluşan Proje Üst Kurulu (PÜK) bugüne kadar değişik zamanlarda 3 kez toplanarak 133 adet projeyi değerlendirmiştir. Yapılan birleştirme ve iptaller neticesinde, toplam proje sayısı 73'e düşürülmüş olup, SSM tarafından yürütülmekte olan proje sayısı 33, MSB sorumluluğundaki proje sayısı ise 40 olarak tespit edilmiştir.

2005 Nisan ayında MSB Ar-Ge ve Teknoloji Dairesi Başkanlığı tarafından "TÜBİTAK Destekli Savunma ve Uzay Araştırma Projeleri" bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir. Bunların ilki 5 Nisan 2005 tarihinde yapılan Sanayi Bilgilendirme Günü, ikincisi 7 Nisan 2005 tarihinde Üniversiteler Bilgilendirme Günü, üçüncüsü ise 8 Nisan 2005 tarihinde Araştırma Enstitüleri ve Teknoparklar Bilgilendirme Günü'dür.

11 Temmuz 2005 tarihinde TÜBİTAK, MSB Müsteşarlığı ve SSM arasında "TÜBİTAK Tarafından Desteklenecek TSK Savunma ve Uzay Ar-Ge Projelerine İlişkin İşbirliği Protokolü" imzalanmıştır.

Belirlenen esaslara uygun olarak hazırlanan ilk projeler, Eylül ayında TÜBİTAK'a önerilmiştir. Eylül 2005 tarihinden bu güne kadar geçen süre içerisinde, MSB Ar-Ge ve Teknoloji Daire Başkanlığından 26 adet, SSM'den 12 adet olmak üzere toplam 38 adet proje TÜBİTAK Başkanlığına önerilmiştir. Bu projelerden 7 adedinin sözleşmesi, TÜBİTAK, MSB ve proje yürütücüsü kurum/kuruluş yetkilileri tarafından imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Sözleşmesi imzalanan bu projelerin toplam proje bütçesi 59,2 milyon YTL'dir. Geriye kalan 31 projenin 21 adedinin desteklenmesine karar verilmiş olup 3 adet proje değerlendirmeye alınmamıştır. Diğer 7 adet proje için revizyon çalışmaları devam etmektedir. Desteklenmesine karar verilen projelerden 14 adedinin sözleşmesi hazırlanmış ve imza aşamasındadır. 7 adet projenin sözleşmesinin hazırlanması çalışmaları sürdürülmektedir.

Bu çalışmalar süresince TÜBİTAK bünyesinde bu projelerin TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma Geliştirme Projeleri Destekleme Programına ve TÜBİTAK Birimlerince Yürütülen Projelere İlişkin Yönetmelik esaslarına uygun olarak etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla 22 Aralık 2005 tarihinde Savunma ve Güvenlik Teknolojileri Araştırma Grubu (SAVTAG) kurulmuştur. Grubun Yürütme Komitesi faaliyetlerine başlamıştır.

Bu güne kadar TÜBİTAK'a önerilen 38 adet projenin, gerçekleştirilme süreleri 2005-2011 yıllarını kapsayan dönem içerisinde değişiklik göstermektedir; önerilen projelerin istenen toplam bütçesi 274,6 milyon YTL'dir.

MSB ve SSM tarafından önümüzdeki dönemde bu program kapsamında gündeme alınacak projelerin belirlenmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

Tablo 1. Proje Önerilerinin Durumu ve Bütçeleri

	Sayı	Bütçe (milyon YTL)
Önerilen Projeler	38	274,7
Değerlendirilen Projeler	38	
Desteklenmesine Karar Verilen Projeler	28	
Yürürlükte Olan Projeler	7	59,2
Sözleşmesi Henüz İmzalanmamış Olan Projeler	21	118,9
Revizyondaki Projeler	7	64,7
Geri Çekilen Projeler	3	31,9
TOPLAM		274,7

Tablo 2. Yürürlükte Olan Projelerin Yürütücülere Göre Dağılımı

Yürütücü Kurum/ Kuruluş	Proje Sayısı	Bütçe (milyon YTL)
Üniversiteler	6	57,3
Kamu Ar-Ge Birimleri	-	-
Özel Sektör Kuruluşları	-	-
TÜBİTAK Enstitüleri	1	1,9
TOPLAM	7	59,2

Tablo 3. Proje Önerilerinin Müşteri Kurumlara Göre Dağılımı

Müşteri Kurum	Proje Sayısı	Proje Bütçesi (milyon YTL)
MSB	26	216,7
SSM	12	58
TOPLAM	38	274,7

KARAR

2005/9 Ulusal Uzay Araştırmaları Programı

1. *Ulusal Uzay Araştırmaları Programının uzun vadeli ve sürdürülebilir yapıda bir devlet politikası olarak bütçesi ve yol haritası ile birlikte gerçekleştirilmesi için gereken tüm tedbirlerin alınmasına,*
 2. *Ulusal Uzay Araştırmaları Programı koordinasyonunun ulusal kurum ve kuruluşlarla birlikte tam bir eşgüdüm içinde TÜBİTAK tarafından yapılmasına,*
 3. *Türkiye'nin Avrupa Uzay Ajansına üyeliğini gerçekleştirecek çalışmaların TÜBİTAK'ın koordinasyonunda zaman geçirilmeden başlatılmasına,*
- karar verilmiştir.*

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- –

DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTI

- 8 Eylül 2005; 12. BTYK Toplantısı
- 8 Mart 2006; 13. BTYK Toplantısı

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GELİŞME

Toplumun yaşam kalitesini yükseltmek ve yeni iş alanları sağlamak amacıyla 2004 yılında Sayın Başbakanın himayeleri altında temel öncelikli alanlardan biri olarak gündeme alınan uzay araştırmaları, 10 Mart 2005 tarihinde yapılan 11. BTYK toplantısında “Ulusal Uzay Araştırmaları Programı” ismi altında 10 yıllık gelişme planı ile birlikte kabul edilmiştir. Bugüne kadar bu program dahilinde ulusal ve uluslararası alanda çok yönlü etkinlikler yapılarak ülkemiz adına somut gelişmeler sağlanmıştır. Özellikle son dönemde gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda sıralanmaktadır.

AB 6. Çerçeve Programı Havacılık ve Uzay tematik alanı dahilindeki START projesinin kapanış toplantısı 16-17 Mart 2006 tarihlerinde TÜBİTAK-UZAY Konferans Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Bulgaristan, Estonya, Fransa, Letonya, Litvanya, Malta, Polonya, Romanya ve Türkiye'de uygulanmakta olan START projesinin kapanış toplantısına ülkemizdeki üniversite, kamu kurumları ve sanayi kuruluşları temsilcileri ile Avrupa'nın havacılık ve uzay alanında yetkin kuruluşlarından uzmanlar katılmıştır.

19-24 Mart 2006 tarihlerinde TÜBİTAK heyeti, İngiltere'nin Bilim ve Yenilikten Sorumlu Bakanı Lord Sainsbury'nin daveti üzerine İngiltere ziyareti gerçekleştirmiştir. İngiltere'de ağırlıklı olarak uzay faaliyetleri üzerine çalışmalar yapan kamu, sanayi ve eğitim ağırlıklı kurum ve kuruluşlarla görüşmeler yapılmıştır. Olası işbirlikleri üzerinde durulmuştur. İki ülkeden bu sektörde yer alan bilim insanlarının katılacağı bir çalıştayın 2006 yılında Türkiye'de yapılması planlanmıştır.

Mayıs ayı Bilim Kurulu kararıyla TÜBİTAK'ın Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü (BİLTEN) ülkemizdeki uzay faaliyetlerine katkı sağlamak amacıyla misyonu ve faaliyet

alanları yenilenecek Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsü'ne (TÜBİTAK-UZAY) dönüştürülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Uzay Ajansı (ESA) arasında uzay alanında işbirliği anlaşması yapmak amacıyla TÜBİTAK Başkanlığınca başlatılan çalışmaların ilk aşaması sonuçlandırılmıştır. Ülkemiz adına önemli bir adım olacak "Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Avrupa Uzay Ajansı Arasında Dış Uzayın Barışçıl Amaçlarla İncelenmesi ve Kullanılması Konusunda İşbirliği Anlaşması" 23 Mayıs 2006 tarihinde TBMM Genel Kurulu 105. Birleşiminde onaylanmış ve Bakanlar Kurulu'nun 17 Temmuz 2006 tarihindeki toplantısında ele alınarak 8 Ağustos 2006 tarihli 26253 No'lu Resmi Gazete'de yayınlanmıştır (Karar Sayısı: 2006/10745).

Türkiye adına TÜBİTAK ile Avrupa Uzay Ajansı (ESA) arasında 2004 yılında imzalanan ve 2006 yılı Mayıs ayında TBMM'de kabul edilen işbirliği anlaşmasının resmi görüşmeleri Haziran ayında ESA'nın Paris'teki Başkanlığında iki tarafın başkanlık düzeyinde katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler sonucunda 2006 yılından başlayarak ortak çalışmaların gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

Türkiye, Uzay Teknolojisi ve Uygulamalarında Asya Pasifik İşbirliği Örgütü'ne (APSCO) Haziran 2006'da kurucu üye sıfatıyla katılmıştır.

OECD'nin daveti üzerine, "OECD Uzay Ekonomisi Küresel Forumu (2006-2008)"nda TÜBİTAK Türkiye'yi temsil edecektir.

Yukarıdaki gelişmelere ek olarak Ulusal Uzay Araştırmaları Programı'nın amaçları ve uygulama yol haritası dikkate alınarak Ulusal Uzay Ar-Ge Altyapısı için somut projeler geliştirilmeye devam edilmektedir.

BİLSAT uydu verilerinden ulusal kuruluşlarının faydalanmasını sağlamak amacıyla yapılan çalışmalar ve RASAT uydusunun yapımı ile diğer uydu projelerinde ulusal sanayi kuruluşları ile ortak çalışmalar TÜBİTAK-UZAY'da hızlanarak devam etmektedir.

TÜBİTAK, ülkemizde uzay alanında eğitimli uzman sayısını kritik kitleye ulaştırabilmek ve uzay araştırmalarında belirlenen hedeflere ulaşmak için; gerek Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılacak çalışmalara, gerekse uluslararası ilişkiler çerçevesinde yapılacak işbirliği çalışmalarına yoğun olarak devam etmektedir.

KARAR

2005/10 Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010

BTYK'nın 2004/1 no.lu kararı ile TÜBİTAK ve DPT işbirliği ile hazırlanması istenen ve ekte (2005/10 - Ek 1) sunulan Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı'nın (BTPUP) onaylanmasına,

TÜBİTAK'a Uygulama Planı'nın uygulanmasını izleme ve koordinasyon görevinin verilmesine,

Uygulama Planı'nda öngörülen eylem alanlarında görevli tüm kuruluşların TÜBİTAK ile yakın işbirliği içinde çalışmalarını planlamaları ve yürütmelerine,

karar verilmiştir.

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2004/1 Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010

DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTI

- Mart 2006; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 13. Toplantısı

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK
- DPT

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GELİŞME

A. TARAL Stratejik Amaçlarına Yönelik Gelişmeler:

A.1. Bilim ve Teknoloji Farkındalığının ve Kültürünün Geliştirilmesi

2006 yılı içinde TÜBİTAK ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında bilimin örgün öğretim kurumlarındaki öğrencilere daha geniş ve etkili biçimde iletilmesi ve yaratıcı çalışmaların özendirilmesine yönelik işbirliğinin kurumsallaştırılması yolunda somut adımlar atılmıştır. Bu çerçevede, ilk ve orta öğretim ders programlarına eklenen teknoloji dersinin içerik ve uygulaması için Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileriyle TÜBİTAK Bilim ve Teknik ve Bilim Çocuk Dergisi çalışanları arasında görüş alışverişi yapılmıştır. Yine aynı amaca yönelik olarak, MEB tarafından yeni ders kitaplarının yazılmasıyla görevlendirilen öğretmenler ile TÜBİTAK Popüler Bilim Dergileri yazarlarının katıldığı bir çalıştay düzenlenmiş ve sürekli bilgi alışverişi konusunda karar alınmıştır.

Toplumda bilim ve teknoloji farkındalığının geliştirilmesi, bilimsel düşünce ve merakın farklı sosyal, kültürel ve ekonomik altyapıdaki vatandaşımızda oluşmasının sağlanması amacıyla TÜBİTAK, bilim ve toplum faaliyetlerini Bilim ve Toplum Daire Başkanlığı çatısı altında sürdürmektedir. Bu daire başkanlığının bünyesinde, Popüler Bilim Dergileri Müdürlüğü, Popüler Bilim Kitapları Müdürlüğü, Akademik Yayınlar Müdürlüğü ve Bilim ve Toplum Programları Grubu yer almaktadır.

TÜBİTAK bünyesinde bilimin topluma yaygınlaştırılması ve farkındalığının artırılması için proje destekleri sağlayacak Bilim ve Toplum Programları Grubu kurulmuştur. TÜBİTAK ayrıca, toplumun tüm kesimlerine ulaşmak, daha çok zamanın bu faaliyetleri planlaması ve uygulamasını sağlamak amacıyla Eylül 2006'da Bilim Kurulu'nda onaylanan Bilim ve Toplum Proje Destek

Kuralları'nı uygulamaya geçirmiştir. İlk destek çağrısının Eylül sonunda yapılması planlanmaktadır.

Bilim ve Teknik Dergisi, Bilim Çocuk Dergisi, Popüler Bilim Kitapları gibi yayınlarla TÜBİTAK, geniş kitlelere bilimsel bilgileri ulaştırmaya devam etmektedir.

TÜBİTAK'ın 2006 yılı içinde gerçekleştirdiği dikkat çekici etkinliklerden biri, Bilim ve Teknik Dergisi'nin 457 sayıdan oluşan 39 yıllık tüm arşivini, arama motoru da içeren tek bir DVD'de toplayıp okurlarına hediye etmek olmuştur. Derginin DVD hediye sayıları mükerrer baskılar yapılarak, bu çok değerli başvuru kaynağının 250.000 aileye ulaşması sağlanmıştır.

Bunun yanı sıra, akademik yayınlar, 12 adet Bilimsel Dergi ile akademik dünyanın hizmetine sunulmaktadır. Tüm bu yayınların kalitesini artırıcı çalışmalar bütün hızıyla devam etmektedir.

Gökyüzü Gözlem Şenliği ve Buluş Şenliği ile yüzlerce bilim meraklısı çocuk ve yetişkine ulaşılmıştır.

Üniversiteli gençlere özgüven aşılama, takım çalışması ve bilgiyi hünere dönüştürme becerilerini geliştirmek ve kamuoyunun ilgisini, dünyada emekleme aşamasında olan temiz enerji teknolojileri üzerinde odaklamak amacıyla düzenlenen TÜBİTAK Formula-G Güneş Arabaları Yarışı bu yıl da gerçekleştirilmiştir. Bu yıl yarışma Ege Kupası ve Türkiye Kupası olarak iki ayaklı olarak gerçekleştirilmiştir. Yarışa, Türkiye'nin her yanından katılanların sayısı 28 üniversiteden 36 takıma yükselmiştir. Organizasyonun ulaştığı çap ve olgunluk düzeyini göz önünde tutan TÜBİTAK, yarışın 2007 yılında uluslararası düzeye taşınması için hazırlık başlatmıştır. İki yıl gibi kısa bir sürede güneş enerjisinin yaygın kullanımı alanında en az 2000 mühendis ve mühendis adayından oluşan, deneyimli, bilgili ve yüksek motivasyonlu bir "kritik kütle" oluşmuştur. TÜBİTAK bu deneyimi hidrojen enerjisi alanına taşımak için üniversiteli gençlerimizin üreteceği yakıt hücreli hidrojen arabalarının yarışacağı Hidromobil-07 etkinliğinin duyurusunu yapmıştır. Böylece, 2007 yılından itibaren başlayacak olan "TÜBİTAK Temiz ve Alternatif Enerjiler Festivali"nde yarışmacılar kendi geliştirdikleri özgün güneş ve hidrojen arabalarıyla rekabet edeceklerdir.

TÜBİTAK, bilimin topluma benimsetilmesi araçlarına 2006 yılında yenilerini eklemiştir. Bu çerçevede ilköğretim öğrencilerine tatillerini yararlı bilgi ve deneyimler kazanarak değerlendirme olanağı sağlamak üzere Ağustos ayından başlayarak Yaz Bilim Kampları düzenlemeye başlamıştır. Model niteliğinde tasarlanan bu kamplar, gelecekte üniversitelerimiz ve diğer ilgili kurumlarca da gerçekleştirilmesi için gerekli bilgi birikiminin oluşması amacıyla yapılan örnek uygulamalardır. TÜBİTAK, bu tür etkinlikleri de destekleyecektir.

TÜBİTAK, bilimi topluma aktarma görevini uzun yıllardır başarıyla yürütmekte olan popüler bilim dergileri dizisine, okul öncesi çocuklara yönelik bir yenisini ekleme amacıyla çalışmalar başlatmıştır. 2007 Ocak ayında yayına başlaması hedeflenen derginin kadro ve içeriğinin oluşturulması yönünde önemli bir mesafe alınmıştır.

TÜBİTAK, bilimle toplumu en erken yaşlarda buluşturmak amacıyla ülkemizde tam anlamıyla yokluğu hissedilen bilim oyuncakları ve deney setlerinin tasarımı ve üretimi konusunda öncü çalışmalara başlamıştır. Bu konuda uzman eğitimci ve psikologlarla endüstri tasarımcılarının görüşleri alınmış ve çalışma grubu oluşturulmuştur. İlk ürünlerin 2006 sonuna kadar ortaya çıkması beklenmektedir.

Ayrıca TÜBİTAK Avrupa Bilim Merkezleri ve Müzeleri Birliği'ne (ECSITE) üye olmuş ve kuruluşun 8-10 Haziran tarihlerinde Brüksel'de yapılan yıllık toplantısında 40 ülkeden katılan bilim merkezi temsilcileriyle görüşmeler yapılarak deneyim ve bilgi aktarımı sağlanmıştır.

A.2. Bilim İnsanı Yetiştirilmesi ve Geliştirilmesi

A.2.1. Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Lisansüstü Burs Programı

Milli Eğitim Bakanlığı 1416 sayılı kanun gereği yetişmiş personel ve bilim adamı ihtiyacı için yurt dışına öğrenci göndermek üzere yeni bir yurtdışı lisansüstü burs programı başlatmıştır. Bu sene için 1000 öğrenci olarak belirlenen bursiyer sayısının, bütçenin elverdiği imkanlarla 5 yıl içinde 5 bin öğrenciye ulaşması hedeflenmektedir.

Programın hazırlanması aşamasında MEB ile TÜBİTAK arasında etkin bir işbirliği yapılmıştır. Çalışma kapsamında ülkemizin bilim, teknoloji ve yenilik politikaları çerçevesinde bilim insanı ihtiyacı tespiti yapılmıştır. Bu tespitte ülkemizin öncelikli amaç ve alanlarını belirleyen Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi (2005-2010) ve Vizyon 2023 Çalışması esas alınmıştır. Sosyal ve beşeri bilimler için ayrı bir çalışma yapılmıştır. Burs verilecek öğrenim alanları, ülkeler ve bursiyer sayıları belirlenmiştir.

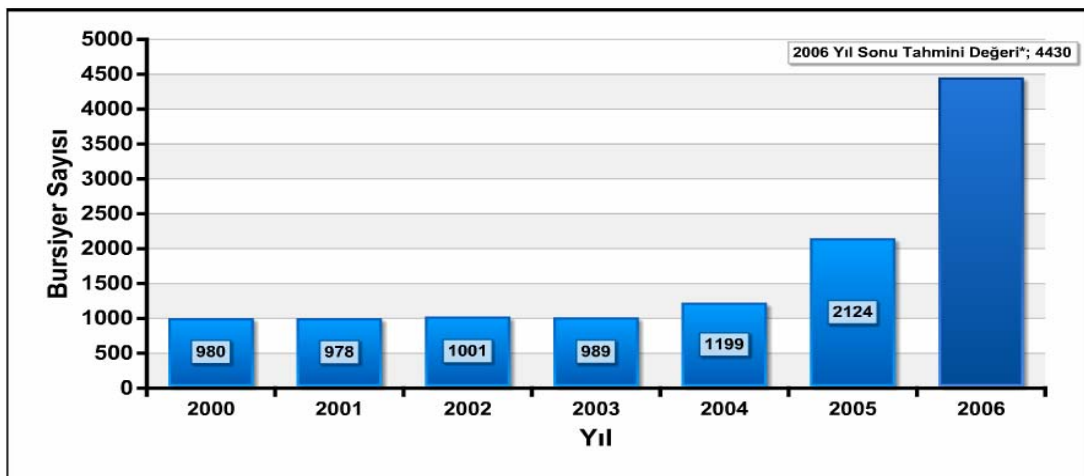
Alanlar 4 kriter çerçevesinde belirlenmiştir: ülkemizde ikame edilmeyen alanlar, ülkemizin mevcut stratejiler çerçevesinde, hem akademi hem de sanayi için 10 yıl içinde ihtiyaç duyacağı ileri alanlar, ülkemizde bugün için olduğu gibi 10 yıl sonra da sürekli ihtiyaç gösteren alanlar ve dünyada 10 yıl sonra ortaya çıkması beklenen ihtiyaçları karşılayan alanlar. Bu alanlar arasında temel bilimler, mühendislik, sağlık bilimleri, eğitim bilimleri ve sosyal ve beşeri bilimler alanları arasında genel bir denge gözetilmeye çalışılmıştır.

Yurtdışı lisansüstü burs programının Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi'nin bilim insanı sayısı ve niteliğinin artırılması hedefine önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

A.2.2. TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Programları

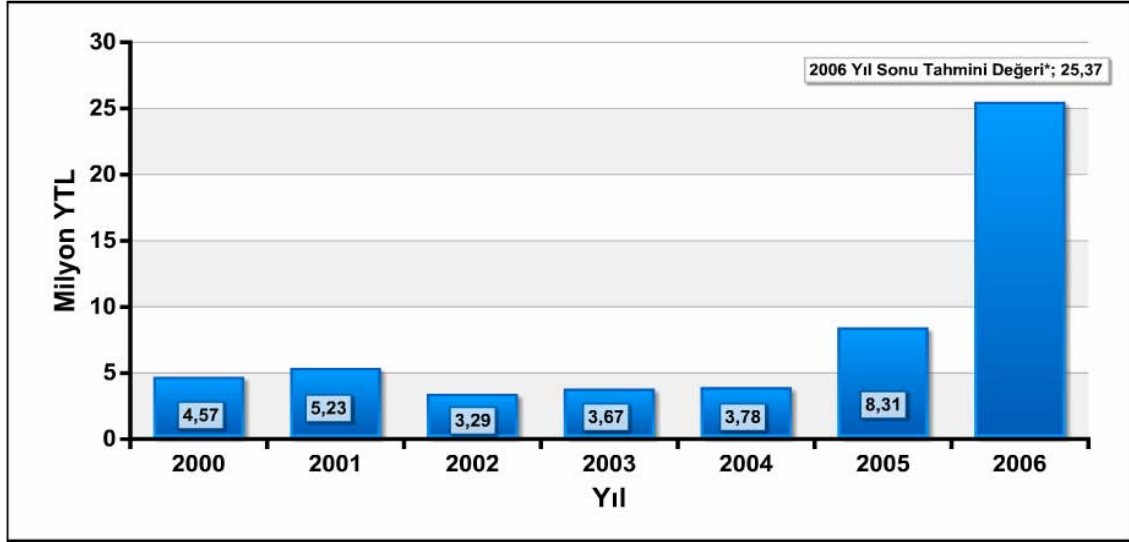
TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı (BİDEB) ülkemizin bilim ve teknoloji alanında gelişmesinde en kritik rolü oynayan insan gücünün yetiştirilmesi için çeşitli destek programları geliştirmekte ve yürütmektedir. Desteklerin türleri, desteklenen kişi sayısı ve destek miktarları anlamlı ölçüde artırılmıştır. 2003 yılında 989 olan desteklenen kişi sayısı 2004 yılında 1199'a, 2005 yılında ise 2124 kişiye ulaşmıştır. 15 Ağustos 2006 tarihi itibarıyla bu rakam 2439 olarak gerçekleşmiş olup, yıl sonu itibarıyla 4430'a ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Desteklenen bursiyer sayısı, verilen destek miktarları ve desteklerden yararlanan bilim insanlarının bağlı bulunduğu kurum/üniversite sayılarının yıllara göre dağılımı Şekil 1, 2 ve 3'te verilmiştir.

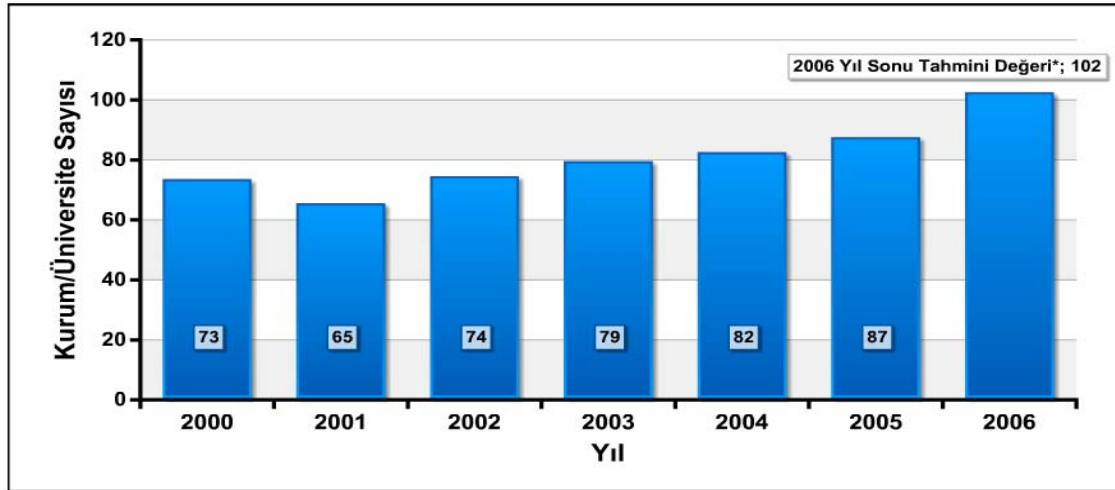
* 15 Ağustos 2006 itibarıyla gerçekleşen başvuru sayısı 2439'dur.

Şekil 1. Bursiyer sayılarının yıllara göre dağılımı

* 15 Ağustos 2006 itibarıyla verilen destek miktarı 10,69 milyon YTL'dir

Şekil 2. Destek miktarlarının yıllara göre dağılımı (2005 sabit fiyatlarıyla)

* 15 Ağustos 2006 itibarıyla desteklerden yararlanmış olan bilim insanlarının bağlı olduğu kurum/üniversite sayısı 89'dur.

Şekil 3. Desteklerden yararlanan bilim insanlarının bağlı olduğu kurum/üniversite sayılarının yıllara göre dağılımı

Doğa bilimleri ve sosyal ve beşeri bilimlerin temel alanlarındaki bilim insanı açığını kapatmak ve bu alanları teşvik amacıyla 2005 yılında ÖSS'de ilk 5000 arasına girme başarısı gösteren ve bu alanlardan birinde eğitim görmeyi seçen öğrencilere verilen burs sayısı özellikle sosyal ve beşeri bilimler alanları lehine hızla artmaktadır. ÖSS'de ilk 5000 arasına giren ve TÜBİTAK desteklerinden yararlanan öğrencilerin tercih ettiği bölümlerin dağılımı Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. ÖSS’de ilk 5000 arasına giren ve TÜBİTAK desteklerinden yararlanan öğrencilerin tercih ettiği bölümlerin dağılımı

Alan	Bölüm	2004	2005	2006	
Fen Bilimleri	Biyoloji	0	2	0	
	Fizik	9	12	13	
	Kimya	4	2	3	
	Matematik	58	92	95	
	Moleküler Biyoloji ve Genetik	64	89	81	
	Toplam		135	197	192
Sosyal Bilimler	Felsefe	4	1	45	
	İktisat	140	227	389	
	Psikoloji	27	21	247	
	Sosyoloji	3	3	86	
	Tarih	2	2	91	
	Toplam		176	254	858
	Toplam (İktisat Hariç)		36	27	469
Genel Toplam (İktisat Hariç)		171	224	661	

Daha önce, öğrenciler sadece lisansüstü programlara kaydolduktan sonra bursa başvurabilirken, 2006 yılında, lisans eğitiminin son sınıfındaki öğrencilerin başvurabileceği ‘Bursun Hazır Programı’ başlatılmıştır. Böylece, ülkemizde yüksek lisans ve doktora yapabilecek nitelikli öğrencilerin, diğer seçenekler olan iş veya yurtdışında burs aramak yerine, ülkemizdeki araştırmacı insan gücüne katılması teşvik edilmektedir. Bu program aynı zamanda ülkemizdeki lisansüstü programların gelişmesine de önemli katkılar sağlayacaktır. 2006 yılında 642 öğrenci, yüksek lisans ve doktora programlarına kabul edilmek koşuluyla bu program kapsamına alınmıştır.

TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı bünyesinde yürütülen destek programları hakkında ayrıntılı bilgi Tablo 2’de verilmiştir. Tabloya ilk ve orta öğretim öğrencilerine yönelik destekler dahil edilmemiş olup, onlarla ilgili veriler Tablo 3’te gösterilmektedir.

Gençleri temel ve uygulamalı bilimlerde araştırmaya teşvik etmek amacıyla TÜBİTAK tarafından 1969 yılından beri düzenlenmekte olan “Orta Öğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması”, ülke geneline yaymak amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde, 2005 yılından itibaren tek merkez yerine Türkiye’nin değişik bölgelerinde yapılmaya başlanmıştır. Bu yarışmaya başvuran proje sayısı, 2004 yılında 528, 2005’de 744, 2006’da ise %47 artışla 1092’ye ulaşmıştır. Bu yarışmanın ilk düzenlendiği 1969 yılından bu yana hiç katılmamış olan Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerindeki illerimizde görev yapan 73 Fen Bilgisi öğretmenine “Bilim Danışmanlığı Semineri” verilmiştir. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği çerçevesinde 10 bölge merkezinde “İlk Öğretim Matematik ve Fen Bilgisi Proje Yarışmaları” düzenlenmiştir.

Tablo 2. 2000-2006 Yılları Arasında Lisans, Lisansüstü Öğrencileri ve Doktora Sonrası Araştırmacılara Yönelik Bilim İnsanı Destekleri

	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006 (15 Ağustos)		2006 Beklenen
	D*	DM*	D	DM	D	DM	D	DM	D	DM	D	DM	D	DM	B*
Lisans Bursu	51	59.062	47	98.233	60	139.125	36	200.646	55	184.878	474	641.580		632.500	400
Üniversite Öğr. Yurtiçi-Yurtdışı Araş. Projeleri Destekleme Prog	19	1.849	22	5.247	18	15.264	17	15.828	9	18.658	17	29.390	45	24.818	45
Yurt İçi Yüksek Lisans Bursu	45	64.943	57	99.623	65	121.246	64	208.991	47	251.997	238	1.443.184	420	2.349.006	1020
Yurt İçi Doktora Bursu	16	28.275	47	63.512	51	141.954	47	244.060	42	303.837	178	1.625.389	210	1.807.006	610
Yurt İçi Yurt Dışı Bütünleştirilmiş Doktora Burs Programı	11	126.988	8	152.527	8	123.927	16	183.597	9	328.436	19	655.997	12	398.745	63
Yurt Dışı Doktora Bursu	19	79.285	14	175.273	-	-	-	-	-	-	12	145.862	42	221.883	42
Yurt Dışı Araştırma Bursu	34	92.790	34	227.939	28	209.834	23	191.358	41	250.581	60	396.434	63	644.688	126
Yabancı Uyruklular İçin Doktora Bursu	2	5.099	12	63.718	7	101.924	13	137.611	14	112.828	18	143.400		70.456	21
Yabancı Uyruklular İçin Araştırma Bursu	2	1.428	4	12.880	7	13.545	3	13.236	-	7.407	4	3.031	3	17.783	6
Lisansüstü Yaz Okulu Destekleme Programı	5	5.450	5	8.911	4	10.274	3	8.095	3	7.162	3	9.291	7	29.674	13
Yurt İçi Doktora Sonrası Bursu	4	6.350	8	18.203	11	34.700	1	15.875	6	12.226	35	137.100	9	112.500	9
Yurt Dışı Doktora Sonrası Bursu	74	278.495	72	535.654	82	710.105	80	768.469	124	557.948	157	1.273.366	90	1.134.813	180
Konuk Bilim İnsanı Destek Bursu	106	83.100	111	262.479	98	226.623	89	143.828	123	191.467	130	271.467	73	242.022	130
Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılma Desteği Programı	9	5.181	10	15.577	12	12.143	14	22.057	21	28.414	12	38.923	24	58.320	35
Yurt Dışı Bilimsel Etkinliklere Katılma Desteği Programı	202	32.822	135	48.387	171	93.635	184	95.193	325	229.313	385	251.261	479	264.690	700
TÜBİTAK Almanya (DFG) Burs Programı	16	4.523	14	7.645	10	11.254	16	15.288	16	14.944	17	13.420	12	9.706	16
TÜBİTAK İngiltere (Royal Society) Burs Programı	8	4.863	3	9.314	4	1.479	6	4.378	7	6.994	8	5.214	4	1.680	8
TÜBİTAK Macaristan (HAS) Burs Programı	3	1.939	3	8.222	2	3.898	2	1.211	2	3.742	2	2.189	3	2.011	3
Son Sınıf Lisans Öğr. için Lisansüstü Burs Programı													642		642
TOPLAM (İlk ve Ortaöğretime Yönelik Prog. Hariç)	626	882.442	606	1.813.344	638	1.970.930	614	2.269.721	844	2.510.832	1769	7.086.498	2138	8.022.301	4069

* “D” desteklenen kişi sayısını, “DM” ise destek miktarını (YTL) ifade etmektedir. “B” 2006 yılında destek verilmesi beklenen bilim insanı sayısıdır.

Tablo 3. 2000-2006 Yılları Arasında İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerine Yönelik Bilim İnsanı Destekleri

	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006 (15 Ağustos)		2006 Beklenen
	D*	DM*	D	DM	D	DM	D	DM	D	DM	D	DM	D	DM	B*
2201-2202 Ulusal İlköğretim Matematik Olimpiyatı- Ulusal Bilim Olimpiyatları	289	64.316	306	97.292	279	142.072	295	193.873	283	241.328	286	282.472		260.279	289
2203 Uluslararası Bilim Olimpiyatları	34	345.668	33	940.029	47	424.253	39	470.248	39	585.671	35	624.948	23	364.632	40
2204 Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması	31	20.814	33	42.095	37	57.235	41	69.450	33	95.594	34	318.948	32		32
Eğitim Danışmanlığı Desteği													246	691.399	
TOPLAM	354	430.798	372	1.079.416	363	623.560	375	733.571	355	922.593	355	1.226.368	301	1.316.310	361

* “D” desteklenen kişi sayısını, “DM” ise destek miktarını (YTL) ifade etmektedir. “B” 2006 yılında destek verilmesi beklenen bilim insanı sayısıdır.

A.3. Sonuç Odaklı ve Kaliteli Araştırmaların Desteklenmesi

Ar-Ge faaliyetleri, tanım gereği önemli ölçüde risk taşıyan faaliyetlerdir. Ancak, Ar-Ge faaliyetlerini diğer faaliyetlerden farklı kılan özellik bu projelerden başarılı olanların getirdiği ekonomik ve/veya sosyal kazanımların, o zamana kadar karşılanmış tüm proje maliyetlerinin çok üstünde olma potansiyelidir. Ayrıca, Ar-Ge ile elde edilen çıktılarının tümüyle değerlendirilmesi de zaman içerisinde beklenmedik bir seyir izleyebilmekte, elde edilen çıktılarının başlangıçta planlanmamış olan çok farklı ve çok önemli kullanım alanları uzun vadede ortaya çıkabilmektedir. Dolayısıyla, Ar-Ge'ye ayrılan kaynakları geleceğin yatırımı olarak değerlendirme gereği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda, geçmişten bu yana Ar-Ge'ye ayrılan, özellikle 2005 yılından başlamak üzere önemli ölçüde artırılmış olan kamu fonlarıyla gerçekleştirilmiş olan projelerde elde edilen sonuçların kamuoyu ile paylaşılması, bu vesileyle bilim ve teknoloji kültürünün topluma mal edilerek yaygınlaştırılması ve ulusal bilim, teknoloji ve yenilik çalışmalarının teşvik edilmesi için TÜBİTAK, "Bilim, Teknoloji ve Yenilik Projeleri Paylaşım Konferansı 2006" adında bir etkinlik düzenlemiştir.

TÜBİTAK aracılığıyla verilen kamu Ar-Ge fonlarından ya da TÜBİTAK ve/veya TÜBİTAK koordinatörlüğünde yürütülen uluslararası destek programlarından yararlanılarak gerçekleştirilmiş ve 2000 yılı ve sonrasında tamamlanmış projelerin katılması öngörülen etkinliğe 267 başvuru yapılmıştır. TÜBİTAK'ın belirlediği bir jüri tarafından değerlendirilen başvurular arasından 70 proje seçilerek, bunların 44'ünün hem sözlü olarak hem posterle sunulmasına, 26'sinin ise sadece posterle sunulmasına imkan verilmiştir.

Kamu, üniversite, özel sektör ve sivil toplum kesiminden dinleyicilerle birlikte yaklaşık 330 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen etkinlikte, hem söz konusu projelerin tanıtılması sağlanmış, hem de genç araştırmacıları özendirerek bir ortam yaratılmıştır.

TÜBİTAK Bilim, Teknoloji ve Yenilik Başarı Öyküleri Konferansları'nın kapsamı genişletilerek önümüzdeki yıllarda da yapılması planlanmaktadır. Bu konuda daha fazla bilgiye <http://basarioykuleri.tubitak.gov.tr> adresinden ulaşılabilir.

A.4. Ulusal Bilim ve Teknoloji Yönetiminin Etkinleştirilmesi

A.4.1. Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) ve Bilim ve Teknoloji

Dokuzuncu Kalkınma Planı TBMM tarafından kabul edilmesini müteakiben, 1 Temmuz 2006 tarihli ve 26215 sayılı Resmî Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Plan, AB'ye üyelik sürecine katkı sağlayacak temel strateji dokümanı olarak tasarlanmıştır. Planda ele alınan alanlardan birisi de bilim ve teknoloji alanıdır.

Planın vizyonu: "istikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen ve AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye"dir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı vizyonunun gerçekleştirilmesi için beş stratejik amaç belirlenmiştir:

- Rekabet Gücünün Artırılması
- İstihdamın Artırılması
- Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi
- Bölgesel Gelişimin Sağlanması
- Kamu Hizmetlerinde Kalite ve Etkinliğin Artırılması

Bütün bu amaçlar için bilim, teknoloji ve yeniliğin doğrudan ve dolaylı olarak büyük bir önem taşıdığı ve hedeflerin gerçekleştirilmesinde vazgeçilmez bir role sahip olduğu açıktır.

Nitekim BTYK'nın 10. ve 11. toplantılarında alınan kararlar gereği uygulamaya konulmuş olan Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi (2005-2010) ve bu stratejinin hayata geçirilmesi amacıyla BTYK'nın 11. toplantısında onaylanan Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı (BTP-UP) da gerek amaçlar, gerekse hedefler ve eylemler açısından Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın vizyonu, ilkeleri ve amaçlarıyla tam bir uyum içindedir.

Bu açıdan bakıldığında Dokuzuncu Plan, öncelikleri yukarıda zikredilen Ulusal Strateji ve Uygulama Planı'nın uygulama çerçevesi olan Türkiye Araştırma Alanı'nın (TARAL) bütünleşikliği, etkinliği ve performansına büyük bir ivme kazandırmaktadır.

Plan'ın stratejik amaçlarından olan rekabet gücünün artırılması başlığı altında Ar-Ge ve yenilikçiliğin geliştirilmesi temel bir gelişme eksenini olarak tanımlanmakta ve yeniliğe sağlam bir vurgu yapılmaktadır. Ar-Ge ve yeniliğin ülkemizin rekabet gücünün artırılmasındaki rolünün altı çizilmektedir.

Plan'da bilim ve teknolojiye tahsis edilen kamu kaynaklarının büyük oranlarda artırılması önemli bir gelişme olarak kaydedilmekte ancak bu artışın devam etmesi gerektiği ve özel sektör harcamalarının da buna paralel olarak artması gerektiği belirtilmektedir.

Plan'da Ar-Ge faaliyetlerinin yenilik üretecek şekilde ve pazara yönelik olarak tasarlanmasının sağlanması, bu kapsamda, Ar-Ge harcamalarının GSMH içindeki payı ve bu payın içinde özel sektörün ağırlığını artırmaya yönelik tedbirlerin alınması gereği vurgulanmaktadır.

Yine Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi'nde (2005-2010) belirlenen stratejik amaçlardan olan toplumun bilim ve teknoloji bilincinin yükseltilmesi, nitelikli araştırmacı sayısının artırılması ve araştırma altyapısının geliştirilmesi Plan'ın da ana öncelikleridir.

Plan'ın bilim, teknoloji ve yenilik alanında belirlediği politikalar da Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi'nin (2005-2010) ve Uygulama Planı'nın amaç ve hedeflerini ve Vizyon 2023 teknoloji öngörü çalışmasına yaslanan alan önceliklerini takviye etmekte ve bu stratejinin performansını artıracak çok önemli önlemler içermektedir. Bunlardan belli başlıları şunlardır:

- Verimliliğin ve rekabet gücünün artırılması amacıyla Ar-Ge faaliyetlerinin yenilik üretecek şekilde ve pazara yönelik olarak tasarlanması sağlanacaktır. Bu kapsamda Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı ve harcamalarda özel sektörün ağırlığı artırılabilecektir.
- Teknoloji geliştirme amaçlı girişimciliğin özendirilmesi ve yenilikçi düşüncelerin hayata geçirilmesi için risk sermayesi ve benzeri araçlar yaygınlaştırılacaktır.
- Özel sektör başta olmak üzere, toplumun her kesiminde bilim, teknoloji ve yenilik kültürünün ve farkındalığının artırılması için bilinçlendirme çalışmaları yürütülecektir.
- Araştırmacı insan gücü nitelik ve nicelik yönünden geliştirilecek ve özel sektörde araştırmacı istihdamı teşvik edilecektir. Yurtdışındaki Türk araştırmacıların, öncelikli alanlar başta olmak üzere, yurt içinde istihdam edilmesi için gerekli imkanlar sağlanacaktır. Ayrıca, ihtiyaç duyulan alanlarda yabancı araştırmacıların Türkiye'de istihdam edilmeleri desteklenecektir.
- Ulusal yenilik sistemi içinde yer alan kurum ve kuruluşlar görev ve faaliyetleri itibarıyla gözden geçirilerek kurumlar arası işbirliğini de artıracak etkin bir yapı kurmak üzere gerekli yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılacaktır.
- Üniversitelerde desteklenen Ar-Ge faaliyetlerinin ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimine katkı verecek şekilde tasarlanması ve bu çalışmaların bilimsel yayın dışındaki patent ve benzeri sonuçlarının da akademik yükselmede dikkate alınması sağlanacaktır.

- Üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi ve üniversitelerdeki Ar-Ge insan gücü ve altyapısının özel sektör tarafından kullanılması desteklenecektir.
- Geleceğe yönelik olarak nanoteknoloji, biyoteknoloji, yeni nesil nükleer teknolojiler ile hidrojen ve yakıt pili teknolojileri; sanayi politikasının öncelik vereceği sektörlerdeki araştırmalar; yerli kaynakların katma değere dönüştürülmesini amaçlayan Ar-Ge faaliyetleri; aşı ve anti-serum başta olmak üzere yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik sağlık araştırmaları; bilgi ve iletişim teknolojileri ile savunma ve uzay teknolojileri öncelikli alanlar olarak desteklenecektir.
- Kamu tedarik sistemi, Ar-Ge çalışmalarını ve yerli teknoloji geliştirilmesini destekleyen bir yapıya kavuşturulacaktır.
- Başta AB ülkeleri olmak üzere bilim ve teknoloji alanında yetkin olan ülkeler ile bilgi ve teknoloji transferi amaçlı işbirliği faaliyetleri yürütülecektir.

Öte yandan Dokuzuncu Plan'ın rekabet, sanayi, hizmetler, eğitim, bilgi toplumu, bölgesel kalkınma, savunma gibi kapsadığı pek çok alanda Ar-Ge ve yenilik mutlaka sektörel hedefler ve politikalar arasında yer almaktadır.

Plan'ın ortaya koyduğu stratejik çerçeve ve bilgi merkezli yaklaşımı, halen uygulanan bu bilim, teknoloji ve yenilik strateji ve politikalarının daha odaklı bir şekilde uygulanmasına ve daha etkin sonuçlar alınmasına büyük bir katkı sağlayacaktır.

A.4.2. DPT'nin Sağladığı Araştırma Proje Destekleri

Uzun bir süredir ülkemizdeki araştırmacılara proje desteği veren iki önemli kamu kuruluşu olan DPT ve TÜBİTAK, kalkınma planları ve Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi (2005-2010) çerçevesinde daha güçlü bir vizyon ve daha etkin bir eşgüdüm içinde çalışmalarına devam etmektedir.

Buna göre DPT üniversite ve kamu kuruluşlarında 2007 yılından itibaren üç tür projeye destek sağlayacaktır:

- bilginin ürüne ve katma değere dönüşmesine katkıda bulunan büyük ölçekli ve güdümlü teknoloji geliştirme projeleri,
- araştırma altyapıları projeleri,
- araştırmacı insan gücü yetiştirme projeleri.

DPT ayrıca güdümlü teknoloji geliştirme projelerine destek vermeye başlamıştır. Bu projelerin bütçe için alt sınır 1 milyon YTL olup özel sektör ve/veya kamu kurum ve kuruluşları ile ortak yürütülmesi gerekmektedir. Proje ortağı olan ve sonuçlarından faydalanacak kuruluşların proje bütçesine destek sağlaması beklenmektedir. Bu projelerin değerlendirilmesinde özgün değer ve proje çıktıları kısmı öncelikli olarak göz önüne alınacaktır.

Araştırma altyapısı programı ile ülkemiz açısından kritik öneme sahip alanlar başta olmak üzere araştırma altyapısı kurulması veya varolan altyapının güncellenmesi ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Öncelikli alanlar başta olmak üzere özel sektör, kamu ve akademinin ihtiyaç duyduğu araştırmacı insan gücünün yetiştirilmesi için ise öğretim üyesi yetiştirme (ÖYP), ileri araştırma ve eğitim ile sanayi doktora programları yürütülecektir

Proje desteklerinde IX. Kalkınma Planı ile belirlenen ve Vizyon 2023 çalışması ile paralellik taşıyan şu alanlara öncelik verilecektir:

- geleceğe yönelik olarak nanoteknoloji, biyoteknoloji, yeni nesil nükleer teknoloji, hidrojen ve yakıt pili teknolojileri,
- sanayinin ihtiyaç duyduğu ve rekabet gücünü artıracak araştırmalar,

- yerli kaynakların katma değere dönüştürülmesini amaçlayan Ar-Ge faaliyetleri,
- aşı ve anti-serum başta olmak üzere yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik sağlık araştırmaları,
- bilgi ve iletişim teknolojileri ile
- savunma ve uzay teknolojileri.

A.4.3 Patent Teşvik Sistemine İlişkin Gelişmeler

Türk Patent Enstitüsü'nün (TPE) talebi üzerine TÜBİTAK ve TPE arasında 23 Ağustos 2006 tarihinde imzalanan patent teşvik sistemine ilişkin protokolün amacı, ülkemizde özgün olarak gerçekleştirilen çalışmalar sonunda ortaya çıkabilecek patentler için patent başvurularının yapılmasını teşvik etmektir.

Bu sistem ile TPE'ye yapılacak yurt içi ve belli koşullar altında yurt dışı patent başvurularının masraflarının destek kapsamındaki miktarı TÜBİTAK tarafından karşılanacaktır. Başvuru sahiplerinin TPE'ye yaptıkları ilk başvuruyu takiben TPE tarafından kendilerine gönderilen şekli uygunluk bildiriminin TÜBİTAK'a sunulması üzerine süreç içinde oluşabilecek masraflar TÜBİTAK tarafından doğrudan TPE'ye aktarılan destekten karşılanacaktır. TÜBİTAK'ta bu başvuru işlemleri Araştırma Destek Programları Daire Başkanlığı (ARDEB) tarafından yürütülecektir.

A.5. Özel Sektörün Bilim ve Teknoloji Performansının Güçlendirilmesi

18 Mayıs 1995 tarihli Para Kredi Koordinasyon Kurulu Kararı ve 1 Haziran 1995 tarihinde yürürlüğe konmuş olan "Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ" ile TÜBİTAK seçme ve değerlendirmesi ile Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) kaynaklarından özel sektör ve sanayi kuruluşlarına teknoloji ve yenilik destekleri verilmeye başlanmıştır. Halen, Haziran 2005'te DTM ve TÜBİTAK arasında imzalanan protokol uyarınca, yine TÜBİTAK'ın seçme ve değerlendirmesi sonucunda belirlenen sözkonusu desteklerin, %75'i TÜBİTAK, %25'i DTM kaynaklarıyla karşılanmaktadır.

Tablo 4'te yıllar itibarıyla TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destekleri Başkanlığı'na (TÜBİTAK-TEYDEB) yapılan proje başvuruları ve desteklenen proje sayıları, Tablo 5'te de verilen destek miktarı gösterilmektedir.

Tablo 4. Sanayi Ar-Ge Projeleri Destek Programı Verileri

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
Proje Başvuru sayısı	121	274	266	271	251	260	333	374	418	503	595	382
Karar Verilen Proje Sayısı	44	165	207	270	258	200	328	330	344	431	553	292
Destek Kararı Verilen	41	141	179	220	217	180	275	286	279	374	449	232
Geri Çevrilen	3	24	28	50	41	20	53	44	65	57	104	64
Tamamlanan Proje Sayısı	-	3	79	104	106	165	186	164	160	204	242	164
Firma Sayısı	50	145	182	173	178	176	233	269	316	360	434	279
Yeni Firma Sayısı	50	130	140	113	102	99	130	154	192	230	254	160

* 14.08.2006 itibarıyla gerçekleşen

Tablo 5. Sanayi Ar-Ge Projeleri Destek Programı Kapsamında Yaratılan Ar-Ge Hacmi (Milyon \$)

Yıl	Ödenen Destek Tutarı (Milyon \$)	Sanayi Katkısı (Milyon \$)	Yaratılan Ar-Ge Hacmi (Milyon \$)
2000	19,7	71,7	91,4
2001	29,9	136,7	166,6
2002	24,8	81,0	105,8
2003	38,2	54,9	93,1
2004	45,6	56,4	102,0
2005	100	100	200
2006*	55	60,1	115,1
Toplam	313,2	560,8	874

* 14.08.2006 itibarıyla gerçekleşen

A.6. Araştırma Ortamının ve Altyapısının Geliştirilmesi

A.6.1. Akademik Ar-Ge Destek Programı

Ülkemizdeki araştırma altyapısının geliştirilmesi, akademik araştırma faaliyetlerinin desteklenmesi ve uygun araştırma ortamının sağlanabilmesi için üniversitelere, özel ve kamu Ar-Ge kuruluşlarına verilmekte olan TÜBİTAK desteklerine ilişkin bilgiler Tablo 6'da yer almaktadır. Tablo 7'de ise 2006 yılında TÜBİTAK'a sunulan proje önerilerinin sayısına göre yapılan sıralamada ilk 10'u oluşturan üniversitelere ait proje önerisi, desteklenen ve yürürlükte olan proje sayıları verilmektedir.

Tablo 6. TÜBİTAK Tarafından Üniversitelere Verilen Ar-Ge Destekleri

Yıllar	Yürürlükte Olan Proje Sayısı	Yürürlükteki Projelerin Destek Bütçeleri *	Ortalama Proje Bütçesi**	Sonuçlanan Proje Sayısı	Yıllık Harcama*	Proje Başına Ortalama Yıllık Harcama**
2000	843	13,2	15,6	297	9,6	11,3
2001	1.001	15,7	15,7	242	10,1	10,1
2002	1.242	22,5	18,1	263	12,5	10,1
2003	1.227	28,8	23,4	370	7,4	6
2004	1.353	35,6	26,3	337	11,5	8,5
2005	2.353	142,8	60,7	426	78,8	33,5
2006***	3.220	239,7	74,4	304	82	25,5

* Milyon YTL, 2005 sabit fiyatlarıyla, ** Bin YTL, 2005 sabit fiyatlarıyla,

*** 2006 yılına ait veriler 15.08.2006 tarihi itibarıyla verilmiştir

Tablo 7. 2006 Yılında Önerilen Proje Sayısına Göre İlk 10 Üniversite

ÜNİVERSİTELER	2006 **			2000-2006 Yılları Arası Genel Toplam		
	Ö*	D*	Y*	Ö	D	Y
ORTA DOĞU TEK. Ü.	139	78	288	854	443	1142
ANKARA Ü.	126	65	199	925	369	831
EGE Ü.	115	49	182	742	293	741
İSTANBUL TEKNİK Ü.	105	57	184	522	246	720
HACETTEPE Ü.	92	57	194	836	358	831
GAZİ Ü.	77	29	67	410	125	277
S. DEMİREL Ü.	75	22	71	322	98	189
DOKUZ EYLÜL Ü.	63	22	111	391	149	425
ATATÜRK Ü.	62	24	60	232	70	152
İSTANBUL Ü.	55	23	70	242	87	276

* “Ö” Önerilen proje sayısını, “D” Desteklenen proje sayısını, “Y” ise yürürlükte olan proje sayısını ifade etmektedir.

** 2006 yılına ait veriler 15 Ağustos 2006 itibarıyla mevcut durumu göstermektedir.

A.6.2. Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanındaki Araştırma Destekleri

Ulusal Projeler:

3 Ocak 2006’da TÜBİTAK’a sunulan projeler içinde Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Grubu (SOBAG), 89 proje ile proje sıralamasında dördüncü sıraya yükselmiştir. Giderek artan önerilen proje sayıları TÜBİTAK tarafından sosyal ve beşeri bilimlerde daha fazla proje gelmesini sağlamak için yürütülen çabaların olumlu sonucuna işaret etmektedir. Bu anlamda sosyal ve beşeri bilim insanları tarafından henüz pek bilinmeyen destekler, Ocak 2006 tarihinden itibaren Araştırmacı Bilgi Sistemi (ARBİS) yardımıyla da duyurulmaya başlanmıştır. Gelen taleplere bağlı olarak üniversitemiz, SOBAG elemanlarınca ziyaret edilip proje hazırlama ve TÜBİTAK olanakları hakkında bilgilendirilmektedir. Önümüzdeki dönemde çeşitli üniversitelerde bilgilendirme toplantıları yapılacaktır.

2000 yılından itibaren Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Grubu’na gelen ve desteklenen projelerle bunlara ait harcamalar Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Grubu’na Sunulan ve Kabul edilen Projeler ile Bütçeleri (2005 sabit fiyatlarıyla)

Yıllar	Önerilen Proje Sayısı	Reddedilen Proje Sayısı	Kabul Edilen Proje Sayısı	Kabul Edilen Projelerin Toplam Bütçesi (YTL)	Gerçekleşen Proje Harcamaları (YTL)
2000	13	7	6	345 601	41 298
2001	68	47	21	256 428	77 471
2002	36	22	14	196 479	172 450
2003	40	31	9	168 292	110 122
2004	183	105	73	5 098 283	1 079 267
2005	272	171	91	7 599 453	3 143 825
2006*	253	129	49	3 552 626	1 651 957
Toplam	865	512	263	17 217 162	6 276 390

* 2006 yılına ait veriler 15 Ağustos 2006 itibarıyla mevcut durumu göstermektedir.

Hızlı Destek Projeleri:

Mart 2006 tarihinden itibaren 53 adet Hızlı Destek başvurusu alınmıştır. Bu önerilerden 24'ü desteklenmiştir. 16 başvurunun değerlendirilmesine devam edilmektedir.

Uluslararası Projeler:

TÜBİTAK, URBAN ERA-NET ağına katılmak için hazırlıklarını tamamlamak üzeredir.

Bilimsel Yayınlar Destekleri:

TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun 10 Aralık 2005 tarih ve 137 sayılı kararıyla sosyal bilimlerdeki endeksler tarafından taranan (SSCI ve AHCI) dergilerdeki yayınlar, TÜBİTAK Uluslararası Yayınları Teşvik Programına SCI'deki dergilerin iki misli teşvikle alınmıştır. Ocak 2006 tarihi itibarı ile 86 yayın ile 121 yazarı desteklenmiştir.

Bilimsel Toplantı Destekleri:

Bilimsel Toplantı Destekleme Programı kapsamında Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Grubu'na Ocak 2006 tarihinden itibaren yapılan 60 adet başvurunun 45'i desteklenmiştir.

Bilim İnsanı Destekleri:

Projelere ilaveten sosyal ve beşeri bilimlere, TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Başkanlığı'nca (BİDEB) Mart 2006 tarihinden itibaren sağlanan destekler türlerine göre Tablo 9'da verilmektedir.

Tablo 9. TÜBİTAK BİDEB Tarafından Sosyal ve Beşeri Bilim İnsanlarına Sağlanan Destekler

Destek Türü	Kabul
2212 Yurt İçi-Yurt Dışı Bütünleştirilmiş Doktora Burs Programı (BDP)	-
2213 Yurt Dışı Doktora Burs Programı	12
2214 Yurt Dışı Araştırma Burs Programı	12
2215 Yabancı Uyruklular İçin Doktora Burs Programı	-
2216 Yabancı Uyruklular İçin Araştırma Burs Programı	-
2219 Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı	15
2224 Yurt Dışı Bilimsel Etkinliklere Katılma Desteği Programı	126
2210 Yurt İçi Yüksek Lisans Burs Programı	124
2211 Yurt İçi Doktora Burs Programı	51
2221 Konuk Bilim İnsanı Destekleme Programı	9
Toplam	349

A.7. Ulusal ve Uluslararası Bağlantıların Etkinleştirilmesi

A.7.1. AB ile Üyelik Müzakere Sürecinde Bilim ve Araştırma Faslı

AB'ye tam üyelik müzakereleri çerçevesinde "Bilim ve Araştırma" faslının tanıtıcı tarama toplantısı 20 Ekim 2005 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, takip eden süreçte ayrıntılı tarama toplantısı 14 Kasım 2005 tarihinde Brüksel'de tamamlanmıştır. Tarama sürecinde ülkemizi Başbakanlık, Dışişleri Bakanlığı, TÜBİTAK, Devlet Planlama Teşkilatı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Avrupa Birliği Nezdindeki Daimi Temsilciliğimiz, Yüksek Öğretim Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, TAEK'ten oluşan heyet temsil etmiştir.

Tarama sonuç raporu Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanmış, rapordaki verilerle ilgili ülkemiz görüşü sorulmuştur. Takip eden süreçte tamamlanan rapor, onay için 3 Şubat 2006 tarihinde Konsey'e gönderilmiştir.

Rapor öncelikle 7-21 Şubat 2006 tarihleri arasında Konsey Genişleme Alt Grubu tarafından ele alınmış, ardından 23 Şubat 2006 tarihinde "COREPER"de (AB üyesi ülkeler Daimi Temsilcileri/Büyükelçiler Komitesi) görüşülerek kabul edilmiştir. Söz konusu raporda herhangi bir açılış ya da kapanış kriteri öngörülmemiş ve ülkemizle müzakerelerin açılması önerilmiştir.

Ardından, AB Dönem Başkanı tarafından 23 Şubat 2006 tarihli bir mektupla ülkemiz "Müzakere Tutum Belgesi"ni sunmaya davet edilmiştir. Müzakere Tutum Belgesi ilgili tüm kurum ve kuruluşlarımız görüş ve düşüncelerini yansıtabilecek şekilde oluşturulmuş ve Avrupa Komisyonu'na sunulmuştur.

25. Fasil olan Bilim ve Araştırma faslının fiili müzakere süreci 12 Haziran 2006 tarihinde başlamış, bu başlık altındaki fiili müzakereler aynı gün tamamlanarak geçici olarak kapatılmıştır.

A.7.2. Uluslararası Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği

a. İkili İşbirliği

2006 yılı başından itibaren ülkemizin bilim ve araştırma ile ilgili ikili işbirliklerini geliştirmek üzere TÜBİTAK heyetleri ABD, İngiltere, Almanya, Finlandiya ve Fransa gibi çeşitli ülkelere ziyaretlerde bulunmuşlardır. Ayrıca, AB üst düzey yetkilileriyle bir dizi temas gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda İsveç, İtalya ve Moğolistan heyetleri aynı amaçla Türkiye'yi ziyaret etmiştir.

Türk-Amerikan Bilim İnsanları Derneği (TASSA) ile gerçekleştirilen çalışmalara devam edilmiş ve bu derneğin, Mart 2006'da Philadelphia'da gerçekleştirilen ikinci yıllık konferansına katılım sağlanmıştır. Konferans sırasında Türkiye'de son yıllarda gerçekleştirilen bilimsel ve teknolojik atılım ABD'de yaşayan Türk bilim insanlarına anlatılmıştır.

ABD Dışişleri Bakanının Bilim ve Teknoloji Danışmanı Dr. George Atkinson Mayıs 2006'da TÜBİTAK'ın daveti üzerine ülkemizi ziyaret etmiş, çeşitli üniversite ve iş dünyası kuruluşlarıyla temaslarda bulunmuştur.

İlk defa Türk-Alman İş Konseyi (TAİK) kapsamında Bilim, Araştırma ve Teknoloji gündeme alınmıştır. Bu amaçla Bilim, Araştırma ve Teknoloji Çalışma Grubu kurulmuştur. Bu grubun birinci toplantısı Nisan 2006 tarihinde TAİK 12. Toplantısı sırasında gerçekleştirilmiştir. Toplantı sonunda bir tutanak imzalanmış ve 2006-2007 Eylem Planı üzerinde mutabakata varılmıştır.

TAİK toplantısında görüşülen konular çerçevesinde TÜBİTAK-Jülich Araştırma Merkezi arasındaki işbirliği kapsamında yeni bir proje başvuru çağrısı hazırlanarak tüm üniversite ve kamu araştırma enstitülerine duyurulmuştur. Söz konusu çağrı AB Çerçeve Programları'na yönelik hazırlanmıştır.

Nisan 2006'da Fransa Ulusal Agronomi Araştırma Enstitüsü (Institut National de la Recherche Agronomique - INRA) ve Uluslararası Agronomi Araştırma ve Geliştirme Merkezi (Centre de Coopération International en Recherche Agronomique pour le Développement - CIRAD) ile TÜBİTAK arasında işbirliğini sağlamak amacıyla taslak işbirliği protokolü hazırlanmış ve Fransa Büyükelçiliği'ne gönderilmiştir.

Haziran 2006'da, TÜBİTAK ile Fransa Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi (Centre National de la Recherche Scientifique - CNRS) arasında mevcut 11 Şubat 1992 tarihli "İşbirliği Anlaşması" çerçevesinde 2007-2008 yıllarında desteklenecek ortak projelerin duyurusu yapılmıştır.

Mayıs 2006'da TÜBİTAK ile Kore Araştırma Vakfı (Korean Research Foundation - KRF) arasında 23 Aralık 2004 tarihinde imzalanmış olan İşbirliği Anlaşması uyarınca 1. Ortak Komite

Toplantısı TÜBİTAK Gebze yerleşkesinde yapılmıştır. Bu toplantıyı takiben çıkılan proje çağrılarının sonucunda projeler Kurumumuza sunulmaya başlanmıştır.

Haziran 2006'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması'nın 2006-2009 Yılları Birinci Uygulama Programı imzalanmıştır. Programın onay süreci devam etmektedir.

Nisan ayında, TÜBİTAK ile Macaristan Ulusal Araştırma ve Teknoloji Ofisi (National Office for Research and Technology - NKTH) arasında mevcut 12 Ocak 2005 tarihli "Bilim ve Teknolojide İşbirliği Protokolü" çerçevesinde 2007-2008 yıllarında desteklenecek ortak projelerin duyurusu yapılmıştır. Bu çerçevede Kurumumuza ortak proje önerileri verilmiştir.

Mart ayında, TÜBİTAK ile Makedonya Eğitim ve Bilim Bakanlığı arasında imzalanmış olan "Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması" ve "2005-2007 Yılları Uygulama Programı" çerçevesinde desteklenecek ortak projelerin duyurusu yapılmıştır. Bu çerçevede Kurumumuza ortak proje önerileri verilmiştir.

b. Çok Taraflı İşbirliği

2006 yılı başından itibaren ülkemizin bilim ve araştırma ile ilgili çok taraflı işbirliklerini geliştirmek üzere TÜBİTAK heyetleri Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD), Avrupa Uzay Ajansı (European Space Agency – ESA), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (North Atlantic Treaty Organization – NATO), Uluslararası Enerji Ajansı'na (International Energy Agency - IEA) ziyaretlerde bulunmuştur.

TÜBİTAK, Avrupa Araştırma Kurumları Başkanları Konseyi'nin (European Heads of Research Council-EUROHORCS) üyesi olmuştur.

Çok taraflı işbirlikleri çerçevesinde taraf olduğumuz uluslararası kuruluşlarda ülkemizi temsil eden Türk delegelerin girişimleriyle, Türkiye'de gerçekleştirilen uluslararası bilimsel toplantılarda önemli artışlar olmuştur.

Portland Uluslararası Mühendislik ve Teknoloji Yönetimi Konferansı 2006 (Portland International Conference on Management of Engineering and Technology – PICMET)

Teknoloji yönetimi ile ilgili akademik konferanslar organize etmek üzere 1989'da kurulan ve etkili bir forum olan PICMET'in (Portland International Conference on Management of Engineering and Technology) "Küresel Gelecek için Teknoloji Yönetimi" temalı konferansı 08-13 Temmuz 2006 tarihleri arasında TÜBİTAK'ın daveti ve ev sahipliği ile ilk kez ülkemizde gerçekleştirilmiştir.

Kolokyumlar, paneller, makale sunumları, vb. etkinliklerden oluşan PICMET'06 programında tüm etkinliklerin odağı teknolojinin insanlığa daha iyi hizmet edebilmesi için disiplinler arasındaki sınırların eritilmesinde teknoloji yönetiminin rolüdür. TÜBİTAK, TTGV, TOBB-ETÜ, Koç Holding'in de sponsorlar arasında yer aldığı konferansta 40 farklı ülkeden 300'ün üstünde bildiri sunulmuştur.

PICMET – Teknoloji Yönetimi Sempozyumu

TÜBİTAK tarafından 3-7 Temmuz 2006 tarihleri arasından "Portland International Conference on Management of Engineering and Technology - PICMET" ile işbirliği içinde Teknoloji Yönetimi Sempozyumu gerçekleştirilmiştir.

TÜBİTAK'ın daveti üzerine TÜBİTAK'tan proje desteği almış büyük ve orta ölçekli firmaların Ar-Ge yöneticileri, kamu, uzay ve savunma proje desteği almış proje yöneticileri ve üniversitelerin

Ar-Ge'den sorumlu rektör yardımcılarında oluşan geniş bir kitlenin katıldığı etkinlik MEB – TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) tesislerinde düzenlenmiştir. 150 kişilik bir grubun katıldığı Teknoloji Yönetimi Sempozyumu'nda 9 oturum düzenlenmiştir.

Avrupa Bilim Vakfı (ESF)

ESF'in ve etkinliklerinin ülkemiz bilim ve araştırma camiasına tanıtılmasına yönelik olarak Mayıs-Haziran 2006 tarihinde İstanbul ve Ankara'da "ESF Bilgi Günleri" düzenlenmiştir.

ESF programlarından 16 Ağustos 2006 tarihinde EURYI (European Young Investigator Awards - Avrupalı Genç Araştırmacılar Ödülü) Sözleşmesi imzalanmış ve EURYI üyeliğimiz başlatılmıştır.

Avrupa Moleküler Biyoloji Örgütü/ Konferansı (EMBO/EMBC)

EMBO/EMBC'nin ve etkinliklerinin ülkemiz bilim ve araştırma camiasına tanıtılmasına yönelik olarak 17-18 Mayıs 2006 tarihlerinde İstanbul ve Ankara'da bir dizi etkinlik düzenlenmiştir.

APSCO (Asian-Pacific Space Cooperation Organization - Asya-Pasifik Uzay İşbirliği Örgütü Sözleşmesi)

1 Haziran 2006 tarihinde APSCO ülkemiz tarafından imzalanarak "Kurucu Üyelik" hakkını elde etmiştir. Söz konusu Sözleşmeyi Türkiye dışında Bangladeş, Çin, Endonezya, İran, Moğolistan, Pakistan, Peru ve Tayland imzalamıştır.

Önümüzdeki dönemde Türkiye'de gerçekleştirilecek olan uluslararası etkinliklere aşağıdakiler örnek olarak gösterilebilir:

1. 2007 yılının ilk yarısında Avrupa-Akdeniz Araştırma ve Teknolojik Gelişmeler İzleme Komitesi Toplantısı (Monitoring Committee for Euro-Mediterranean Cooperation in RTD-MOCO). MOCO, Avrupa Konseyince Barselona Süreci çerçevesinde kurulmuş, araştırma ve teknoloji alanında Avrupa ile Akdeniz ülkeleri arasındaki işbirliği faaliyetlerini destekleyen bir komitedir.
2. OECD Küresel Bilim Forumu (Global Science Forum-GSF) 17. Olağan Toplantısı 1-2 Ekim 2007.
3. OECD GSF Deprem Bilimi ve Toplum Katkısı Çalışma Grubunun Toplantısı (Earthquake Science and Its Contribution to Society) Ekim 2006.
4. İslam Konferansı Teşkilatı Bilimsel ve Teknik İşbirliği Daimi Komitesi (COMSTECH) çerçevesinde yapılacak "Bilim ve Teknoloji Politika Diyalogu Toplantısı"

B. Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı'nın 2005-2010 Uygulanmasının İzlenmesi ve Koordinasyonu Çerçevesindeki Gelişmeler:

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun (BTYK) 10 Mart 2005 tarihinde yapılan 11. toplantısında, BTYK 10. Toplantısı'nda belirlenen bilim ve teknoloji alanındaki temel amaçlar, ilkeler ve hedefler dahilinde hazırlanmış olan Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010 (BTP-UP) kabul edilmiş, TÜBİTAK söz konusu planın uygulanmasını izlemek ve koordine etmekle görevlendirilmiştir.

BTP-UP kapsamında Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) aktörleri tarafından 2005 yılında gerçekleştirilen ya da 2006 yılında gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetler ile bunlara yönelik başlıca gereksinimlerin derlenmesini ve plan hakkındaki farkındalığın artırılmasını amaçlayan anket çalışması 19 Aralık 2005 - 6 Ocak 2006 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında 120'nin üzerinde kurumun üst düzey yetkilileriyle yüz yüze görüşülerek, bu kurumlarca yürütülen faaliyetlerin BTP-UP çerçevesinde gözden geçirilmesi sağlanmıştır. Anket çalışması ile ilgili bir değerlendirme raporu BTYK'nın 13. toplantısında sunulmuştur.

Anket sonuçlarının incelenmesiyle, Başbakanın himayesindeki alanlar içinde de yer alan BTP-UP bünyesindeki iki stratejik amaçla ilgili faaliyetlerin henüz yeterli seviyede olmadığı ve bu alanlarda başlatılacak atılıma destek olma gereği ortaya çıkmıştır. Bu stratejik amaçlar, toplumda bilim teknoloji ve yenilik (BTY) farkındalığının yaratılması ile bilim insanı yetiştirilmesi ve geliştirilmesidir.

Bu bağlamda, 2-4 Haziran 2006 tarihlerinde çeşitli kesimlerden 51 katılımcıyla "Toplumda Bilim Teknoloji ve Yenilik (BTY) Farkındalığının Yaratılması ve Meslek Seçiminde BTY Alanlarının Özendirilmesi" çalıştayı gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda, söz konusu iki stratejik amaca yönelik olarak yapılabilecek işler, bu işlerin önceliği, birbiriyle ilişkileri ve bu işlemlerin gerçekleşmesi için gerekli kritik faaliyetler ortaya konmuştur. Bu konuda gerek karar vericiler gerekse uygulayıcılar için bir referans belgesi hazırlanmıştır.

Türkiye Bilim Merkezleri Vakfı, İzmir Uzay Kampı, ODTÜ Bilim ve Teknoloji Müzesi, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ve TÜBİTAK temsilcileri konuyla ilgili mevcut faaliyetleri, yaşanan sıkıntılar ve çıkarılan derslere ilişkin bilgi vermiştir. Sunuşları izleyen grup çalışmalarında bilim parkları/müzeleri/kampları, popüler bilim yayınları ve gençlerin meslek seçiminde BTY alanlarına özendirilmesi temaları üzerinde çalışılmıştır. Grup çalışmalarında üretilen fikirlerin konsolide edilmesi ile ortaya çıkan çalıştay raporuna <http://www.tubitak.gov.tr/btpd> adresinden erişilebilmektedir.

EK

• -

KARAR

2005/202 2006 – 2008 Kamu Ar-Ge Ödeneği

BTYK'nın 2004/1 nolu kararının gereğini yerine getirebilmek için 2006-2008 yılları arasında 2005 yılında ayrılan ek Ar-Ge kaynağının Türkiye Araştırma Alanının geliştirilmesinde kullanılmak üzere her yıl artırılarak TÜBİTAK bütçesine eklenmesine devam edilmesine karar verilmiştir..

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2004/1 Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005- 2010

DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTI

- –

SORUMLU KURULUŞLAR

- Maliye Bakanlığı
- Devlet Planlama Teşkilatı

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GELİŞME

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) 8 Eylül 2004 tarihli 10. toplantısında aldığı 2004/1 no'lu kararda “ülkemizdeki Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payının 2010 yılına kadar %2'ye yükseltilmesi için gerekli ek kamu kaynaklarının 2005 Yılı Bütçesi ile başlayarak tahsis edilmesine karar verilmiştir” denilmektedir.

Bu karar gereğince, 2005 yılında 416 milyon YTL'si TÜBİTAK, 30 milyon YTL'si ise DPT bütçesinde olmak üzere 446 milyon YTL ek kamu Ar-Ge ödeneği ayrılmıştır.

Bunu takiben, BTYK 8 Eylül 2005 tarihli 12. toplantısında aldığı 2005/202 nolu kararla 2005 yılında ayrılan kaynağın 2006-2008 döneminde de artırılarak TÜBİTAK bütçesine eklenmesine devam edilmesine karar vermiştir.

Alınan bu yeni kararın gereğince, 2006 yılında 415 milyon YTL sermaye transferleri ve 25 milyon YTL cari giderler olmak üzere toplam 440 milyon YTL Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) için kullanılmak üzere TÜBİTAK'a tahsis edilmiştir.

Bu kaynağın kullanımıyla ilgili olarak 15 Ağustos 2006 itibarıyla gerçekleştirmeler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo1. 2006 TÜBİTAK TARAL Bütçesi (Milyon YTL)

	2006 Ödenek	15/8/2006 Tahsis	15/8/2006 Harcama
Akademik	80	105	82
Sanayii	215	63	58
SAVTAG	60	38	27
KAMAG	50	39	23
BİDEB	27	25	11
Bilim Toplum	8	3	3
Toplam	440	273	204

KARAR

2005/203 AB Çerçeve Programlarına Katılım

AB 7. Çerçeve Programı'na Türkiye'nin katılım konusunun karara bağlanması sürecinde, muhtemel katılım payının belirlenmesi ve ilgili diğer hususlarda, TÜBİTAK'ın Dışişleri Bakanlığı, AB Genel Sekreterliği ve Devlet Planlama Teşkilatı ile işbirliği içinde Avrupa Komisyonu ile müzakereleri yürütmekle görevli sorumlu kuruluş olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2001/1 Avrupa Birliği 6. Çerçeve Programına Katılım
- 2000/02 Avrupa Birliği Programlarına Katılım

DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTI

- 8 Mart 2006; 13. BTYK Toplantısı

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK
- Maliye Bakanlığı
- AB Genel Sekreterliği
- Dışişleri Bakanlığı
- DPT

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GELİŞME

Avrupa Birliği Çerçeve Programları (ÇP) Avrupa Birliği'nin, araştırma ve teknoloji geliştirme kapasitesini artırmak, bu yolla sosyal ve ekonomik kalkınmayı sağlamak amacıyla yürüttüğü belli bir dönem için tasarlanmış çok yıllık programlardır.

Ülkemiz 6.ÇP'ye asosye aday ülke olarak katılmış, TÜBİTAK da bu alanda "Ulusal İrtibat Kuruluşu" olarak görevlendirilmiştir. Kurum ve kuruluşlarımızın 6.ÇP performansı ele alındığında son iki yılda iyileşme olduğu göze çarpmaktadır.

6.ÇP, 2006 yılı sonunda tamamlanacak olup, 2007-2013 yıllarını kapsayacak 7.ÇP, 2007 yılı başında yayınlanması öngörülen ilk proje çağrıları ile başlayacaktır. AB Komisyonu ile 7.ÇP kapsamında ülkemiz için önem arz eden hususlar ve muhtemel katılım payı ile ilgili görüşmeler devam etmektedir. 7.ÇP müzakereleri AB üyelik müzakereleriyle uyum içerisinde TÜBİTAK sorumluluğunda Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve Devlet Planlama Teşkilatı'yla eşgüdüm halinde yürütülmektedir.

Türkiye'nin 7.ÇP hazırlıkları 2004 yılı sonunda başlamıştır. Programa ilişkin ülke görüşümüz AB Komisyonuna gönderilmiştir. Komisyon tarafından yayınlanan 7.ÇP önerisi (6 Nisan 2005) çerçevesinde hazırlanan ve gelişmeler ışığında güncellenen senaryo çalışmaları Mayıs 2005'ten itibaren TÜBİTAK tarafından ilgili kurumlarla paylaşılmaya başlanmıştır. Kurumlar arası eşgüdüm görüşmelerine devam edilmiştir. AB Komisyonu nezdinde de gerek teknik, gerekse üst seviyede görüşmeler yapılmıştır. 29 Eylül 2005 tarihinde TÜBİTAK Başkan Vekili

başkanlığındaki heyet, AB Komisyonu'nun Bilim ve Araştırmadan Sorumlu üyesiyle ağırlıklı olarak Çerçeve Programlarına katılımımızın ele alındığı bir görüşme yapmıştır. TÜBİTAK Başkan Vekilinin daveti çerçevesinde de AB Komisyonu, 6-8 Eylül 2006 tarihlerinde Bilim ve Araştırma alanında ülkemize Komiser seviyesindeki ilk ziyaretini gerçekleştirmiştir.

Öte yandan bu çalışmalar sürerken, AB'ye tam üyelik müzakereleri çerçevesinde, Bilim ve Araştırma faslı fiili müzakereleri başlatılan ve geçici olarak kapatılan ilk başlık olmuştur.

TÜBİTAK, 7.ÇP hazırlıkları bağlamında AB Araştırma ve Teknolojik Gelişme Programları için proje teklifi üretme kapasitesini artırmaya ve değişik sektörlerde farkındalık oluşturmaya yönelik çalışmalarına öncelik vermektedir. Bu çerçevede, 2006 yılında 800 uzmanın yetiştirilmesinin hedeflendiği AB Çerçeve Programlarına Proje Teklifi Hazırlama Eğitimlerine devam edilmektedir. Eğitimlerin yanı sıra, kamu ve özel sektörde farkındalığı artırmaya yönelik Kamu Farkındalık ve Sanayi Farkındalık Programları başlatılmıştır. Halen 6.ÇP projesinde yer alan KOBİ'lere katkıda bulunmak amacıyla başlatılan KOBİ Saha Ziyaretleri Programı da sürmektedir.

Ülkemizin 6. ÇP performansı ve 7.ÇP hazırlıklarıyla ilgili gelişmeler ekte daha kapsamlı olarak sunulmaktadır.

EK

- Ek-1: TÜBİTAK'ın 7. Çerçeve Programı Hazırlıkları ve Türkiye'nin 6. Çerçeve Programı Performansı

2005/203 Ek-1

**TÜBİTAK'ın 7. Çerçeve Programı
Hazırlıkları
ve
Türkiye'nin 6. Çerçeve Programı
Performansı**

21 Ağustos 2006

İçindekiler

TÜBİTAK'ın 7. Çerçeve Programı Hazırlıkları	3
1. AB 7. Çerçeve Programı Hakkında Ülke Görüşünün Hazırlanması	3
2. AB Araştırma ve Teknolojik Gelişme Programları Hakkında Bilgi Notları ve Türkiye Açısından Kritik Bulunan Hususların Belirlenmesi	3
3. AB Komisyonu Yetkilileriyle Görüşmeler	4
4. TÜBİTAK Uluslararası Bilim ve Araştırma Günleri ve AB Araştırma Kuruluşlarının Bilgilendirme Toplantıları	5
5. TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin Kurumsal ve İdari Yapısının Güçlendirilmesi	5
6. Çerçeve Programlarına Proje Sunma Eğitimleri	6
7. Sektörlere Yönelik Farkındalık Programları	7
7.1. Sanayi Farkındalık Programı	7
7.2. Kamu Farkındalık Programı	8
8. KOBİ Saha Ziyaretleri (6.ÇP Proje Yürütücüleri İçin)	9
9. Türkiye'nin Araştırma Potansiyelini Tanıtmaya Yönelik Girişimler	10
Türkiye'nin 6. Çerçeve Programı Performansı	11

TÜBİTAK'ın 7. Çerçeve Programı Hazırlıkları

1. AB 7. Çerçeve Programı Hakkında Ülke Görüşünün Hazırlanması

Avrupa Birliği Yedinci Çerçeve Programı (7.ÇP) önerisi 6 Nisan 2005 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından sunulmuş, kapsamlı bir görüş alışveriş sürecinden sonra 7.ÇP nihai onay süreci tamamlanma aşamasına gelmiştir. Bu çerçevede ilk proje teklif çağrılarının ise Kasım 2006'dan sonra yayımlanması öngörülmektedir.

TÜBİTAK AB 6. Çerçeve Programı Ulusal Koordinasyon Ofisi (UKO), 7.ÇP hazırlıklarına AB Komisyonu'nun 7.ÇP oluşumunda temel teşkil eden çalışmalardan biri olan "Bilim ve Teknoloji, Avrupa'nın Geleceğinin Anahtarı" tebliğine ilişkin ülke görüşünün oluşturulmasıyla başlamıştır. Ülkemiz adına oluşturulan görüş belgesi Aralık 2004'te, 11. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nda alınan kararlar doğrultusunda güncellenen sürüm ise Nisan 2005'te AB Komisyonu'na sunulmuştur. Bu belge, AB Komisyonu'nun Bilim ve Teknoloji Portalı CORDIS'te de yayınlanmıştır¹.

2. AB Araştırma ve Teknolojik Gelişme Programları Hakkında Bilgi Notları ve Türkiye Açısından Kritik Bulunan Hususların Belirlenmesi

7.ÇP önerisinin açıklandığı Nisan 2005'te Brüksel merkezli Ar-Ge irtibat ofisi TURBO'nun katkılarıyla 7.ÇP ve yeni bir program olan Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Programı (CIP) hususunda iki ön değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Bu raporlar 2006 yılında güncellenmiş, bunlara ilaveten Avrupa Teknoloji Platformları, 7.Çerçeve Programı Projelerine Katılım Kuralları, Proje Yönetiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar konularında yapılan çalışmalar www.fp6.org.tr adresinde sunulmaktadır.

Öte yandan, 7.ÇP önerisi kapsamında senaryo çalışmaları yapılmış, 7.ÇP önerisinin analizi çerçevesinde Türkiye açısından kritik bulunan hususlar AB Komisyonu Araştırma Genel

¹ http://www.cordis.lu/fp7/debate_national.htm

Müdürlüğü'ne iletilmiştir. Son olarak da Nisan 2006'da ülkemiz kuruluşlarının AB Çerçeve Programlarına katılımını artırabilmek için AB Komisyonu'nun Bilim ve Araştırmadan Sorumlu Üyesi Janez Potocnik'e bir öneri paketi takdim edilmiştir.

3. AB Komisyonu Yetkilileriyle Görüşmeler

12. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararı ve akabinde yayınlanan Başbakanlık Genelgesiyle "Avrupa Birliği'nin 7. Çerçeve Programına Türkiye'nin katılımı konusunun karara bağlanma sürecinde, muhtemel katılım payının belirlenmesi ve ilgili diğer hususlarda, TÜBİTAK'ın Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve Devlet Planlama Teşkilatı ile işbirliği içinde Avrupa Birliği ile yürütülecek üyelik müzakereleri çerçevesinde gerçekleştirilecek çalışmalara ilişkin yapılanma ve müzakerelerin bütünlüğü ile uyumlu olacak şekilde çalışmak üzere, sorumlu kuruluş olarak belirlenmesine karar verilmiştir²."

Bu karar doğrultusunda TÜBİTAK tarafından ilgili Bakanlıklar ve Kamu Kuruluşlarıyla eşgüdüm toplantıları düzenlenmeye başlanmıştır. TÜBİTAK Başkan Vekili başkanlığında, aralarında Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve Devlet Planlama Teşkilatı yetkililerinin bulunduğu heyet AB Komisyonu'nun Araştırmadan Sorumlu Komiseri Janez Potocnik ve kabinesiyile bir değerlendirme görüşmesi gerçekleştirmiştir.

Öte yandan, Araştırmadan sorumlu AB Komiseri Janez Potocnik, TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nüket Yetiş'in daveti üzerine 6-8 Eylül 2006 tarihlerinde ülkemizi ziyaret edecektir. Bu ziyaret, AB Komisyonu tarafından Bilim ve Araştırma alanında ülkemize gerçekleştirilen en üst seviyedeki ilk ziyarettir. Ziyaret çerçevesinde 7 Eylül 2006 tarihinde TÜBİTAK ve TOBB tarafından Ankara'da "Avrupa Teknoloji Platformları Konferansı", 8 Eylül 2006 tarihinde ise İstanbul'da TÜBİTAK ve TUSİAD tarafından Avrupa Birliği Üyeliği Yolunda Bilim ve Araştırma Konferansı düzenlenmektedir.

Bunların haricinde AB Komisyonu yetkilileriyle, ilgili kurumlarımızla eşgüdüm halinde, bir dizi teknik görüşme gerçekleştirilmektedir.

² BTYK 12. toplantısında alınan 2005/203 nolu karar doğrultusunda yayımlanan 2005/29 sayılı Başbakanlık Genelgesi

4. TÜBİTAK Uluslararası Bilim ve Araştırma Günleri ve AB Araştırma Kuruluşlarının Bilgilendirme Toplantıları

TÜBİTAK tarafından 17-21 Ekim 2005 tarihlerinde düzenlenen Uluslararası Bilim ve Araştırma Günleri'nde ise AB Komisyonu yetkilileri tarafından 7.ÇP ve Türk araştırmacıların yararlanabileceği fırsatlar hakkında sunuşlar gerçekleştirildi. TÜBİTAK Uluslararası Bilim ve Araştırma Günleri'nin ikincisi ise 8-10 Kasım 2006 tarihlerinde düzenlenecektir.

Aynı dönemden başlayarak ülkemizde, AB Çerçeve Programları konsorsiyumlarının oluşturulması için hazırlık safhası olarak nitelendirilebilecek projeleri geliştirme olanakları sunan JRC, COST, EUREKA, ESF, EUROCORES ve EMBO/EMBL gibi AB araştırma kuruluşlarının üst düzey yetkililerinin katılımıyla bilgilendirme etkinlikleri gerçekleştirildi.

Özellikle COST projelerinde son bir yılda ülkemizden yapılan katılımlarda iki katın üzerinde artışın olduğu dikkati çekmektedir.

Öte yandan AB'nin araştırma kuruluşlarının danışma ve yönlendirme komitelerine ülkemiz araştırmacılarının da dâhil olmaya başladığı gözlenmektedir. Son olarak Yaşam Bilimleri Alanının Danışma Kuruluna (Advisory Board) bir araştırmacımız dahil edilmiştir.

5. TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin Kurumsal ve İdari Yapısının Güçlendirilmesi

7.ÇP hazırlıkları kapsamında da TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin (UKO) yapısı güçlendirilerek geliştirilmiştir. Bu çerçevede,

- Ofisin çalışan sayısı yıllar içerisinde artırılarak 30'u geçmiştir.
- 2007-2013 yılları için strateji ve hedefleri belirlenmiştir.
- Türkiye'nin AB Araştırma ve Teknolojik Gelişme Programlarındaki performansının analiz edilmesine olanak sağlayan kapsamlı bir veri tabanı oluşturulmuştur.

Ülkemizin muhtemel katılımı halinde 7.ÇP hazırlıklarını sistematik bir anlayışla koordine etmek üzere de UKO içerisinde 7.ÇP Odak Grubu oluşturulmuştur. Benzer şekilde de Avrupa Teknoloji Platformları konusunda Türkiye Araştırma Alanını bilgilendirmek ve ülkemiz araştırmacılarının bu platformlarda yer almasına katkı yapmak üzere de ayrı bir Odak Grubu oluşturulmuştur. Her iki Odak Grubu tarafından halen kapsamlı çalışmalar yürütülmekte olup, yayınlanan raporlar ve bilgi notları www.fp6.org.tr adresinde yayınlanmakta, bu konulardaki duyurular ise UKO'nun e-duyuru sistemleri aracılığıyla iletilmektedir. 2006 yılı başında bu yana bahsi geçen konularda beş rapor yayınlanmıştır.

6. Çerçeve Programlarına Proje Sunma Eğitimleri

7.ÇP hazırlıklarının en önemli parçası olarak ele alınabilecek alan, AB Çerçeve Programları Proje Teklifi Sunma Eğitimleridir.

TÜBİTAK AB 6.ÇP UKO tarafından, bugüne kadar, Avrupa Birliği Altıncı Çerçeve Programına ilişkin genel bilgilerin yer aldığı 200'ün üzerinde bilgi günü, çalıştay, vb. etkinlik düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra 2005 yılında özellikle KOBİ'lerin proje geliştirme kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik 6 ilde 350 uzmanın katıldığı ikişer günlük eğitimler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların devamı niteliğindeki daha kapsamlı yeni bir eğitim programı 2005 yılı sonunda başlatılmıştır. Bu bağlamda, Türkiye genelinde AB 6. ÇP'ye başvuru yapan illere ve bu illerdeki kurum ve kuruluşların sayıları ve onlara ait araştırmacı sayıları dikkate alınarak AB Araştırma ve Teknolojik Gelişme Programlarına katılma ve proje teklifi geliştirme kapasitesinin güçlendirilmesine katkı yapmak amacıyla UKO tarafından uygulamalı iki tip eğitim programı geliştirilmiştir.

Bir yol haritası oluşturularak toplam 38 ilden 76 üniversite ve araştırma kuruluşu, 11'i Sanayi Odası olmak üzere yaklaşık 200 ticaret ve sanayi odası ve KOBİ'lerden uzman ve araştırmacıların katılacağı proje teklifi geliştirme eğitimleri vermeye başlanmıştır. Eğitimler 2006 yılında uzman ve araştırmacıların katılımıyla 18 ilde gerçekleştirilmektedir. Aynı doğrultuda proje yönetimi eğitimleri İstanbul, İzmir ve Ankara'da düzenlenmiştir.

Söz konusu eğitim planlaması illerimizin 6.ÇP'deki performansları ve illerde mevcut araştırmacı sayısı dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu doğrultuda 6.ÇP'ye 10'un altında ve

üzerinde katılım başvurusu yapan illere yönelik farklı iki eğitim programı geliştirilmiştir. Eğitimler, genel bilgilendirme, mali ve hukuki uygulamalar, proje ortağı bulma teknikleri, proje teklifi geliştirilmesi gibi internet uygulamalı modülleri kapsamaktadır. Her ayın eğitim programı ayın başında www.fp6.org.tr adresinde yayınlanmaktadır.

7. Sektörlere Yönelik Farkındalık Programları

Proje Teklifi Sunma Eğitimlerinin yanı sıra Haziran 2006'da Kamu Farkındalık ve Sanayi Farkındalık Programları başlatılmıştır. Bu iki program mevcut 6.ÇP performansımızın değerlendirilmesi neticesinde oluşturulmuştur. Her iki program da bu iki sektörde Çerçeve Programlarının farkındalığının artırılmasını ve sektörlerin başlamak üzere olan Çerçeve Programındaki başarısının yükseltilmesine katkı yapmak hedeflemektedir.

7.1. Sanayi Farkındalık Programı

Sanayi Farkındalık Programı'yla, KOBİ'lerin ve sanayi kuruluşlarımızın Çerçeve Programlarına daha çok katılımı için proje üretme yetkinliklerinin artırılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede özel sektördeki uzmanlara yönelik bir eğitim programı tasarlanmıştır. Eğitimde, Avrupa Birliği Ar-Ge politikaları, Çerçeve Programları hakkında genel bilgi, Yedinci Çerçeve Programının "öncelikli alanları"; proje teklifi türleri; proje ortağı bulma yolları; bilgiye ulaşma kaynakları, (CORDIS; güncel Türkçe bilgiye erişim sağlayan "TÜBİTAK web sayfaları"), Elektronik Proje Sunma Sistemi, ve Yedinci Çerçeve Programının finansal uygulamaları kapsamaktadır. Eğitimin ikinci bölümünde de katılımcılar gruplara bölünerek, TÜBİTAK'ın moderatörleri eşliğinde proje teklifi hazırlamaktadırlar.

Bu kapsamda Haziran-Ağustos 2006 döneminde 12 uygulamalı eğitim gerçekleştirilmiştir. Bahse konu etkinlikleri 383 sanayi temsilcisi katılmıştır. Her bir etkinlik AB 7.ÇP'nin farklı bilimsel öncelikli alanlarında gerçekleştirilecek, ülkemiz sanayi kuruluşlarının 7.ÇP başlamadan önce gerekli bilgi donanımına sahip olmaları, aynı sektörden kuruluşların birarada eğitimi ile de sinerjinin oluşması sağlanmıştır.

7.2. Kamu Farkındalık Programı

Kamu Farkındalık Programı kapsamında 30'dan fazla Kamu Kurumunda, ilgili Kamu Kurumunun proje sunabileceği tematik alanlara odaklanılarak bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmektedir. Kurumlarla yürütülen bu çalışmalarda kurum açısından fırsat alanı teşkil edebilecek 7.ÇP'nin ilgili odak alanları da ele alınmaktadır. Etkinliklerde kurumun ana odak alanları dışında, yeni uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesine olanak sağlayan, uluslararası işbirliği, ERA-NET+ ve Ortak Araştırma Merkezleri ile ilgili de sunuşlar yapılmaktadır.

Kamu Farkındalık Programı kapsamında 21 Ağustos 2006 tarihi itibarıyla 14 ziyaret gerçekleştirilmiştir. Program kapsamında 20 ziyaret daha öngörülmektedir. Gerçekleşen bilgilendirme etkinlikleri aşağıda sunulmaktadır:

No	Tarih	Ziyaret Edilen Kamu Kurumu
1	04.05.06	Emniyet Genel Müdürlüğü
2	11.05.06	Devlet Planlama Teşkilatı / Ulusal Ajans
3	02.06.06	Milli Eğitim Bakanlığı
4	10.07.06	Milli Eğitim Bakanlığı
5	11.07.06	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
6	14.07.06	Devlet Planlama Teşkilatı / Ulusal Ajans
7	17.07.06	Adalet Bakanlığı
8	26.07.06	Devlet Planlama Teşkilatı / Ulusal Ajans
9	26.07.06	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
10	27.07.06	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
11	28.07.06	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
12	31.07.06	Dış Ticaret Müsteşarlığı
13	11.08.06	Sağlık Bakanlığı
14	14.08.06	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Programın ikinci döneminde de aşağıda listelenen kurum ve kuruluşlarla işbirliği faaliyetlerinde bulunulması hedeflenmektedir.

No	Kamu Kurumu
1	Türk Telekom
2	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
3	Çevre ve Orman Bakanlığı
4	Devlet Planlama Teşkilatı
5	Milli Eğitim Bakanlığı
6	Hazine Müsteşarlığı
7	Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
8	Devlet İstatistik Enstitüsü
9	İçişleri Bakanlığı
10	Jandarma Genel Müdürlüğü
11	Milli Savunma Bakanlığı
12	Savunma Sanayii Müsteşarlığı
13	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
14	Türk Silahlı Kuvvetleri
15	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı
16	Ulaştırma Bakanlığı
17	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
18	Denizcilik Müsteşarlığı
19	Sağlık Bakanlığı
20	Kültür ve Turizm Bakanlığı

8. KOBİ Saha Ziyaretleri (6.ÇP Proje Yürütücüleri İçin)

7.ÇP'ye hazırlık anlamında ele alınabilecek bir başka yeni program da KOBİ ve Sanayi Saha Ziyaretleri Programı'dır. KOBİ ve sanayi saha ziyaretleri ile halen 6.ÇP proje yürüten KOBİ'lerin ve sanayi kuruluşlarının proje yönetiminde ve finansal konularda karşılaştıkları sorunların tespit edilmesine ve çözümlerin bulunmasına katkı yapılması, dolayısıyla bu kuruluşlarımızın AB projelerinin finansal yönetiminde daha da yetkinleşmeleri amaçlanmaktadır. Bu program, TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nde 2005 yılında oluşturulan Finans Destek Masası sorumluları tarafından yürütülmektedir. Temmuz-Ağustos 2006 döneminde 14 sanayi kuruluşumuz ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiş ve sık rastlanan ortak problemlere ilişkin bir bilgi notu hazırlanmıştır.

Bu faaliyetin önümüzdeki dönemde sürdürülmesi, kamu kurumları ve üniversiteleri de kapsayacak şekilde geliştirilmesi hedeflenmektedir.

9. Türkiye'nin Araştırma Potansiyelini Tanıtmaya Yönelik Girişimler

Türkiye'deki araştırmacı potansiyelinin yurt dışında tanıtılması için de girişimlerde bulunmaktadır. Bu kapsamda ülkemizde Çerçeve Programlarıyla ilgilenen araştırmacılarımızın profillerini barındıran Türkiye Araştırmacı Kataloğu oluşturmuş ve dağıtımına başlanmıştır. Bunun yanı sıra AB'nin birçok araştırma kuruluşunda Türkiye Bilim ve Teknoloji Politikalarını anlatan sunuşlar ve tanıtımlar gerçekleştirilmektedir. 2004 yılından bu yana benzer sunuşlar Avrupa Parlamentosu, AB Komisyonu Araştırma Genel Müdürlüğü, CREST, JRC, COST, EUREKA, ESF, OECD, NATO, ESA gibi kuruluşlarda gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, UKO'nun 6.ÇP kapsamında dahil olduğu projelerin hepsinde ülkemiz adına tanıtım ve gösterimler gerçekleştirilmektedir. Ülkemiz araştırmacılarının programa katılımında karşılaştıkları sorunlar ise TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından AB Komisyonu Araştırma Genel Müdürlüğü'ne iletilmektedir.

Ayrıca, Türkiye'nin araştırma potansiyelinin AB kurumlarının da dikkati çektiğini söylemek mümkündür. AB Komisyonuna bağlı ve AB'nin değişik ülkelerinde yedi merkezi olan Ortak Araştırma Merkezi (Joint Research Centre)'nde 2004 yılında iki Türk araştırmacısı görev yaparken şimdi bu sayı 10'un üzerine çıkmıştır. JRC'nin çalıştaylarına katılan araştırmacı sayımız ise 150'nin üzerine çıkmıştır. Sonbaharda da İtalya'da JRC'nin davetiyle Türkiye Araştırma Alanı Günü düzenlenmesi planlanmaktadır.

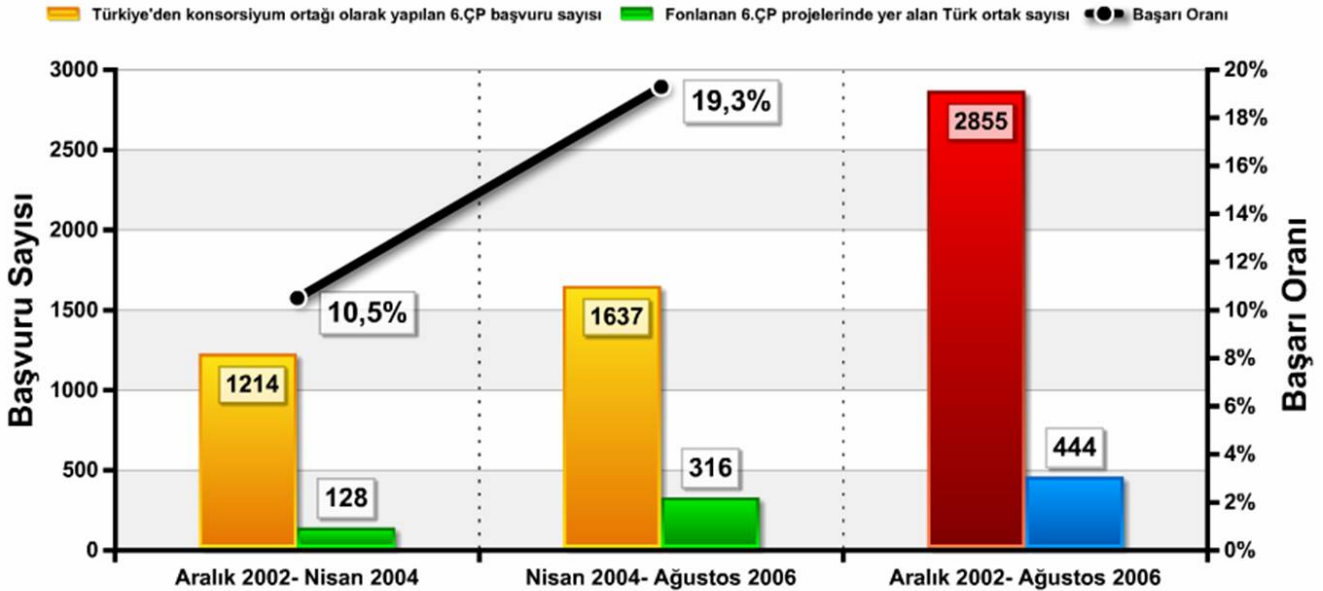
Şu aşamada ülkemizin 7.ÇP'ye katılımına ilişkin müzakereler teknik seviye devam etmektedir. Programa katılımımız 6.ÇP'ye katılımda olduğu gibi Bakanlar Kurulu kararıyla mümkün olabilecektir.

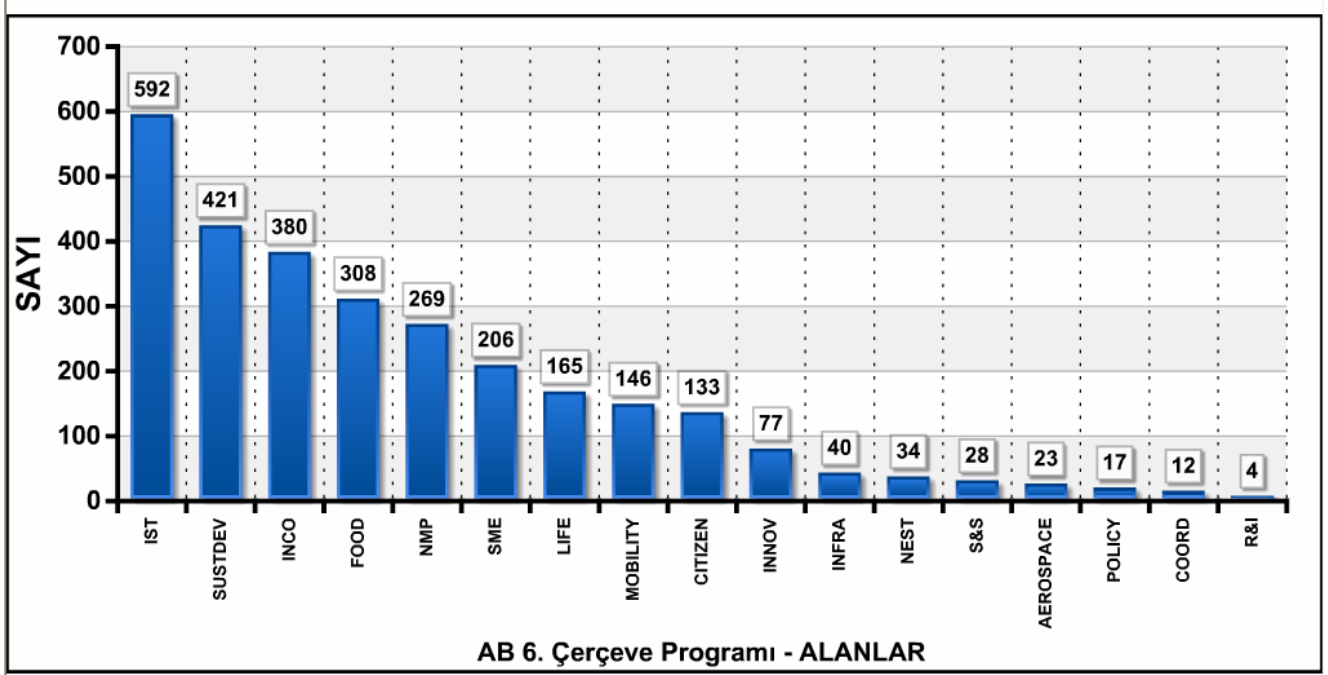
Türkiye'nin 6. Çerçeve Programı Performansı

Ülkemizin Çerçeve Programlarındaki dört yıllık performansı değerlendirildiğinde, programa katılım sağlayan kuruluşlarımızın performansının her yıl artmakta olduğunu söylemek mümkündür. Başlangıçta %10.5 olan ülkemiz kuruluşlarının yer aldığı proje konsorsiyumlarının kabul oranı, son iki yılda %19.3'e çıkmıştır. Ülkemizin kuruluşlarının son iki yıldaki kabul oranı AB ortalamasıyla aynı düzeydedir. Ayrıca, Türkiye 6.ÇP'de Çerçeve Programlarına ilk kez tam katılım sağlayan tek aday ülke olmasına rağmen en çok fon geri dönüşü sağlayan aday ülke haline gelmiştir.

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından 18 Ağustos 2006 tarihi itibarıyla derlenen ve ülkemiz kuruluşlarının 6.ÇP'deki güncel durumunu içeren sayısal veriler takip eden grafiklerde sunulmaktadır.

Şekil 1: Ülkemizin 6.ÇP'deki Başarı Durumu

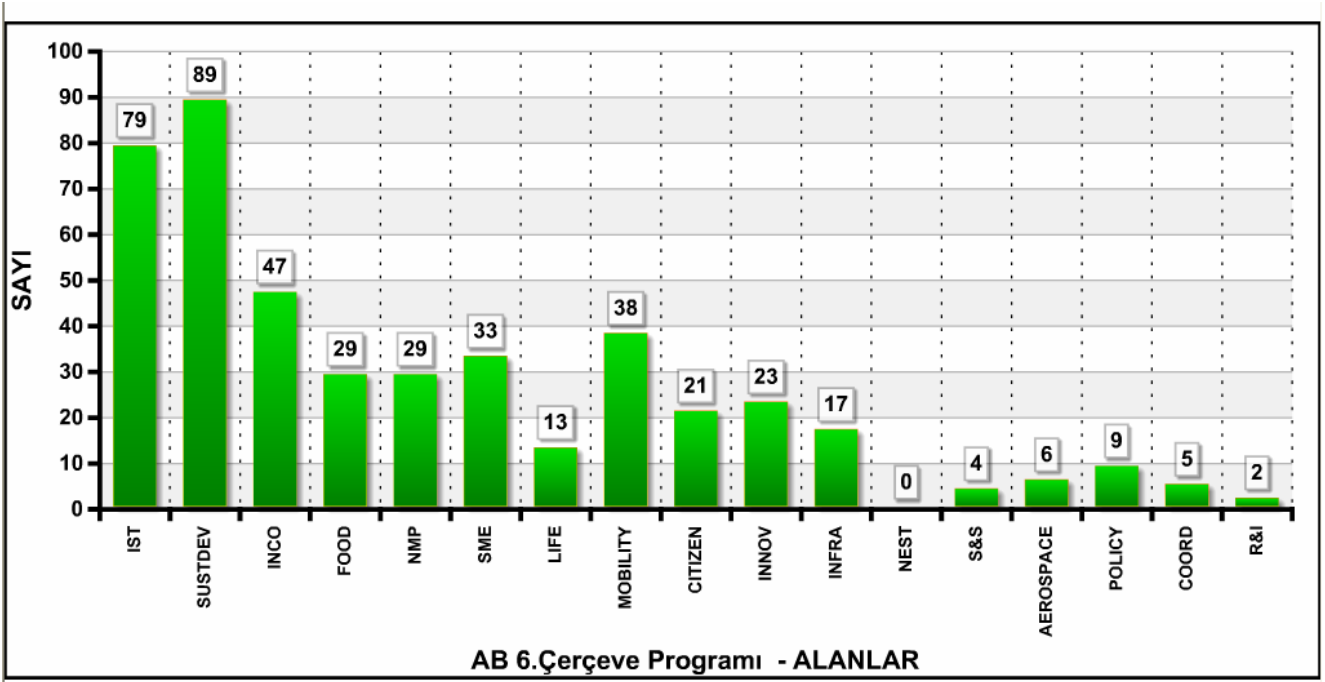

Şekil 2: Türkiye’den Konsorsiyum Ortağı Olarak Yapılan Başvuruların Alanlara Göre Dağılımı³

3

NEST	: Yeni ve Gelişmekte olan Bilim ve Teknoloji
SME	: KOBİ Etkinlikleri
INCO	: Uluslararası İşbirliği Etkinlikleri
COORD	: Araştırma Etkinliklerinin Eşgüdümü
R&I	: Araştırma/Yenilik (Inovasyon) Politikalarının Geliştirilmesi
LIFE	: Yaşam Bilimleri, Genom Bilim ve Sağlık için Biyoteknoloji
IST	: Bilgi Toplumu Teknolojileri
NANO	: Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları
AEROSPACE	: Havacılık ve Uzay
FOOD	: Gıda Kalitesi ve Güvenliği
SUSTDEV	: Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler
CITIZEN	: Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim
INNOV	: Araştırma ve Yenilik (Inovasyon)
MOBILITY	: Marie Curie Eylemleri- İnsan Kaynakları ve Araştırmacıların Dolaşımı
INFRA	: Araştırma Altyapıları
S&S	: Bilim ve Toplum

Şekil 3: Fonlanan 6.ÇP Projelerinde Yer Alan Türk Ortakların Alanlara Göre Dağılımı⁴

4

NEST	: Yeni ve Gelişmekte olan Bilim ve Teknoloji
SME	: KOBİ Etkinlikleri
INCO	: Uluslararası İşbirliği Etkinlikleri
COORD	: Araştırma Etkinliklerinin Eşgüdümü
R&I	: Araştırma/Yenilik (Inovasyon) Politikalarının Geliştirilmesi
LIFE	: Yaşam Bilimleri, Genom Bilim ve Sağlık için Biyoteknoloji
IST	: Bilgi Toplumu Teknolojileri
NANO	: Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları
AEROSPACE	: Havacılık ve Uzay
FOOD	: Gıda Kalitesi ve Güvenliği
SUSTDEV	: Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler
CITIZEN	: Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim
INNOV	: Araştırma ve Yenilik (Inovasyon)
MOBILITY	: Marie Curie Eylemleri- İnsan Kaynakları ve Araştırmacıların Dolaşımı
INFRA	: Araştırma Altyapıları
S&S	: Bilim ve Toplum

KARAR

2006/101 Ulusal Yenilik Sistemi Performans Göstergeleri

Ulusal Yenilik Sistemi ile ilgili stratejik kararların alınmasında temel teşkil eden ve uluslararası karşılaştırma yapmaya imkan veren mevcut istatistiklerin iyileştirilmesi ve eksik istatistiklerin uluslararası normlara uygun olarak üretilmesi amacıyla TÜİK, TÜBİTAK ve diğer paydaşların ortak olarak çalışmasına karar verilmiştir.

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 1997/23 Sektörel İnovasyon Politikalarına Yönelik Araştırmalar / İnovasyon Kavramını Tanıtıcı Çalışmalar, Teknoloji-Yönetim, İnovasyon-Yönetim, Kalite-Yönetim ve Sertifikasyon Tekniklerinin Yaygınlaştırılması, İnovasyonun Teşviki

DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTILAR

- -

SORUMLU KURULUŞLAR

- Türkiye İstatistik Kurumu
- TÜBİTAK

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GELİŞME

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından gerçekleştirilen “2003 ve 2004 yılları Ar-Ge Faaliyetleri Araştırması” ile “2002-2004 Yılları Sanayi ve Hizmet Sektörlerinde Teknolojik Yenilikler Araştırması” sonuçlarına göre Kamu Ar-Ge harcamaları (Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Oranı) 2002 yılında % 0,47’den 2004 yılında % 0,54’e yükselmiştir.

Özel sektör Ar-Ge harcamaları (Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Oranı) 2002 yılında % 0,19’dan 2004 yılında % 0,16’ya gerilemiştir. Orta-yüksek ve yüksek teknoloji Ar-Ge payı (imalat sanayii Ar-Ge harcamaları içindeki payı) 2002 yılında % 74’den 2004 yılında %71,7’ye düşmüştür. Özel sektör tarafından finanse edilen üniversite Ar-Ge harcamalarında ise 2002 % 22 olan değer 2004 yılında % 21,6 ile aynı düzeyde kalmıştır.

Ek Karar

KARAR

2005/5 Ulusal Kamu Araştırma Programları Hazırlık Çalışmaları

Kamu kuruluşlarımızın Ar-Ge'ye dayalı ibtiyaçlarının karşılanması ve toplumsal düzeyde Ar-Ge talebi oluşturmak için, ibtiyaçlara bağlı araştırma programlarını oluşturmalarına; bu programların zaman, maliyet ve içeriklerini detaylandırarak en geç 30 Mayıs 2005 tarihine kadar TÜBİTAK'a göndermelerine karar verilmiştir.

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- –

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK
- İlgili Kamu Kuruluşları

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GELİŞME

Kamu Araştırma Programlarının Hazırlanması Çalışmaları:

Karar gereği kamu kuruluşlarının hazırlamaları gereken “araştırma programları”nın oluşturulmasında TÜBİTAK kolaylaştırıcı görevi üstlenmiş, yatırımcı bakanlıklar başta olmak üzere birçok kamu kuruluşu ile araştırma programları oluşturulmuştur.

Kabul Edilen Programlar:

Ulusal Savunma ve Uzay Araştırma Programları'nın hazırlanmasından sonra bu bağlamda ilk olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile bir çalışma yapılmıştır. 14-16 Nisan 2005 tarihleri arasında TÜBİTAK - TÜSSİDE'de, Bakanlık uzmanları, akademisyenler, özel sektör temsilcileri ve ilgili diğer kamu uzmanlarından 108 kişinin katıldığı bir ortak akıl toplantısı düzenlenmiştir. Buradan çıkan sonuçlara göre Bakanlık, üniversiteler, özel sektör ve TÜBİTAK merkez ve enstitüleri uzmanlarından oluşan 20 kişilik odak grup tarafından gerçekleştirilen 2 tam günlük çalışma sonucunda, “Ulusal Kamu Tarım Araştırma Programı” hazırlanmıştır. Hazırlanan program 12. BTYK toplantısına sunulularak kabul edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı ile “Ulusal Kamu Sağlık Araştırma Programı” hazırlamaya yönelik olarak Bakanlık uzmanları, üniversiteler, ilgili özel sektör uzmanları ve diğer ilgili paydaşlardan 106 kişinin katılımı ile TÜBİTAK - TÜSSİDE'de 12-14 Mayıs 2005 tarihlerinde ortak akıl toplantısı yapılmıştır. Toplantı sonucunda elde edilen verilere göre, Bakanlık, üniversiteler, özel sektör ve TÜBİTAK merkez ve enstitüleri uzmanlarından oluşan odak grup tarafından araştırma programı hazırlanmıştır. Hazırlanan program 12. BTYK toplantısına sunulularak kabul edilmiştir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, karar kapsamında “Enerji ve Tabii Kaynaklar Kamu Araştırma Programı”nı kendi bünyesinde hazırlayarak TÜBİTAK'a iletmıştır. Hazırlanan program 12. BTYK toplantısına sunulularak kabul edilmiştir.

Yeni Hazırlanan ve Önerilen Programlar:

Çevre ve Orman Bakanlığı ile “Ulusal Kamu Çevre ve Ormanlık Araştırma Programı”nı hazırlamak için 18-20 Aralık 2005 tarihlerinde TÜBİTAK - TÜSSİDE'de Bakanlık mensupları,

İlgili üniversiteler, TÜBİTAK merkez ve enstitüleri, sanayi kesimi ve sivil toplum kuruluşlarından 120 kişinin katılımı ile ortak akıl toplantısı yapılmıştır. İlgili tüm kesim uzmanlarından oluşturulan 25 kişilik odak grup, ortak akıl toplantısı çıktılarına göre araştırma programına son şeklini vermiştir. Hazırlanan program BTYK'nın bu toplantısında karara sunulmaktadır.

Adalet Bakanlığı ile 4-6 Ocak 2006 tarihlerinde TÜBİTAK - TÜSSİDE'de Bakanlık mensupları, ilgili üniversiteler, TÜBİTAK merkez ve enstitüleri ve adalet konusuna paydaş diğer kuruluş temsilcilerinden 110 kişinin katılımı ile ortak akıl toplantısı yapılmıştır. Bu toplantı sonucuna göre, adalet ve hukuk alanlarında yapılacak çalışmalara yönelik "Türkiye Hukuk Kamu Araştırma Programı" oluşturulmuştur. Hazırlanan program BTYK'nın bu toplantısında karara sunulmaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğü ile 1-3 Mart 2006 tarihlerinde TÜBİTAK - TÜSSİDE'de Emniyet Genel Müdürlüğü mensupları, ilgili üniversiteler, TÜBİTAK merkez ve enstitüleri, sanayi kesimi ve diğer paydaş kuruluş temsilcilerinden 130 kişinin katılımıyla, aynı kapsamda bir ortak akıl toplantısı düzenlenmiştir. Bu toplantı sonucunda emniyet ve iç güvenlik konularında araştırma alanları ve projeler belirlenmiştir. Ortak akıl toplantısını takiben oluşturulan 30 kişilik odak grup, 21 Nisan 2006 tarihinde "Ulusal Emniyet ve İç Güvenlik Kamu Araştırma Programı"na son şeklini vermiştir. Hazırlanan program BTYK'nın bu toplantısında karara sunulmaktadır.

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü ile "Ulusal Aile ve Sosyal Araştırmalar Kamu Araştırma Programı"nı oluşturmaya yönelik olarak 26-28 Nisan 2006 tarihlerinde TÜBİTAK - TÜSSİDE'de bir "ortak akıl toplantısı" gerçekleştirilmiştir. Açılışını Devlet Bakanı Sayın Nimet Çubukçu'nun yaptığı ve kamu, üniversiteler, TÜBİTAK merkez ve enstitüleri, özel kuruluşlar ile sivil toplum örgütleri ve meslek kuruluşlarından 88 uzmanın katılımı ile program oluşturulmuştur. Hazırlanan program BTYK'nın bu toplantısında karara sunulmaktadır.

Ulaştırma Bakanlığı ile "Ulusal Ulaştırma Kamu Araştırma Programı" oluşturmak amacıyla TÜBİTAK - TÜSSİDE'de 28-30 Nisan 2006 tarihlerinde ortak akıl toplantısı düzenlenmiştir. Açılışını Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım'ın yaptığı toplantıya Bakanlık mensupları, ilgili üniversiteler, TÜBİTAK merkez ve enstitüleri, sanayi kesimi ve diğer paydaş kuruluş temsilcilerinden 132 kişi katılmıştır. Ortak akıl toplantısı sonucu oluşan öneriler TÜBİTAK ve Bakanlık uzmanlarınca gözden geçirilerek araştırma programına son şekli verilmiştir. Hazırlanan program BTYK'nın bu toplantısında karara sunulmaktadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü ile "Ulusal Vakıflar Kamu Araştırma Programı"nın belirlenmesi amacıyla TÜBİTAK - TÜSSİDE'de 15-17 Haziran 2006 tarihlerinde Genel Müdürlük yetkilileri, ilgili üniversiteler, TÜBİTAK merkez ve enstitüleri ve diğer paydaş kuruluş temsilcilerinden 60 kişinin katılımıyla ortak akıl toplantısı düzenlenmiştir. Ortak akıl toplantısı sonucu oluşan öneriler TÜBİTAK ve Genel Müdürlük uzmanlarınca gözden geçirilerek araştırma programına son şekli verilmiştir. Hazırlanan program BTYK'nın bu toplantısında karara sunulmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile "Ulusal Çalışma ve Sosyal Politikalar Kamu Araştırma Programı"nı oluşturmaya yönelik olarak 29 Haziran – 1 Temmuz 2006 tarihlerinde TÜBİTAK - TÜSSİDE'de Bakanlık mensupları, ilgili üniversiteler, TÜBİTAK merkez ve enstitüleri, sanayi kesimi ve çalışma, sosyal güvenlik konusuna paydaş diğer kuruluş temsilcilerinden 128 kişinin katılımı ile ortak akıl toplantısı gerçekleştirilmiştir. Açılışını Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Murat Başesgioğlu'nun yaptığı toplantı sonucunda ortaya çıkan proje önerileri, Bakanlık ve TÜBİTAK uzmanlarınca gözden geçirilerek, araştırma programı haline dönüştürülmüştür. Hazırlanan program BTYK'nın bu toplantısında karara sunulmaktadır.

2006 yılı Ağustos ayı itibarıyla kamu kurumları tarafından hazırlanan araştırma programlarının detayları Tablo 1'de bulunmaktadır.

Bu dönem içinde gerçekleştirilen ortak akıl toplantılarında öncelikle Frascati Kılavuzu anlatılarak Ar-Ge konusunda kurumlarımız arasında dil ve kavram birliği oluşturulması amaçlanmıştır.

Tablo 1. Ağustos 2006 İtibariyle Hazırlanan Araştırma Programları

Kurum	Program	Toplantı Tarihi	Katılımcı Sayısı	Onay Durumu
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Ulusal Kamu Tarım Araştırma Programı	14-16 Nisan 2005	108	12. BTYK
Sağlık Bakanlığı	Ulusal Kamu Sağlık Araştırma Programı	12-14 Mayıs 2005	106	12. BTYK
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Kamu Araştırma Programı	-	-	12. BTYK
Çevre ve Orman Bakanlığı	Ulusal Kamu Çevre ve Ormancılık Araştırma Programı	18-20 Aralık 2005	120	-
Adalet Bakanlığı	Türkiye Hukuk Kamu Araştırma Programı	4-6 Ocak 2006	110	-
Emniyet Genel Müdürlüğü	Ulusal Emniyet ve İç Güvenlik Kamu Araştırma Programı	1-3 Mart 2006	130	-
Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü	Ulusal Aile ve Sosyal Araştırmalar Kamu Araştırma Programı	26-28 Nisan 2006	88	-
Ulaştırma Bakanlığı	Ulusal Ulaştırma Kamu Araştırma Programı	28-30 Nisan 2006	132	-
Vakıflar Genel Müdürlüğü	Ulusal Vakıflar Kamu Araştırma Programı	15-17 Haziran 2006	60	-
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Ulusal Çalışma ve Sosyal Politikalar Kamu Araştırma Programı	29 Haziran – 1 Temmuz 2006	128	-

Hazırlanan programlar, Ar-Ge çalışmalarında rol alacak ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarına Bakanlıklarca iletilecektir. Bu programlar, ilgili kamu kuruluşları ve TÜBİTAK'ın web sayfasında yayınlanmaktadır. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının talebi halinde TÜBİTAK kolaylaştırıcılık görevini sürdürecektir.

Bu çalıştaylar gerek Ar-Ge ve proje kavramlarının tanıtılması gerekse ülkemizdeki mevcut Ar-Ge politikaları ve destekleri konusunda kamu kuruluşlarımızı bilgilendirme açısından büyük yararlar getirmektedir. Kuruluş temsilcilerimiz kurumlarının güçlü ve zayıf yönlerini irdelemekte, araştırma ihtiyaçlarını bu tartışmalar sonucunda belirlemekte ve üniversite ve sanayi ile etkileşimde bulunarak çözümler geliştirmektedir. Bu açıdan çalıştaylar aynı zamanda ülkemizdeki farklı tarafların işbirliği yapmalarına da katkı sağlamaktadır.

Tanıtım Çalışmaları:

Türkiye için yeni olan bu programın daha iyi anlaşılması amacıyla özel kuruluşlar, üniversiteler ve kamu kuruluşlarından gelen talepler doğrultusunda bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir. Bu bağlamda üniversitelerimizin, kamu kurum ve kuruluşlarımızın talepleri üzerine programın tanıtımı yapılmaktadır. Sağlık Bakanlığı ve tıbbi cihaz üreticileri meslek örgütlerinin ortak düzenlediği toplantıda da program tanıtılmıştır. Benzeri çalışmalar önümüzdeki günlerde daha sistematik olarak yapılacaktır.

Kamu Kurumları Araştırma Projeleri Destekleme Programı:

Karar kapsamında TÜBİTAK, “Kamu Kurumları Araştırma Projeleri Destekleme Programı” adı altında yeni bir destek programı geliştirmiştir. Yeni destek programı BTYK 11. Toplantısı sonrası hemen ilan edilmiştir. Program kapsamında kamu kuruluşları Ar-Ge ile çözülebilecek sorunlarını veya giderilebilecek ihtiyaçlarını üniversiteler, kamu araştırma birimleri veya özel kuruluşlarla projelendirerek TÜBİTAK'a sunmaktadırlar. TÜBİTAK bu yeni destek mekanizmasının daha etkin

işleyebilmesi amacıyla yönelik Kamu Araştırmaları Grubu'nu (KAMAG) oluşturmuştur. Programa ilişkin özel yönetmelik, esaslar, sözleşme, başvuru formu ve değerlendirme kriterleri belirlenmiştir.

Program kapsamında 15 Ağustos 2006 tarihi itibarıyla kamu kuruluşlarından 162 proje önerisi yapılmış, bu projelerden 152 tanesi değerlendirilerek 33 tanesinin desteklenmesine karar verilmiş, 5 proje sözleşme aşamasında, 23 projenin revizyonuna karar verilmiştir. 10 proje ise değerlendirme aşamasındadır. 91 proje, gerek format ve gerekse içerik olarak yeterli olmadıklarından, reddedilmiştir. Önerilen projelerin kurumlara göre dağılımı Tablo 2'de, durumları ve bütçeleri de Tablo 3'te verilmektedir:

Tablo 2. Projelerin Kurumlara Göre Dağılımı

KURUM	Yürürlükte Olan Projeler		Revize Edilen Projeler		Yeni Önerilen Projeler		TOPLAM	
	Sayı	Bütçe*	Sayı	Bütçe*	Sayı	Bütçe*	Sayı	Bütçe*
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	9	8,7	9	18,8	1	1,5	19	29
Çevre ve Orman Bakanlığı	5	4,5	4	4,2	1	4,2	10	12,9
Sağlık Bakanlığı	1	1,3	2	4,3	3	7,1	6	12,7
Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü	2	1	1	0,5	1	3,8	4	5,3
MTA Genel Müdürlüğü	1	7,6	2	5	-	-	3	12,6
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	1	2	2	3,9	-	-	3	5,9
Emniyet Genel Müdürlüğü	1	0,4	1	0,2	1	1	3	1,6
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	2	20	-	-	-	-	2	20
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	1	6,5	1	0,3	-	-	2	6,8
Elektrik İşleri Etüd İdaresi	2	6,7	-	-	-	-	2	6,7
TCDD Genel Müdürlüğü	-	-	2	5	-	-	2	5
Karayolları Genel Müdürlüğü	2	0,4	-	-	-	-	2	0,4
TEİAŞ Genel Müdürlüğü	1	22,7	-	-	-	-	1	22,7
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	1	10,7	-	-	-	-	1	10,7
Rize Belediyesi	-	-	1	7,9	-	-	1	7,9
Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü	1	5,2	-	-	-	-	1	5,2
THY Genel Müdürlüğü	-	-	1	5	-	-	1	5
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	-	-	-	-	1	4	1	4
Kocaeli Belediyesi	-	-	-	-	1	3,7	1	3,7
Ulaştırma Bakanlığı	-	-	1	3,5	-	-	1	3,5
Milli Eğitim Bakanlığı	-	-	-	-	1	2,5	1	2,5
EÜAŞ Genel Müdürlüğü	1	2,2	-	-	-	-	1	2,2
Maliye Bakanlığı	1	2	-	-	-	-	1	2
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	-	-	1	0,8	-	-	1	0,8
Telekomünikasyon Kurumu	1	0,4	-	-	-	-	1	0,4
TOPLAM	33	102,3	28	59,4	10	27,8	71	189,5

* Milyon YTL

Tablo 3. Proje Önerilerinin Durumu ve Bütçeleri

	SAYI	BÜTÇE (milyon YTL)
Önerilen Projeler	162	322
Değerlendirilen Projeler	152	304
Desteklenen Projeler	33	102
Revizyondaki Projeler	28	59
Reddedilen Projeler	91	143
Yeni Önerilen Projeler	10	28

Kamu kuruluşlarınca önerilen projelerin değerlendirme sürecinde, geçen bir yıllık deneyim doğrultusunda kamu kuruluşlarımız bünyesinde programa yönelik yeni yapılanmalara ihtiyaç olduğu belirlenmiştir. Özellikle kamu kuruluşlarında Ar-Ge olgusunun içselleştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması, önerilen projelerin yönetimi ve takibi için müstakil yapılanmalara ihtiyaç vardır. Bu bağlamda Sağlık Bakanlığı, Strateji Başkanlığı bünyesinde bir birim oluşturmuştur. Bakanlık projeleri bu birim tarafından yönetilmektedir. Aynı şekilde Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü bu işlevi görmektedir. Benzer yapı Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından oluşturulmuş, Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Bakanlık bünyesindeki projelerden sorumlu kılınmıştır.

EK KARAR

1. Kamu kurum ve kuruluşlarında Ar-Ge olgusunun içselleştirilmesi, sürekliliğin sağlanması, bu programa önerilecek projelerin yönlendirilmesi ve izlenmesi için birimlerin oluşturulması ve/veya görevlendirilmesinin,

BTYK'nın 2005/5 nolu kararı gereği kamu kurum ve kuruluşlarının kendi alanlarında hazırlamaları gereken araştırma programlarını tamamlayarak TÜBİTAK'a sunmalarının, önerilmesine karar verilmiştir.

2. Program ayrıntıları <http://www.tubitak.gov.tr/kamu/kamu-programlari.htm> adresinde bulunan

- Ulusal Çevre ve Ormancılık Kamu Araştırma Programı
- Ulusal Türkiye Hukuk Kamu Araştırma Programı
- Ulusal Emniyet ve İç Güvenlik Kamu Araştırma Programı
- Ulusal Aile ve Sosyal Araştırmalar Kamu Araştırma Programı
- Ulusal Ulaştırma Kamu Araştırma Programı
- Ulusal Vakıflar Kamu Araştırma Programı
- Ulusal Çalışma ve Sosyal Politikalar Kamu Araştırma Programı

'nın onaylanmasına ve uygulamaya geçilmesine karar verilmiştir.

EK

- -

Yeni Kararlar

KARAR

2006/201 “Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması”

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 1997/23 Sektörel İnovasyon Politikalarına Yönelik Araştırmalar / İnovasyon Kavramını Tanıtıcı Çalışmalar, Teknoloji-Yönetim, İnovasyon-Yönetim, Kalite-Yönetim ve Sertifikasyon Tekniklerinin Yaygınlaştırılması, İnovasyonun Teşviki
- 2006/101 Ulusal Yenilik Sistemi Performans Göstergeleri

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK

İLGİLİ KURULUŞLAR

- Ulusal Yenilik Sistemi Aktörleri

GEREKÇE

Günümüzün hızla değişen rekabet ortamında ayakta kalabilmek için şirketlerimizin ürünlerini, hizmetlerini ve üretim yöntemlerini sürekli olarak değiştirmeleri ve yenilemeleri gerekmektedir. Bu değiştirme ve yenileme işlemi yenilik (inovasyon) olarak adlandırılmaktadır. Ulusal Yenilik Sistemi, ulusal düzeydeki yenilik sürecinin anahtarı olan bilgi ve teknolojinin kişiler, işletme ve kurumlar arasındaki akışı olarak tanımlanmaktadır.

Yenilik, sürdürülebilir ekonomik büyümenin ana belirleyicisi olan verimliliği artıran en önemli faktördür. Yenilik sayesinde, firma, devlet kurumları, eğitim ve araştırma kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve genel olarak toplum düzeyinde çok farklı kaynaklar bir araya getirilip ekonomik, toplumsal değer ve fayda üretilir. Ülkelerin gelişmişlik ve refah düzeyleri, sürdürülebilir ekonomik büyüme performansları, kalkınmışlıkları ve eşitsizlikleri en aza indirmedeki başarıları incelendiğinde, tüm bu olumlu etkileri sağlayan itici gücün yenilik olduğu görülmektedir.

Türkiye, gelişmiş ülkelerle yenilik performansı açısından karşılaştırıldığında arzu edilen konumdan uzakta bulunmaktadır. Bu performansın artırılması, etkin bir ulusal yenilik sisteminin tanımlanması, stratejisinin belirlenmesi ve bu çerçevede şekillenecek performans odaklı bir eylem planının uygulanmasıyla mümkündür. Türkiye'nin bu kapsamda bugüne kadar ulusal boyutta hazırlanmış bir stratejisi bulunmamaktadır. Öngörülen çalışma, bu önemli adımın atılmasına yöneliktir.

KARAR

“Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması” çalışmasının ilgili paydaş kuruluşların katılımı ile TÜBİTAK koordinasyonunda başlatılmasına ve gerekli destek mekanizmalarının geliştirilmesine karar verilmiştir.

EK

- -

KARAR

2006/ 202 Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY) Stratejisi (2007-2010)

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- -

SORUMLU KURULUŞLAR

- Dışişleri Bakanlığı
- TÜBİTAK
- TİKA
- DTM

İLGİLİ KURULUŞLAR

- DEİK
- İlgili TARAL Aktörleri

GEREKÇE

Ülkeler ve toplumlar arasında giderek etkileşimi, karmaşıklığı ve çelişkiyi artıran ve hem avantajlar, hem de sınamalara konu olan küreselleşme sürecinde Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY), hem kendi başına, hem de uluslararası ilişkilerin bir boyutu olarak çok büyük bir önem kazanmaktadır.

Ülkelerin siyasi, ekonomik, ticari, sosyal ve kültürel gücünü oluşturan unsurların arasında artık BTY öne çıkmaya başlamıştır. Bugün gerek ABD, AB, Japonya, Güney Kore gibi bu alanda yetkin olan ülkeler, gerekse Çin, Hindistan, Brezilya gibi BTY alanında söz sahibi olmaya başlayan ülkelerin dış dünya ile olan BTY ilişkileri hem ticaretlerini ve rekabet güçlerini, hem de siyasi ve diplomatik güçlerini büyük oranda şekillendirmektedir. Bu ülkelerin hemen tamamında uluslararası BTY faaliyetlerinin bir strateji dahilinde yapılandırıldığı ve uzun vadeli hedeflerin konulduğu görülmektedir.

Bu nedenle, gerek ülkemizdeki kamu ve özel Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) paydaşlarının BTY faaliyetlerinin güçlendirilmesi, uluslararası BTY gelişmelerine ayak uydurabilmesi ve ülkemizin rekabet gücüne katkı yapabilmesi için; gerekse ülkemizin siyasi, ticari, sosyal ve kültürel gücünü azami derecede desteklemek üzere TARAL aktörlerinin BTY faaliyetlerinin uluslararası boyutunun stratejik bir düzleme oturtulması elzem görülmektedir.

BTY üç uluslararası boyut ile ele alınmalıdır:

- BTY'nin uluslararası genel/siyasi ilişkilere yaptığı katkı (araç olarak BTY),
- BTY'nin uluslararası ticarete ve uluslararası pazar payının artırılmasına olan katkı (araç olarak BTY),
- ülkemizdeki BTY kapasitesinin geliştirilmesi (amaç olarak BTY).

Bu boyutlar, ülkemizin menfaatleri açısından bir arada ve bütünlük bir şekilde ele alınmak zorundadır. Bu açıdan ülkemizin diğer ülkeler, uluslararası kuruluşlar (NATO, UNESCO, KEİ, İKÖ, vb.) ve bölgeler (Karadeniz, Balkanlar, Kafkaslar ve Orta Asya, Avrupa, Asya, vb.) ile mevcut olan ve geliştirilmesi hedeflenen BTY ilişkilerinin siyasi, ticari, sosyal ve kültürel ilişkilerimize hem paralellik arzeden, hem de onların etkinliğini artırmaya yönelik belirli bir vizyon ve misyona, amaçlara, hedeflere ve politikalara yönlendirilmesinin sağlanması gereklidir.

Bütün bu gelişmeler ve gerekçeler göz önüne alınarak, ülkemizin bir Uluslararası BTY Stratejisi geliştirmesi için hazırlıklara başlanması gerekmektedir.

Bu amaçla öncelikle mevcut durumun tespitine yönelik olarak; Dışişleri Bakanlığı TÜBİTAK ile işbirliği içinde ilgili ülkelerin BTY politikaları, performansları, ülkemiz ile mevcut BTY ilişkileri ve geliştirilebilecek potansiyel işbirliği alanları ile ilgili bir ön çalışma başlatmıştır.

KARAR

“2007-2010 Uluslararası BTY Stratejisi”nin Hazırlanması” çalışmasının ilgili kuruluşların katılımı ile TÜBİTAK koordinasyonunda başlatılmasına ve aşağıdaki stratejik çerçeve dahilinde bir Uygulama Planının Mart 2007’de onaya sunulmak üzere BTYK’a sunulmasına karar verilmiştir.

Uluslararası BTY Strateji Çerçevesi

Vizyon

BTY alanında rekabet edebilir, uluslararası alanda etkinlik sahibi, dinamiklerini harekete geçiren, saygın ve güvenilir bir ülke.

Misyon

Ülkemizin uluslararası ilişkiler perspektifi içinde BTY yeteneğimizi geliştirmek ve dünya düzeyinde öne çıkarmak için politikalar geliştirmek, araçlar tasarlamak ve ilişkiler kurmak.

Stratejiler

- Bilim, teknoloji ve yenilik (BTY) alanında ülkemizin mevcut ikili ve çok-taraflı ilişkilerini etkinleştirmek, geliştirmek ve yeni ilişkiler kurmak.
- Ülkemizin siyasi, ekonomik, ticari, bilimsel, teknolojik, sosyal, kültürel, askeri ve stratejik ilişkilerinin geliştirilmesine BTY araçları yoluyla katkı sağlamak.
- Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) paydaşlarının uluslararası BTY gelişmelerini yakından takip etmesine zemin hazırlayarak, bu aktörlerin uluslararası BTY faaliyetlerine katılımını, yetkinliklerini ve performanslarını artırmak.
- Yurtdışındaki Türk kökenli ve yabancı uzman ve araştırmacı potansiyelini ülkemizin BTY düzeyini artıracak şekilde harekete geçirmek.
- Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi’nin (2005-2010) hedeflerinin ve Vizyon 2023 önceliklerinin gerçekleştirilmesine katkı sağlamak.

Politikalar

- Ülkemizin dış politikası açısından önemli olan ülkeler ile güçlü BTY ilişkisi kurmak.
- BTY alanında ileri ülkeler ile somut, etkin ve sürekli bir işbirliği çerçevesi oluşturmak, mevcut ilişkileri geliştirecek adımları atmak.
- Yurt dışında yerleşik bilim insanlarımız ile etkin bir iletişim kanalı kurmak ve onların ülkemizdeki BTY faaliyetlerine katılımını kolaylaştırmak ve teşvik etmek.
- Diğer ülkelerdeki bilim insanları ile etkin bir iletişim kanalı kurmak ve onların ülkemizdeki BTY faaliyetlerine katılımını kolaylaştırmak ve teşvik etmek.
- Öncelikli ülkelerdeki temsilciliklerimizin BTY alanında da faaliyet göstermesini, bu

temsilciliklerimizin görev tanımını içine BTY ile ilgili görevlerin eklenmesini sağlamak.

- Sınırlı sayıda seçilmiş ülkelerdeki büyükelçilik ve daimi temsilciliklerimizde bilim ataşeleri görevlendirmek.
- Ülkemizde BTY faaliyeti yapan firmaların uluslararası eşdeşleriyle ortak çalışma ve yatırım yapması için gerekli kolaylıkları sağlamak.
- Kamu, özel, üniversite ve gönüllü kuruluşlardan oluşan TARAL paydaşlarının uluslararası BTY faaliyetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak.
- BTY ile ilgili çok taraflı uluslararası kuruluşlarda, programlarda, projelerde ve ortamlarda ülkemizin etkinliğini artırmak; bu tür etkinliklerde yer alan Türk bilim insanların sayısını yükseltmek.

EK

• -

KARAR

2006/203 AB Çerçeve Programları Ulusal İrtibat Kuruluşunun Görevlendirilmesi

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2005/203 AB Çerçeve Programlarına Katılım
- 2001/1 Avrupa Birliği Altıncı Çerçeve Programı'na Katılım
- 2000/2 Avrupa Birliği Programlarına Katılım

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK

İLGİLİ KURULUŞLAR

- Dışişleri Bakanlığı
- Maliye Bakanlığı
- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
- Devlet Planlama Teşkilatı

GEREKÇE

24 Aralık 2001 tarihli 7.BTYK'nın 2001/1 kararına göre; "Avrupa Birliği Çerçeve Programları ile ilişkileri düzenlemek üzere "Temas Noktası Düzeni" örgütlenmesinin, konuyla yakından ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde, TÜBİTAK bünyesinde gerçekleştirilmesine karar verilmiştir."

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 15 Nisan 2002 günlü toplantısında Türkiye'nin Altıncı Çerçeve Programına tam katılımına karar verilmesi ve kararın 15 Mayıs 2002 günlü Başbakanlık Genelgesi ile duyurulmasının ardından, 17 Ekim 2002 günlü Başbakan Yardımcılığı Genelgesiyle TÜBİTAK "Ulusal İrtibat Kuruluşu" olarak görevlendirilmiştir.

29 Ekim 2002 tarihinde Brüksel'de daimi temsilcimiz ile Avrupa Komisyonu Bilim ve Araştırma Komiseri arasında imzalanan Mutabakat Zaptı'nın Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak, 9 Ocak 2003 günlü Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla Türkiye'nin Altıncı Çerçeve Programı'na katılımı kesinlik kazanmıştır.

Bu gelişmeler ışığında Türkiye, 6.Çerçeve Programı'na asosye aday ülke olarak katılmıştır. Dört yıllık katılım sürecinde son iki yılda kuruluşlarımızın performansında artış olduğu gözlemlenmektedir. 6.Çerçeve Programı 2006 yılı sonunda tamamlanmakta olup, yeni başlayacak 7.Çerçeve Programı 2007-2013 yıllarını kapsayacaktır.

12. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun Kararı (Karar 2005/203) doğrultusunda yayımlanan 2005/29 sayılı Başbakanlık Genelgesi'yle Avrupa Birliği'nin 7. Çerçeve Programı'na Türkiye'nin katılımı konusunun karara bağlanma sürecinde, muhtemel katılım payının belirlenmesi ve ilgili diğer hususlarda, TÜBİTAK'ın, Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve Devlet Planlama Teşkilatı ile işbirliği içinde Avrupa Birliği ile yürütülecek üyelik müzakereleri çerçevesinde gerçekleştirilecek çalışmalara ilişkin yapılanma ve müzakerelerin bütünlüğü ile uyumlu olacak şekilde çalışmak üzere, sorumlu kuruluş olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

7. Çerçeve Programı müzakere süreciyle birlikte, TÜBİTAK tarafından 7.Çerçeve Programı hazırlıkları kapsamında bir dizi çalışma başlatılmıştır. Aşağıda bu süreçte kat edilen aşamalar sıralanmaktadır.

Aralık 2004: 7.Çerçeve Programı Hakkında Ülke Görüşünün Hazırlanması

Aralık 2004: AB Daimi Temsilciliğimiz ve TÜBİTAK'ın girişimleriyle Aday Ülkelerin ÇP'lere katılımını etkinleştirmek için önerileri içeren Ortak Görüş Kağıdının Prof. Dr. Yetiş tarafından AB Komisyonu'na sunulması

Mart-Nisan 2005: ABGS ve DPT ile eşgüdüm toplantıları

Nisan 2005: Ülke Görüşünün 11. BTYK kararları güncellenmesi ve yeni sürümün AB Komisyonu'na sunulması

Nisan 2005: 7.ÇP önerisi ışığında ülkemiz için kritik hususların belirlenmesi ve muhtemel 7.ÇP katılım payı senaryolarının hazırlanması

Nisan 2005: Büyükelçi Sn. Demiralp başkanlığındaki heyetin Komiser Potocnik'le görüşmesi

Mayıs 2005: Dışişleri Bakanlığı ile eşgüdüm toplantısı ve muhtemel katılım payı senaryolarının ele alınması

Mayıs 2005: Türkiye-AB Komisyonu Alt Komite Toplantısında 7.ÇP önerisinde yer alan ülkemiz açısından kritik hususların AB Komisyonu'na iletilmesi ve yanıt talep edilmesi

Haziran 2005: 6.ÇP'ye katılan Aday Ülkeler ve Asosye Ülkeler toplantısında ülkemiz için kritik hususların tekrar gündeme getirilmesi

Eylül 2005: TÜBİTAK'ın (Dışişleri Bakanlığı, ABGS ve DPT ile eşgüdüm halinde) 7.ÇP müzakerelerini yürütmekle sorumlu kuruluş olarak belirlenmesi

Eylül 2005: Dışişleri Bakanlığı, ABGS, DPT, TÜBİTAK ve TAEK yetkililerinin katılımıyla eşgüdüm toplantısının yapılması

Eylül 2005: Prof. Dr. Yetiş başkanlığındaki heyetin Komiser Potocnik'le görüşmesi

Ekim 2005: TÜBİTAK Uluslararası Bilim ve Araştırma Günleri'ne AB Komisyonu yetkililerinin davet edilmesi ve resmi olmayan ikili görüşmelerin yapılması

Ekim-Kasım 2005: Bilim ve Araştırma faslındaki Tarama toplantılarının gerçekleştirilmesi

Aralık 2005: 7.ÇP hazırlıkları bağlamında Proje Teklifi Hazırlama Eğitimlerinin yaygınlaştırılması

Şubat 2006: 7.ÇP muhtemel katılım payı senaryolarının Sn. Babacan başkanlığında toplanan İYK'da ele alınması

Mart 2006: Büyükelçi Sn. Bozkır'ın Komiser Potocnik'le görüşmesi

Nisan 2006: Ülkemizin ÇP'lere katılımını etkinleştirmek için Potocnik'in kabinesine önerilerin sunulması

Mart-Haziran 2006: 7.ÇP müzakerelerinin teknik seviyede yürütülmesi

Mayıs 2006: AB Daimi Temsilciliğimiz ile eşgüdüm toplantısı yapılması

Haziran 2006: Bilim ve Araştırma faslındaki fiili müzakerelerin açılıp kapanması

Haziran 2006: AB Komisyonu yetkilileriyle Viyana'da bir görüşmenin yapılması

Haziran 2006: Büyükelçi Sn. Bozkır'ın AB Komisyonu Araştırma Genel Müdürü'yle görüşmesi

Temmuz 2006: AB Komisyonu'nun 7.ÇP muhtemel katılım payımıza ilişkin önerisini sunması

Eylül 2006: Komiser Potocnik'in Türkiye ziyareti

Türkiye'nin programa resmi katılımı, imzalanacak Mutabakat Zaptı'nı müteakip Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazete'de yayınlanmasıyla mümkün olabilecektir.

AB'ye tam üyelik müzakerelerinde ilk olarak ele alınan Bilim ve Araştırma faslına ilişkin hazırlanan ülkemizin Tutum Kağıdı'nda "İlgili usul ve hususlarda anlaşma sağlandığı takdirde Türkiye'nin 7.Çerçeve Programı ve EURATOM'a katılma niyetinde olduğu" belirtilmiştir. Halen Türkiye ile AB Komisyonu arasında 7.Çerçeve Programı ve EURATOM'a katılım müzakereleri devam etmektedir.

7.Çerçeve Programına olası katılım ihtimali göz önüne alınarak, kurum ve kuruluşlarımızın 7.Çerçeve Programı'na hazırlanabilmeleri, ilk ve en yüksek bütçeli çağrılara katılımın yüksek düzeyde olmasını sağlamak açısından bu karara gerek duyulmuştur.

KARAR

Türkiye'nin 7. Çerçeve Programı ve EURATOM'a muhtemel katılımı halinde, 6. Çerçeve Programı'nın ülkemizdeki koordinasyonunu üstlenen TÜBİTAK'ın AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Kuruluşu olarak görevlendirilmesine, Ulusal İrtibat Noktaları, Program Delege ve Uzmanlarının TÜBİTAK Başkanlığı'na görevlendirilmesine karar verilmiştir.

EK

- -

KARAR

2006/204 2007 Yılında Kamu Ar-Ge Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2004/1 Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010

SORUMLU KURULUŞLAR

- Kamu Fonları Kullanarak BTY Desteği Veren Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GEREKÇE

BTYK'nın 10. Toplantısı'nda onaylanan Türkiye Bilim ve Teknoloji Stratejisi'nin hedeflerinin gerçekleşmesi yolunda, ayrılan kaynakların stratejik hedeflere uygun ve etkin bir şekilde kullanılması için politikalar belirlenmesi gerekmektedir.

KARAR

2007 yılında Ar-Ge ödeneği olarak kullanılacak kamu kaynaklarının proje ve programlara dağıtılırken aşağıdaki esaslara uyulmasının önerilmesine karar verilmiştir.

1. 2007 yılında öncelikle mevcut Ar-Ge kapasitemizi tüm gücüyle harekete geçirecek projeler desteklenecektir. Ayrıca, ileri uzmanlık merkezleri de desteklenecektir.
2. Mevcut kapasitenin tam güçle çalışabilmesini sağlamak için ihtiyaç duyulan teknisyen, ikincil teçhizat gibi ilaveler için destek verilebilecektir.
3. Ar-Ge desteklerinde öncelik verilecek projeler:
 - a. Akademik, toplumsal veya ticari sonuçlar (katma değer) üretecek,
 - b. Sonuçlarının kullanıcısı ("müşterisi") belirlenmiş ve başvuru sürecinde kullanıcının ihtiyacı ve kullanım niyeti taahhüt altına alınmış,
 - c. Ülkemizde insanların yaşam kalitesini yükseltme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan,
 - d. Toplumu etkileyen sorunlara çözüm getirme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan,
 - e. Ülkemizin rekabet gücünü artırma konusunda katkı vaadeden,
 - f. Ülkemizin sahip olduğu coğrafi, doğal (örneğin bor kaynakları), beşeri (örneğin genç nüfus), vb. güçleri veya fırsatları değerlendirmeye yönelik,
 - g. Ülkemizin karşı karşıya olduğu veya olabileceği zorluklara ya da tehditlere karşı hazır olmamızı sağlayabilecek,
 - h. Bilim insanı ve genelde her tür araştırmacı insan gücümüzü (nitel ve nicel anlamda) geliştirme amacımıza hizmet edecek,
 - i. Türkiye Araştırma Alanı'nın (TARAL) dokusunu sağlamlaştıracak şekilde

oluşturulacak işbirlikleriyle (üniversite, sanayi, kamu, STK'ların ikili, üçlü, vb. ortaklıkları ile) gerçekleştirilecek,

- j. Bilim ve teknoloji kültürünü tüm topluma yaygınlaştırma potansiyeli taşıyan projeler olacaktır.